

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗
ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต ๑

THE COMMUNITY PARTICIPATION IN THE EDUCATIONAL
MANAGEMENT IN ACCORDING TO APARIHANAIYADHAMMA 7
WANGTHONG GROUP KAMPHAENGPHET PRIMARY
EDUCATIONAL OFFICE SERVICE AREA 1

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗
ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต ๑

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

THE COMMUNITY PARTICIPATION IN THE EDUCATIONAL
MANAGEMENT IN ACCORDING TO APARIHANAIYADHAMMA 7
WANGTHONG GROUP KAMPHAENGPHET PRIMARY
EDUCATIONAL OFFICE SERVICE AREA 1

Samnao Phaosri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Educations Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E.2014

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นิพนธ์
เรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียน
วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(พระสุธีธรรมมานันต์, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระครูปลัดมาเรศ วรมงคล, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(รศ.ดร.ประเทือง ภูมิพิทักษ์)

กรรมการ

(ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา)

กรรมการ

(ผศ.ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง)

คณะกรรมการควบคุมนิพนธ์

ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นางสำเนา เกาศรี)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗
ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต ๑

ผู้วิจัย : นางสาวเนา เกาศรี

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา, กศ.บ.B.Ed.,M.Ed.Ph.D.(Educational Evaluation)

: ผศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง ป.ธ.๙, ศษ.บ., ศศ.ม.,ปร.ด.(การบริหารอุดมศึกษา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๖ มีนาคม ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗
ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗
ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ โดย
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด
การศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ การดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บ
รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่ม ประชากร จำนวน ๑๐๐ คน โดยใช้โปรแกรม SPSS
วิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มประชากรแบบหลายขั้นตอนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง
สังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

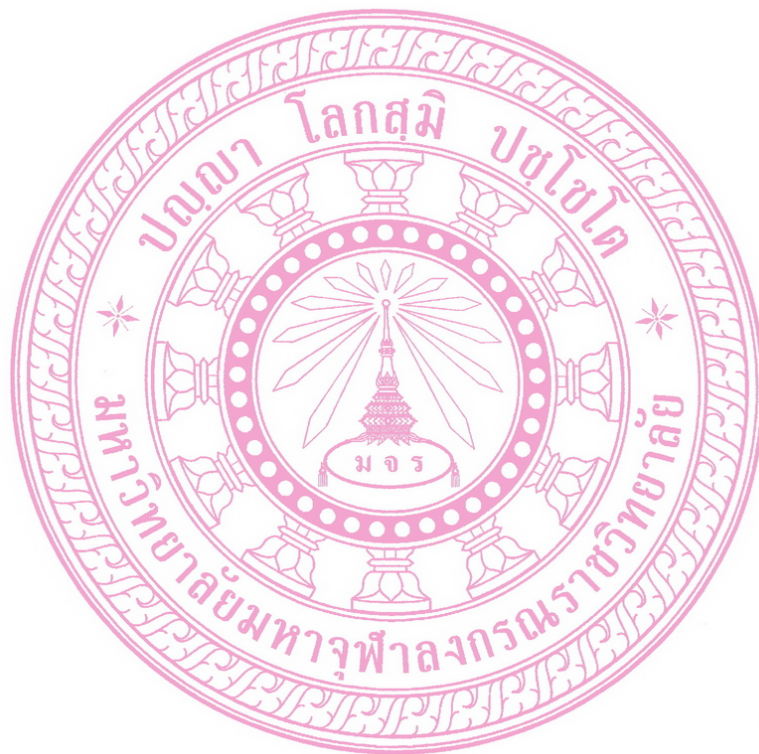
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage),
ค่าเฉลี่ย (Mean), และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลวิจัยพบว่า

๑. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของ กลุ่ม
โรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ โดยภาพรวมอยู่
ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านหมั่น
ประชุมกันเนืองนิตย์ ด้านความ พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ด้านการ ไม่ตั้ง
กฎระเบียบที่ขัดต่อ ระเบียบ บของโรงเรียน ด้านการมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา ด้านการให้
ความเคารพต่อเพศสตรี ด้านการมีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน ด้านการให้ความดูแลเอาใจ
ใส่แก่ท่านผู้มาเยือนโดยรวมตามลำดับ

๒. การประยุกต์ใช้หลัก อปริหานิยธรรม ๗ มีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหาร
การศึกษา ของ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

เขต ๑ พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม ๗ มีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหาร การศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ บุคลากรทางการศึกษา ต้องยึดหลัก อปฺริหานิยธรรม ๗ ตรวจตราหาเหตุผล ตรวจสอบข้อยัง หย่อนในงานนั้นๆ ที่สำคัญต้องรู้จักการวางแผนงาน วัดผลและคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่ ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร และตัวบุคลากร รวมถึงชุมชน เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ ที่จะนำไปสู่ ความสำเร็จได้ในอนาคตจึงเป็นผลให้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

Thesis Title : THE COMMUNITY PARTICIPATION IN THE
EDUCATIONAL MANAGEMENT IN ACCORDING TO
APARIHANAIYADHAMMA 7 WANGTHONG GROUP
KAMPHAENGPHET PRIMARY EDUCATIONAL OFFICE
SERVICE AREA 1

Researcher : Ms.Samnou Phaosri

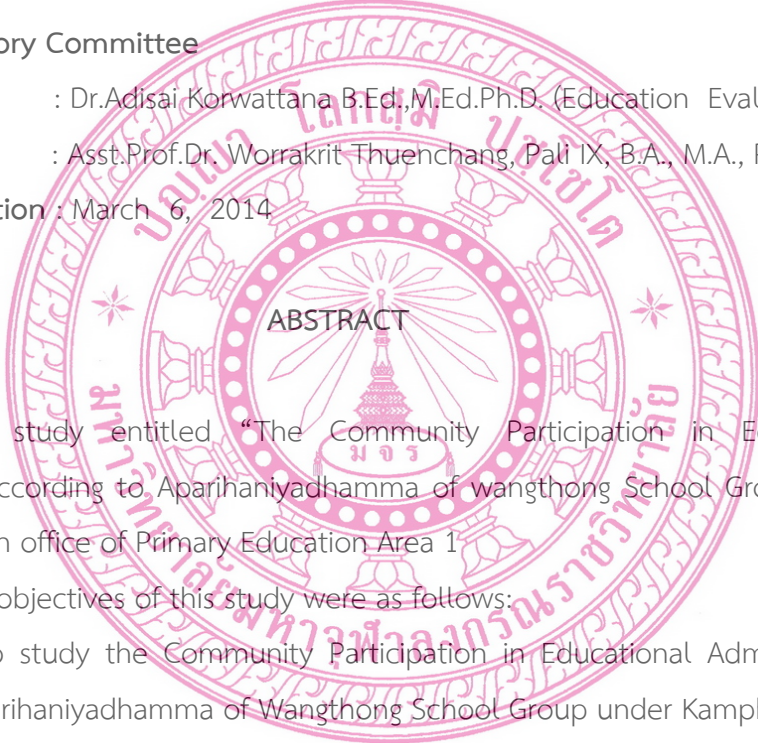
Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Dr.Adisai Korwattana B.Ed.,M.Ed.Ph.D. (Education Evaluation)

: Asst.Prof.Dr. Worakrit Thuenchang, Pali IX, B.A., M.A., Ph.D.

Date of Graduation : March 6, 2014

ABSTRACT

The study entitled “The Community Participation in Educational Administration according to Aparihaniyadhamma of wangthong School Group under Khamphengpetch office of Primary Education Area 1

The objectives of this study were as follows:

1) to study the Community Participation in Educational Administration according to Aparihaniyadhamma of Wangthong School Group under Kamphaengphet office of primary Education Area 1

2) to study the Community Participation in Educational Administration according to Aparihaniyadhamma of Wangthong School Group under Kamphaengphet office of Primary Education Area 1classifying by personal factors.

This study was Survey Research . The collection of data had been done by means of questionnaire for 100 persons. The Statistical program of Social Science (spss) was used for the analysis of data. The statistics employed in this study viz frequency, percentage ,mean and standard deviation.

The results have been found that 1) the community Participation in Education Administration according to Aparihaniyadhamma of Wangthong School Group under Kamphaengphet office of Primary Education Area 1 were in high level as a whole, When considering to each aspect, it was found that there were at high level in every aspects.

Meeting often and regularly conferring on community affairs and projects.

Meeting together, dispersing together and doing together what need to be done together.

Neither instituting laws and regulations not communally agreed upon simply out of convenience or personal preference; nor denigrating or abolishing things already instituted; upholding the main provisions established as the constitution.

Honoring and respecting the elders long in experience, giving weight to their words.

Honoring and respecting the womanfolk, protecting them from abuse and ill-treatment .

Honoring and revering the shrines, holy places and national monuments.

Organizing rightful protection, support and sanctuary to monks and priests who maintain pure moral examples for the people ; gladly receiving them and wishing for their comfort.

The application of Aparihaniyadhamma has taken alone in management and administration of Wangthong Schools Group under Kamphaengphet office of Primary Education Area 1 . Educational personnal should take Aparihaniyadhamma as a principle to inspected and invented as well as monitored their works. Especially, they should learn how to plan and improved the work which they have been responsible all the time. The administrator and people in the community should be the idols for the community .The community development would lay on their shoulders.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของ คณะกรรมการที่
ปรีกษาวิทยานิพนธ์ อันประกอบด้วยประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พระครูปลัดมารุต วรมงคล ,
ผศ.ดร., ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา ,รศ.ดร.ประเทือง ภูมิภักทราคม ผู้ทรงคุณวุฒิ , ผศ.ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง
กรรมการ ที่ปรีกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือในการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข
วิทยานิพนธ์ มาโดยตลอดด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ระมิต โซชัย ผู้ทรงคุณวุฒิ รศ.พรเพ็ญ โซชัย ผศ.ดร.สุพรด บุญอ่อน
ผอ.ชาวนิธิย์ สีนธัญญ และ ผอ.มีชัย พลทองมาก ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือในการทำ
วิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ประธานกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตรลาดยาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลตัวอย่าง (try out) และขอขอบคุณประธานกลุ่ม
โรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ และคณะบุคคลากรทาง
การศึกษาที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีต่อผู้วิจัยในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์
นครสวรรค์ ทุกรูป/ทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ รุ่นที่ ๒ ทุกรูป/ทุกท่าน
ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัย จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณค่าอันเป็นประโยชน์ที่พึง
เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอมอบเป็นธรรมทานแก่นิสิตนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอบูชาเป็นกตัญญูตเวทิตาแด่ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณ
ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนการศึกษา และได้ร่วมสร้างสรรค์งานวิจัยชิ้นนี้ให้แก่ผู้วิจัย จนเป็นผลสำเร็จด้วยดี

นางสำเนา เกาศรี

๖ มีนาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๗)
สารบัญแผนภาพ	(๑๑)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๔ ขอบเขตงานวิจัย	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๑.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน	๑๑
๒.๑.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการจัดการศึกษา	๒๗
๒.๑.๓ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการจัดการศึกษา	๓๙
๒.๑.๔ แนวคิดเกี่ยวกับหลักอุปถัมภ์ธรรม ๗	๔๓
๒.๑.๕ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มโรงเรียนวังทอง	๔๘
๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๐
๒.๒.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน	๕๐
๒.๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา	๖๕
๒.๓ กรอบแนวคิดการวิจัย	๖๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง		หน้า
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๙
	๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๙
	๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๐
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๓
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๔
บทที่ ๔	ผลการวิจัย	
	๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๖
	๔.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลัก อภิธานิธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑	๗๗
	๔.๓ ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลัก อภิธานิธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑	๘๖
	๔.๔ สรุปบทสัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษา	๙๑
	๔.๕ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย	๙๓
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๕
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๙๘
	๕.๓ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	๑๐๐
บรรณานุกรม		๑๐๓

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๐๙
ภาคผนวก ข	ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)	๑๑๑
ภาคผนวก ค	ตารางสรุปค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม	๑๑๔
ภาคผนวก ง	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๑๖
ภาคผนวก จ	หนังสือขอความอนุเคราะห์ต่าง ๆ	๑๒๖
ภาคผนวก ฉ	รูปการสัมภาษณ์	๑๓๙

ประวัติผู้วิจัย

๑๔๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑.๕ ตารางกลุ่มโรงเรียนวังทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ และตารางข้อมูลเขตบริการกลุ่มโรงเรียนวังทอง	๔๘ – ๔๙
๔.๑ จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๖
๔.๒ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ โดยภาพรวม	๗๘
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านหมั่นประชุมกันเองนิตย	๗๙
๔.๔ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต ๑ ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	๘๐
๔.๕ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต ๑ ด้านไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน	๘๑
๔.๖ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา	๘๒
๔.๗ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านให้ความเคารพต่อเพศสตรี	๘๓
๔.๘ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านมีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน	๘๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๙ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือน	๘๕
๔.๑๐ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้าน๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์	๘๖
๔.๑๑ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านที่ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเล็กประชุม	๘๗
๔.๑๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านที่๓. ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อ ระเบียบของโรงเรียน	๘๘
๔.๑๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านที่ ๔. มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา	๘๙
๔.๑๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านที่ ๕. ให้ความเคารพต่อเพศสตรี	๙๐
๔.๑๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านที่ ๖. มีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน	๙๐
๔.๑๖ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านที่ ๗. ให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือนโดยรวม	๙๑

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

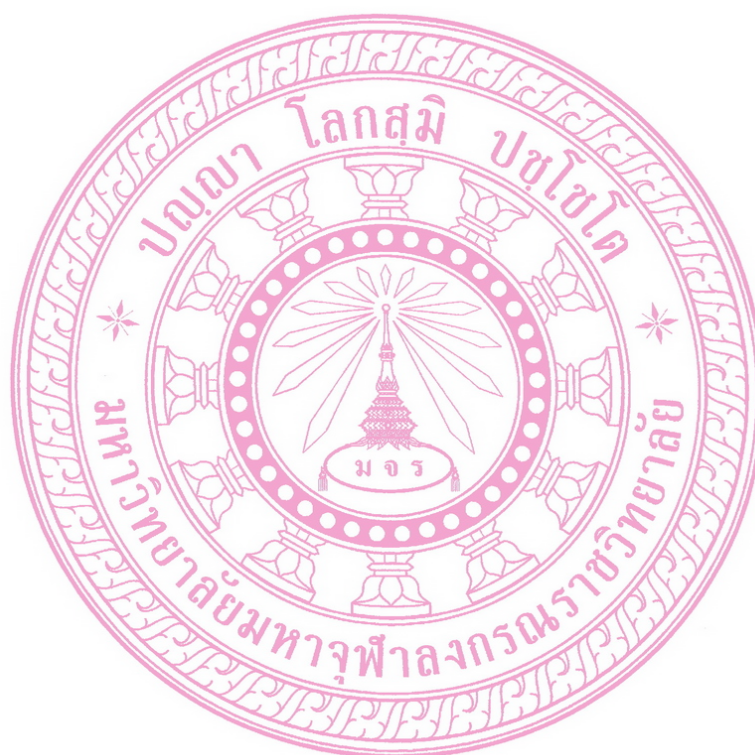
หน้า

๑.๑ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

๖๘

๔.๑ องค์ความรู้จากการวิจัย

๙๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเอง ด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข □

คนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตค่านิยม จริยธรรม และพฤติกรรมเชื่อมโยงถึงการดำเนินชีวิต ความประพฤติ ความคิด ทัศนคติและคุณธรรมของคนในสังคม เป็นผลกระทบจากการเลื่อนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติ ที่เข้าสู่ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสร้างสรรค์ ยังมีน้อย สื่อที่เป็นภัยและผิดกฎหมายมีการเผยแพร่มากขึ้น แม้มีมาตรการปราบปรามอย่างเข้มงวด เวิร์บบริการทางเพศเพิ่มขึ้น ๓ เท่าตัว ขณะที่คนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนยังไม่สามารถคัดกรอง และเลือกรับวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมประกอบกับสถาบันทางสังคม อาทิ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษามีบทบาทน้อยลง ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและพัฒนา ศักยภาพคนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ครอบครัวมีความเปราะบาง อัตราการหย่าร้างสูงขึ้นจาก ๔.๔ คู่ต่อพันครัวเรือน ในปี ๒๕๕๔ เป็น ๕.๐ คู่ต่อพันครัวเรือนในปี ๒๕๕๘ สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนไม่มากเท่าที่ควร สถาบันศาสนายังใช้ประโยชน์จาก ศาสนสถานและบุคลากรทางศาสนาซึ่งมีอยู่มากมายไม่เต็มที่ และขาดความสอดคล้องกับภาวะ ปัจจุบัน อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีวัฒนธรรมไทยที่มี ความหลากหลายโดดเด่น และระบบ ความสัมพันธ์ที่เป็นวัฒนธรรมและเป็นรากฐานในการสร้าง ความเข้มแข็งให้สังคมไทย และเป็นตาข่าย นิรภัยทางสังคม รวมทั้งมีภูมิปัญญาไทยที่มีการสั่งสม สืบทอดและรักษาไว้อย่างรู้คุณค่ามีปราชญ์และ ผู้รู้ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศกว่า ๑ .๗ ล้านคน หากยังมีการถ่ายทอด สืบค้น ถอดความรู้รวบรวม พัฒนาและนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นระบบน้อย จากการประเมินสถานะคนและสังคมไทยประกอบ กับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาในอนาคต ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน และสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จึงมุ่งพัฒนาคนและสังคม ไทยครอบคลุม ๓ เรื่อง หลัก คือ การพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมนำความรู้ โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับ การพัฒนาการเรียนรู้ ของคนทุก กลุ่มทุก วัย ตลอดชีวิตตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนา สมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับ ความต้องการ พร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและ การแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังคนเป็นเลิศโดยเฉพาะ ในการ สร้างสรรค์นวัตกรรม และองค์ความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิ ปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ระดับชุมชน ถึงประเทศ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา

□ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๐ , (กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว ๒๕๕๐), หน้า ๑.

เศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ เน้นการพัฒนา ระบบสุขภาพอย่าง ครบวงจร มุ่งการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การฟื้นฟู สุขภาพร่างกายและจิตใจ เสริมสร้างคนไทยให้มีความมั่นคงทางอาหารและการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ลด ละ เลิกพฤติกรรม เสี่ยงต่อสุขภาพ และการเสริม สร้างคนไทย ให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข โดยเสริม สร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมบนฐานของความมีเหตุ มีผล ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงทั้งในระดับ ครอบครัวและชุมชน พัฒนาระบบการคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลายและครอบคลุม ทั้งถึง สร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีความปลอดภัย น่ายุบนพื้นฐาน ของความยุติธรรมในสังคม เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรม แบบบูรณาการ และการบังคับใช้กฎหมาย อย่างจริงจังควบคู่กับการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและ หน้าที่ของพลเมืองและความตระหนักถึง คุณค่า และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อลดความขัดแย้ง

ในการจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมา พบสภาพและปัญหาในการบริหารและการจัด การศึกษาหลายประการ ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ โดยเฉพาะด้านคุณภาพ ได้ก่อให้เกิดปัญหา ตามมาอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เช่น ภาพรวมของระบบราชการ อ่อนแอลง คนไทยขาดความศรัทธาเริ่มสร้างสรรค์ ช่องว่างของคนจนกับคนรวยมากขึ้น ความแตกแยก ของครอบครัว ซึ่งทุกส่วนในสังคมต่างเห็นพร้อมกันว่ามีพื้นฐานมาจากการศึกษาที่ขาดคุณภาพดังที่ สุวัฒน์ เงินฉ่ำ กล่าวไว้ ปัญหาในการบริหารการศึกษาในปัจจุบันเกิดจากศูนย์รวมอำนาจไว้ใน ส่วนกลางมากเกินไปทำให้เกิดความล่าช้า ต้อยประสิทธิภาพ สิ้นเปลืองงบประมาณและไม่สนองความ ต้องการของท้องถิ่น ขาดเอกภาพในการบริหารการจัดการ ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน การขาดการพัฒนา นโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และขาดการเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ

ผลจากการผลักดันของรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๒ ส่งผลให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมสามารถจัด การศึกษาได้ (All for Education) ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดย จัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ ชุมชนมี การจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหา วิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนให้สถานศึกษาพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

□ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔. (กรุงเทพมหานคร : เศรษฐลาดพร้าว.๒๕๕๐), หน้า ๕๐.

□ สุวัฒน์ เงินฉ่ำ. การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ทิพย์ วิสุทธิ์๒๕๔๑), หน้า ๓๑.

□ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ , (กรุงเทพมหานคร : โรง พิมพ์การศาสนา,๒๕๔๒), หน้า ๑๒.

การมีส่วนร่วมปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๔๕ อันระบุว่าในการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา ๘) และในกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ และการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น และการที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการศึกษาได้นั้น จำเป็นจะต้องมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการศึกษาก่อน กล่าวคือ ต้องให้ประชาชนมีความพร้อมในการเข้ามามี ส่วนร่วมก่อน ผู้บริหารสถานศึกษา พระภิกษุ บุคลากรในองค์กรบริหารส่วนตำบล รวมถึงประชาชนทั่วไป ในชุมชนต้องเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาสาระและเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้มีการประชุมชี้แจงให้ทราบถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งศักยภาพและความรู้จากผู้คน ที่อยู่นอกรั้วโรงเรียน แต่ที่สำคัญคือ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ความเข้าใจของโรงเรียนเสียใหม่ ในสิทธิกรมีส่วนร่วมจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน เพื่อโรงเรียนจะเปิดใจกว้างต่อแนวทางที่สร้างสรรค์ยิ่งขึ้น ซึ่งกำลังเป็นแนวโน้มใหญ่ที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา บทบาท การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองนั้น มิได้ตั้งแต่ในระดับปฏิบัติและระดับนโยบายในระดับปฏิบัติได้แก่ การเป็นครูร่วมสอนที่มีสาระสำคัญมากกว่าการเป็นอาสาสมัคร คือการที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการกำหนดบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครูในชั้นเรียนของลูก เนื่องจากผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยมีประสบการณ์ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ ที่อาจให้ข้อมูลความรู้ ความชำนาญเฉพาะที่มากกว่าตำราเรียน ทั้งนี้ครูร่วมสอนควรจะต้องวางแผนหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การสร้างกิจกรรมหนุนเสริม ไปจนถึงการติดตามประเมินผลร่วมกับครู ควรสร้างความสัมพันธ์เพื่อเกื้อหนุนร่วมมือกันต่อไป

การที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจะต้องพยายามดึงฝ่ายต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด การสร้าง และพัฒนา

นอกจากหลักสูตรการบริหารการเรียนการสอน การจัดกระบวนการเรียนการสอน แล้ว การจัดการศึกษาที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ต้องอาศัยพลังของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีบทบาทในการจัดการศึกษา เพราะปัจจุบันการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลถึงการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมาย ที่ผู้จัดการศึกษารวมทั้งชุมชนได้ตั้งเป้าและกำหนดเกณฑ์เอาไว้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการที่ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษานั้นเป็นตัวกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สำคัญยิ่ง

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอภิธานิธรรม ๗ ของกลุ่ม โรงเรียนวังทอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ตามสภาพที่เป็นจริง ซึ่งผลวิจัยนี้จะเป็นแนวทาง ในการพัฒนา ปรับปรุงการบริหารงานและการจัดการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง

□ สุชาติ จักรพิสุทธิ์ , ชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา , [Online]. Available FTP : <http://www.vijai.org/articlesdata/showtopic.asp?Topicid=๓๑๖> (๒๕๕๑, มกราคม, ๒๕). ๒๕๕๔

□ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔, (กรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๙), หน้า ๒.

เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารงานด้านการศึกษาได้อย่างเหมาะสม และนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุง การดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาในท้องถิ่น และโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนในการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอภินายธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๒.๒ เพื่อประยุกต์ใช้หลัก อภินายธรรม ๗ มีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหาร การศึกษา ของ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วม ร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอภินายธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๓.๑ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอภินายธรรม ๗ ของ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ เป็นอย่างไร

๓.๒ การประยุกต์ใช้หลัก อภินายธรรม ๗ มีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหาร การศึกษา ของ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ เป็นอย่างไร

๓.๒ ปัญหาและอุปสรรคของวิธีการจัดการและการบริหารการศึกษาตามหลักอภินายธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอภินายธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ คือ

๑. หมั่นประชุมกันเป็นประจำ เพราะการประชุมกันบ่อยๆ เป็นการระดมมันสมอง รวมความสามารถที่ทุกคนมี นำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ส่งเสริมพัฒนาหมู่คณะให้มีความเจริญในด้านต่างๆ

๒. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และพร้อมเพรียงกันปฏิบัติกิจของหมู่คณะ มีความรับผิดชอบร่วมกัน ดำเนินไปอย่างพร้อมเพรียง และเมื่อถึงตอนทำงานก็ต้องทำงานของส่วนรวมให้ดี

๓. ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ ทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมจะต้องถือระเบียบข้อบังคับเพื่อปฏิบัติอย่างเสมอภาคกัน และเป็นเหตุส่งเสริมให้การปกครองการบริหารเกิดผลดี มีประสิทธิภาพ

๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ เชื่อฟังคำสอนของท่าน ความเป็นผู้ใหญ่กับความเป็นผู้น้อยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เพราะการปกครอง การบริหารจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม หน้าที่ปกครอง หน้าที่สั่งการ เป็นต้น เป็นเรื่องที่ผู้ใหญ่หรือผู้นำจำต้องปฏิบัติ

๕. ไม่ลู่แก่อำนาจความอยาก ความเห็นแก่ตัว ถ้าใครปฏิบัติได้ดั่งนี้ย่อมทำให้สังคมมีระเบียบวินัยดีขึ้น สามารถดำรงรักษาสิ่งที่มีคุณค่าของสังคมไว้ได้ยั่งยืน จะไม่ก่อให้เกิดความสูญเสียด้านเศรษฐกิจ และการปกครอง เป็นต้น

๖. รักสันติภาพ ชัดเกลาคิดใจอยู่เสมอ

๗. ให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล เป็นการจัดการให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครอง อันชอบธรรม แก่บรรพชิต ผู้ทรงศีลทรงธรรมบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นหลักใจและเป็นตัวอย่างทางศีลธรรมของประชาชน เต็มใจต้อนรับและหวังให้ท่านอยู่โดยผาสุก

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ทำการวิจัยในครั้ง คือ บุคลากร ครูภายใน กลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ โรงเรียน วัด และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลวังทอง

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกได้ดังนี้

๑. เพศ
๒. อายุ
๓. ระดับการศึกษา
๔. อาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหาร

ธรรม ๗

๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
๒. พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม
๓. ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบโรงเรียน
๔. มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา
๕. ให้ความเคารพต่อสตรี
๖. มีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน
๗. ให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่การศึกษาวិจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนภายใน กลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ.
๒๕๕๖ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ รวม ๗ เดือน

๕. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ให้อธิบายคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องการมี
ส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ไว้ดังนี้

๕.๑ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วม
ร่วมทางด้านความคิดวางแผน เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ร่วมจัดกิจกรรม ร่วมลงทุน ร่วมกำกับ
ติดตาม ประเมินผล และประชาสัมพันธ์ ในการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๕.๒ ร่วมคิดวางแผน หมายถึง การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในลักษณะการ
แสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาการศึกษา

๕.๓ ร่วมจัดกิจกรรม หมายถึง การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในลักษณะของ
การลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา

๕.๔ ร่วมกำกับ ติดตาม ประเมินผล และประชาสัมพันธ์ หมายถึง การที่ชุมชนมีส่วน
ร่วมในการดำเนินการในลักษณะของการร่วมกำกับ ติดตาม ประเมินผล และประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับ
การจัดการศึกษา

๕.๕ การจัดการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การเรียน การสอน
และกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการจัดการศึกษา

๕.๖ อปรีหานิยธรรม ๗ หมายถึง ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม, ธรรมที่ทำให้ไม่
เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว มี ๗ อย่างประกอบด้วย

๑. หมั่นประชุมกันเป็นประจำ เพราะการประชุมกันบ่อยๆ เป็นการระดมมันสมอง รวม
ความสามารถที่ทุกคนมี นำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ส่งเสริมพัฒนาหมู่คณะให้มีความเจริญใน
ด้านต่างๆ

๒. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และพร้อมเพรียงกันปฏิบัติกิจ
ของหมู่คณะ มีความรับผิดชอบร่วมกัน ดำเนินไปอย่างพร้อมเพรียง และเมื่อถึงตอนทำงานก็ต้อง
ทำงานของส่วนรวมให้ดี

๓. ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมจะต้องถือระเบียบข้อบังคับเพื่อ
ปฏิบัติอย่างเสมอภาคกัน และเป็นเหตุส่งเสริมให้การปกครองการบริหารเกิดผลดี มีประสิทธิภาพ

๔.เคารพนับถือผู้ใหญ่ เชื่อฟังคำสอนของท่าน ความเป็นผู้ใหญ่กับความเป็นผู้น้อยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เพราะการปกครอง การบริหารจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม หน้าที่ปกครอง หน้าที่สั่งการ เป็นต้น เป็นเรื่องที่ผู้ใหญ่หรือผู้นำต้องปฏิบัติ

๕.ไม่ลู่แก่อำนาจความอยาก ความเห็นแก่ตัว ถ้าใครปฏิบัติได้ดั่งนี้ย่อมทำให้สังคมมีระเบียบวินัยดีขึ้น สามารถดำรงรักษาสิ่งที่มีคุณค่าของสังคมไว้ได้ยั่งยืน จะไม่ก่อให้เกิดความสูญเสียด้านเศรษฐกิจ และการปกครอง เป็นต้น

๖.รักสันติภาพ ชัดเกลาคิดใจอยู่เสมอ

๗.ให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล เป็นการจัดการให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครอง อันชอบธรรม แก่บรรพชิต ผู้ทรงศีลทรงธรรมบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นหลักใจและเป็นตัวอย่างทางศีลธรรมของประชาชน เต็มใจต้อนรับและหวังให้ท่านอยู่โดยผาสุก

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๖.๑ ทำให้ทราบ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๖.๒ ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของวิธีการจัดการและการบริหาร การศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๖.๓ ผลที่ได้รับจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ โดยการใช้หลักธรรมนั้นนับว่าเป็นปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานมาเป็นกรอบในการศึกษาเพื่อนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผลดังนี้

๒.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

- ๑) ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน
- ๒) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
- ๓) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

๒.๑.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการจัดการศึกษา

- ๑) ความหมายของการจัดการศึกษา
- ๒) วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา
- ๓) เป้าหมายในการจัดการศึกษา
- ๔) บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

๑. บทบาทของรัฐในการจัดการศึกษา

๒. บทบาทของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา

๓. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

๔. บทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษา

๕. บทบาทของบุคคล ครอบครัวและสถาบันสังคมในการจัดการศึกษา

๒.๑.๓ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการจัดการศึกษา

- ๑) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
- ๒) ขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

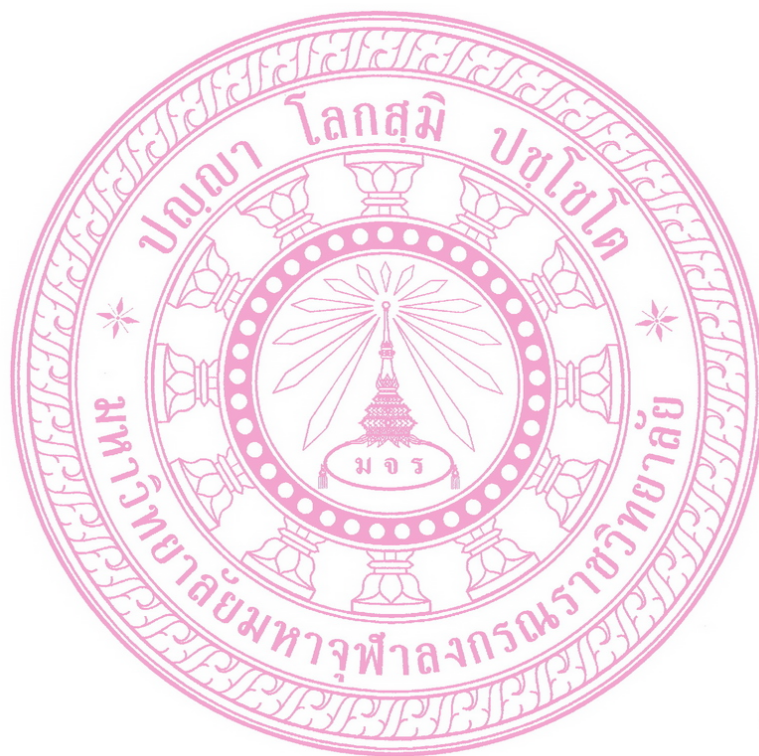
๒.๑.๔ แนวคิดเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม ๗

๒.๑.๕ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มโรงเรียนวังทอง

๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ๑) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
- ๒) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

๒.๓ กรอบแนวคิดงานวิจัย

๒.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาในรูปแบบต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านชนบท ด้านสังคมและการเมืองทั้งนี้ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ที่มุ่งเน้นคนเป็นสำคัญมากกว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้พยายามเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาจากระดับบนลงล่าง (Top - down) มาเป็นจากระดับล่างขึ้นบน (Bottom - up) แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ โอคเลย์ (Oakley) □

□ Project Design Implementation and Evaluation. Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University , 1987.

ได้กล่าวว่า แนวทางจากระดับล่างขึ้นบนนี้ เกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดหาย (Missing ingredient) ในกระบวนการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น มีนักวิชาการได้อธิบายและให้ ความหมาย ปัจจัย ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบของชุมชน ต่อการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาไว้มากมาย ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากล่าวไว้เท่าที่จำเป็นและ สอดคล้องกับแนวทางการศึกษา ดัง นี้

๑) ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย ดังเช่นการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น มีนักวิชาการ หลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

โคเฮนและอัฟฮอฟ^๑ ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้อง เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องใน ๔ มิติ ได้แก่

๑. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
๒. การมีส่วนร่วมเสียสละในกาพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
๓. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและ เข้ามามี อิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมใน การพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการ พัฒนานั้น อย่างเสมอภาค องค์การสหประชาชาติ

รีเดอร์^๒ ได้ให้ความหมายเจาะจงถึงการมีส่วนร่วม ว่าการมีส่วนร่วมเป็นการปะทะ สัมผัสทางสังคม ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

ไพร์ตัน เตชะรินทร์^๓ กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การที่บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการใดกิจการหนึ่ง โดยมากเป็นกิจการของหมู่คณะที่ บุคคลมีส่วนได้เสียอยู่ด้วย การทำงานเป็นคณะทำให้เกิดความรู้สึกว่า ตนเองมีส่วนร่วมในงานของ สมาชิกและผู้ร่วมงานแต่ละคนมีความสำคัญยิ่ง การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนาสังคมให้มีความ เจริญมากยิ่งขึ้น

สมชิต ชันขวา^๔ กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกันเพื่อให้ บรรลุ วัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจโดยกระทำการงานดังกล่าวในห้วงเวลาและลำดับการที่ทรง ประสิทธิภาพ

^๑ Cohen , J.M. and Uphoff , N.T. *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University , 1981.

^๒ Reeder , W.W. *Some Aspects of The Information Social Participation of Farm Families in New York State*. New York : Unpublished Ph.D Dissertation , Cornell University , 1974.

^๓ ไพร์ตัน เตชะรินทร์. *การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับประเทศไทย* . (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช), ๒๕๓๑. หน้า ๔๘.

^๔ สมชิต ชันขวา. *การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้น พื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การ บริหารการศึกษา) (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๔. หน้า ๒๑*

คือ ถูกจังหวะและเวลาที่เหมาะสมกับทั้งกระทำการงานดังกล่าว ด้วยความรู้สึกร่วมกัน ให้ประจักษ์ว่า เชื่อถือไว้วางใจได้การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพ ในการเสริมสร้างและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและ การพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์ และอุทิศตน มากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนา

อภิชัย พันธเสน[□] กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การมีอำนาจ การตัดสินใจ ที่เน้นให้เรื่องอำนาจและการควบคุม โดยประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

พิสิฏ์ งามลตรี[†] ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะ บุคคลเข้าไปดำเนินการกิจกรรมร่วมกันจนเกิดความผูกพันต่อสมาชิกและองค์การ เพื่อเกิดผลต่อตนเองและองค์การ

วเรวรรณ เกื่อนนาดี[†] ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานที่บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง การดำเนินงานขององค์การทุกขั้นตอน ความเข้าใจ เต็มใจ และสบายใจ เพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กลุ่มต้องการ และทำให้บุคลากร เหล่านั้นเกิดความรู้สึก ร่วมรู้ ร่วมรับผิดชอบ

สุชาดา จักรพิสุทธิ์[□] ศึกษาเรื่องชุมชนกับการ มีส่วนร่วมจัด การศึกษา สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑.ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการ เปิดโอกาสให้ สังคม องค์กรต่างๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจวางแผน การร่วมปฏิบัติและ การรับผิดชอบใน ผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผล ประโยชน์ต่อชุมชนตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

๒.ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้ง ค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเื้อเข้ามามีส่วน ร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วน ร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วย ความสมัครใจ

[□]อภิชัย พันธเสน. โรงเรียนเพื่อเพิ่มผลิตภาพของชุมชน . (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสตา, ๒๕๓๓). หน้า ๑๖๕.

[†]พิสิฏ์ งามลตรี. ปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้น พื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๖. หน้า ๑๗.

[†]วเรวรรณ เกื่อนนาดี. การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๔. หน้า ๑๗.

[□]สุชาดา จักรพิสุทธิ์. “การศึกษาทางเลือกของชุมชน” , วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.(มิถุนายน – สิงหาคม ๒๕๔๓).หน้า ๒๗.

จากแนวคิดและทัศนะที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดสามารถแยกประเด็นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจาก เป้าหมายที่ต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล
๒. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม
๓. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี
๔. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความสนใจ

กฤษฎะชัย ลิ้มบุญแดง ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ให้ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นส่วนบุคคล หรือกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมในการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนร่วมกันคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติงาน แบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมกันประเมินและติดตามผลการดำเนินงานในกิจกรรมนั้นๆ

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน นั้น คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของงานในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน โดยภาครัฐจะต้องค้ำจุนอำนาจในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มสตรี คนจนหรือคนด้อยโอกาสในสังคมได้มีโอกาสในการแสดงความต้องการ แสวงหาทางเลือก หรือเสนอข้อเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม และเป็นผู้มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน คือ เป็นผู้กำหนดความจำเป็นพื้นฐานของชุมชนและผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนองตอบความจำเป็นพื้นฐาน และบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้ให้ความหมายของ “การมีส่วนร่วม” เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

กฤษฎะชัย ลิ้มบุญแดง, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการควบคุมอาชญากรรมด้านยาเสพติดและการพนันในจังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๒๗.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา . (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๒.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, กลวิธีแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท , (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์ , ๒๕๓๐), หน้า ๑๘๕.

นิคม สุวรรณทา สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งทางสังคมไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม โดยรับโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำและร่วมแก้ไข ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ □□

บุญส่ง แก้วอินทร์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างพลังจิตให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลสนับสนุนเป้าหมายตลอดจนวัตถุประสงค์ร่วมขององค์กรด้วย นอกจากความหมายดังกล่าวจะเห็นว่าการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานในองค์การประกอบด้วย สาระสำคัญ ๓ ประการ

- ๑.การมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็น
- ๒.การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย □□
- ๓.การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ

ปรัชญา เวสารัชช์ ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรในส่วนของตนต่อกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องมียุทธศาสตร์ประกอบดังนี้

- ๑.ประชาชนเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา
- ๒.ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินและวัสดุในกิจกรรมการพัฒนา □□

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง ร่วมมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ คือ

- ๑) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
- ๒) ร่วมศึกษา และสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาของชุมชน
- ๓) ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อขจัดและแก้ไข ปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชน

□□ นิคม สุวรรณทา, “ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา” , วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ , (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช) , ๒๕๔๒.

□□ บุญทรง แก้วอินทร์, “การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร” , วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ , (สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์), ๒๕๔๖.

□□ ปรัชญา เวสารัชช์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท , สถาบันไทยคดีศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๕.

- ๔) ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- ๕) ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- ๖) ร่วมลงทุนในกิจกรรมของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง
- ๗) ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
- ๘) ร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้จากบุคคลภายนอก หรือจากองค์กรต่างๆ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ต่อไป □□

สหประชาชาติ (United Nation) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่สมาชิกทุกคนในชุมชนสามารถมีโอกาสเข้าร่วมดำเนินการและมีอิทธิพลในกิจกรรมและกระบวนการพัฒนา ทั้งยังได้รับผลแห่งการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันด้วย ทั้งนี้การมีส่วนร่วมสามารถมีได้หลากหลายรูปแบบ โดยครอบคลุมไปถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การให้คำปรึกษา การสร้างกลไกเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม □□

ในกระบวนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของตนเองในการตัดสินใจใช้ทรัพยากร โดย WHO/UNICEF กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนสามารถที่จะแสดงออกซึ่งความต้องการของตน การจัดอันดับความสำคัญของการเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้น โดยจุดมุ่งเน้นคือการให้อำนาจการตัดสินใจแก่ ประชาชนในชนบท □□ ซึ่ง

เอียร์วิน (Erwin) ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า นอกจากจะให้อำนาจการตัดสินใจแก่ประชาชนแล้ว จะต้องมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของบุคคลแก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม และมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วย □□

จากการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เป็นการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในมิติของกระบวนการของการพัฒนา แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักวิชาการอีกส่วนหนึ่งที่ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่เป็นนัยทางการเมือง โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจของรัฐกับประชาชนหรือชุมชน โดย สายทิพย์ สุคติพันธ์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการ

□□ ไพรด์น เดเชรินท์ , นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน ของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๖.

□□ United Nation, Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and National Development, (New York: United Nation, 1981), p.11.

□□ WHO/UNICEF, Report of the international Conference on Primary Health Care. (New York : N.P. Press, 1978), p.15.

□□ Erwin, William Participation Management : Concept, Theory and Implementation, (Atlanta : Georgia state University, 1976), p.16.

พัฒนา คือการเปลี่ยนแปลงกลไกในการพัฒนา จากการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงหมายถึง การคืนอำนาจ (Empowerment) □□

ในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน อย่างน้อยที่สุดประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการริเริ่มวางแผน และดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ และอนาคตของเขา ซึ่งจากความหมายนี้ แสดงให้เห็นถึง การเคลื่อนย้ายหรือถ่ายโอนอำนาจในการพัฒนาจากรัฐมาสู่ภาคประชาชนหรือชุมชน หรือเป็นการลดบทบาทภาครัฐและเพิ่มบทบาทภาคประชาชนในการพัฒนา

เมตต์ เมตต์การุญจิต กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องเป็นเหตุเร้าให้กระทำการ (contribution) ให้บรรลุมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย □□

วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึงกระบวนการที่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยการร่วมคิด ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามประเมินผล □□

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าคือการให้ทุกคนในหน่วยงานหรือทีมงาน ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร คือ การร่วมคิด ร่วมทำและร่วมแก้ปัญหา โดยการดำเนินการทุกกระบวนการบริหารนับตั้งแต่การวางแผน การแบ่งงาน การมอบหมายงาน การติดตามผลงานและการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงาน

สุชาติ จักรพิสุทธิ์ อธิบายว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่องค์ประกอบต่างๆ ทั้งครู ผู้เรียน ผู้บริหารการศึกษา ผู้นำชุมชน หรือสมาชิกชุมชน มาร่วมกันดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยในการดำเนินการนั้นมีลักษณะของกระบวนการ มีขั้นตอนที่มุ่งหมายจะให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีพลวัต คือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการแก้ปัญหา การร่วมกันกำหนดแผนงานใหม่ๆ เพื่อสร้างความยั่งยืนในความสัมพันธ์ของทุกฝ่ายที่เข้าร่วม ซึ่งมีความหลากหลายตามความเกี่ยวข้องของกิจกรรมที่จะทำ □□

□□ สายทิพย์ สุขคติพันธ์, **อุดมการณ์พัฒนากับการสาธารณสุขมูลฐานในประเทศไทยในปัญหาผู้นำกับการกำหนดนโยบายแห่งชาติ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๑๒.

□□ เมตต์ เมตต์การุญจิต , “การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา” , **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา** , (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา) , ๒๕๔๔.

□□ วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์, “ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนตวงแข เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร” , **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต**, (คณะสังคมศาสตร์), (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๒.

□□ ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์, **นักบริหารกับเทคนิคการพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชา**, วารสารข้าราชการครู , (กุมภาพันธ์-มีนาคม, ๒๕๔๑), หน้า ๗.

□□ สุชาติ จักรพิสุทธิ์ , **ปฏิรูปการศึกษาในสังคมไทย ชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา** , ๒๕๔๘.บทความมหาวิทยาลัยเที่ยงคืนลำดับที่ ๖๕ , (๔ กันยายน) , คำนวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๒ จาก <http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document956.html>.

อรพินท์ สฟโซคชัย กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอ ปัญหา/ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมในกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา □□

อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง ได้อธิบายเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีการก่อให้เกิดความริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ กล่าวคือ จะต้องเป็นความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีการริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ การกระทำทั้งหมดที่ทำได้โดยกลุ่มหรือทำในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้น องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้ □□

โคเฮน จอห์น เอ็ม. และ อัฟฮ็อฟฟ์ (Cohen, John M., & Uphoff) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมในทัศนะการพัฒนาชนบทว่าการมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับ ประชาชน ๔ ประการ ได้แก่ ๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรด้วยวิธีการอย่างไร ๒) มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการ ๓) มีส่วนร่วม ในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา ๔) มีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ □□

จากนิยามความหมายที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปความหมายไว้ตามทัศนะของผู้วิจัย ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง ลักษณะของการเข้าไปกระทำร่วมกันโดยบุคคลที่อยู่เป็นกลุ่มชนทั้ง ทางด้านนามธรรมคือจิตใจ ความคิด และอารมณ์ ทั้งทางด้านรูปธรรมคือลักษณะของกิจกรรมที่เข้าไป มีผลประโยชน์และการรับผิดชอบร่วมกันของกลุ่มชน หน่วยงาน หรือองค์กรใดก็ตาม ดังนั้น การมี ส่วนร่วมจึงเป็นปัจจัยส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนให้ไปสู่เป้าหมายของแต่ละองค์กร หรือหน่วยงานใดก็ตามให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์

๒) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้เกิด ประโยชน์ต่อชุมชนในด้านการเรียนการสอนนั้น มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วม ของชุมชน ดังนี้

□□ **อรพินท์ สฟโซคชัย** ,**หลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม** ,๒๕๕๐.ช่วงต้น ก.พ.ร.๑ (พฤษภาคม).ค้นวันที่๑มีนาคม ๒๕๕๒จากhttp://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=5&content_708.

□□ **อึ้งโน ชูเกียรติ เปี่ยมศรี**, “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง”, **ปัญหาพิเศษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๓), หน้า ๒๑.

□□ **Cohen, John M., & Uphoff, Norman T. Participation's in Rural Development : Seeking Clarify through Specificity**, World Development, (January), 1989, pp. 324-328.

ฟอร์นารอฟ ^{□□} เสนอว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนมีขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑. การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายกลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล
๒. การดำเนินงาน
๓. การใช้บริการจากโครงการ
๔. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ^{□□}

อภิญญา กังสนารักษ์ ^{□□} ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า ชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ
๒. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ
๓. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน
๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการเพื่อให้รู้ผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันได้

อคิน รพีพัฒน์ ^{□□} ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
๒. การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา
๓. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
๔. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนาขั้นตอนการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน

วิรัช วิรัชนิการวรรณ ^{□□} ได้สรุปและนำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมใน ๒ ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่ ๑ มีขั้นตอน ดังนี้

๑. การคิด

^{□□} Fornaroff , A. Community involvement in Health System for Primary Health Care. Geneva : World Health Organization , 1980.

^{□□} อภิญญา กังสนารักษ์. รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา. (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๔๔, หน้า ๑๕.

^{□□} อคิน รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. (กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข), ๒๕๔๗, หน้า ๔๙.

^{□□} วิรัช วิรัชนิการวรรณ. การบริหารและการจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โพธิ์เพช), ๒๕๔๖. หน้า ๓๕.

- ๒. การตัดสินใจ
- ๓. การวางแผน
- ๔. การลงมือปฏิบัติ

ลักษณะที่ ๒ มีขั้นตอน ดังนี้

- ๑. การกำหนดปัญหา
- ๒. การวางแผน
- ๓. การดำเนินงาน
- ๔. การประเมินผล
- ๕. การบำรุงรักษา และพัฒนาให้คงไว้

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ ^{□□} กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทั้ง ๘ ประการ ดังนี้

๑. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดจน ความต้องการชุมชน

๒. ร่วมค้นหา สร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

๓. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขและสนอง ความต้องการของชุมชน

๔. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

๕. ร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๖. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชน ตามความสามารถของตนเอง และ หน่วยงาน

๗. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

๘. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ตลอดไป

นภา ชมไพบูลย์ ^{□□} ได้จำแนกกระบวนการการมีส่วนร่วมเป็น ๓ ประการ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้าน ทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้าน วัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

^{□□}ไพรัตน์ เตชะรินทร์. การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับประเทศไทย . (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช), ๒๕๓๑. หน้า ๑๑.

^{□□}นภา ชมไพบูลย์. รายงานผลการศึกษาศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของกลุ่มเกษตรกร . (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ), ๒๕๒๙. หน้า ๑๔.

โอวาท สุธนารักษ์^{□□}ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๗ ขั้นตอน

คือ

๑. การสำรวจขั้นต้น (Preliminary Reconnaissance)
๒. การศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Problem Identification Studies)
๓. การแสวงหาแนวทางแก้ไข (Search for Solution)
๔. การกำหนดแนวทางแก้ปัญหา (Assessment for Solution)
๕. การปฏิบัติงานโครงการ (Project Implementation)
๖. การประเมินผลโครงการ (Formal Project Evaluation)
๗. การพิจารณาทบทวนโครงการหรือดำเนินโครงการให้บรรลุผล (Project Reconsideration of Complement ion)

วรวรรณ ตันทเสน^{□□}ชี้ให้เห็นกระบวนการของการมีส่วนร่วม ซึ่งเขาเรียกว่า เป็นขอบเขตของการมีส่วนร่วม ๖ แบบ คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของชุมชนหรือของกลุ่ม
๒. การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางดำเนินการให้บรรลุผลในการแก้ปัญหา
๓. การมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรทั้งในและนอกชุมชน
๔. การมีส่วนร่วมปฏิบัติตามแผนที่กำหนด
๕. การมีส่วนร่วมควบคุมติดตามและประเมินผล
๖. การมีส่วนร่วมจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างยุติธรรม

สรุปกระบวนการมีส่วนร่วมดังกล่าวจะเน้นการตัดสินใจของชุมชนและกลุ่ม เป็นประการสำคัญ การมีส่วนร่วมมี ๒ นัย คือ มติการมีส่วนร่วม และบริบทหรือสภาพปัจจัย สถานการณ์สิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในแง่บริบท ได้แก่ ลักษณะการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และวิธีการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจูงใจ ลักษณะการร่วม ขอบเขต ระยะเวลา หรือลักษณะกิจกรรมที่เข้าร่วม ตลอดจนผลของการมีส่วนร่วมทำให้ทราบถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นควรมีขั้นตอนโดยสรุป ๖ ขั้นตอน ได้แก่

๑. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข
๒. ตัดสินใจกำหนดความต้องการ
๓. ลำดับความสำคัญ
๔. วางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน ทรัพยากร
๕. ดำเนินงานตามโครงการ และ/หรือ สนับสนุนการดำเนินงาน
๖. ประเมินผล

^{□□}โอวาท สุธนารักษ์. การจัดการศึกษาเพื่อพึ่งตนเอง แนวคิดและประสบการณ์ . (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์), ๒๕๓๐. หน้า ๒๔.

^{□□}วรวรรณ ตันทเสน. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (อาชีวศึกษา) (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๖. หน้า ๖-๗.

๓) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน
การที่มีผลต่อการที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนนั้น มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด ดังนี้

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ได้สรุปและรวบรวมปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนา โดยแบ่งออกเป็นปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย คือ

๑. ปัจจัยทางด้านบุคคลและทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้ สถานที่ทำงาน ระยะเวลาในการประกอบอาชีพในชุมชน

๒. ปัจจัยทางด้านสังคม ประกอบด้วย ความต้องการเกียรติเป็นที่ยกย่องจากบุคคลอื่น การได้รับการชักจูงจากผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่โครงการ และความต้องการเป็นกลุ่มเป็นพวก เคยมีกิจกรรมแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่วมกันมาก่อน การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน และความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีของคนในชุมชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่

๑. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร

๒. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยทั้งๆที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรงผู้น้อยก็ช่วยแรง

๓. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ เช่น บังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส ฯลฯ

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff) ได้เสนอถึงบริบทของการมีส่วนร่วมว่าในการพิจารณาการมีส่วนร่วมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมซึ่งมีความซับซ้อนอย่างมากด้วย ได้แก่

๑. ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ

๒. ปัจจัยทางสายเศรษฐกิจ

๓. ปัจจัยทางด้านการเมือง

๔. ปัจจัยทางด้านสังคม

□□ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ, (สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๙), หน้า ๒๐.

□ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารการพิมพ์, ๒๕๒๘), หน้า ๑๘๓.

□ Cohen, John M, and Uphoff, Norman T. "Rural Development participation : Concepts and measures for Project design, Implementation and Evaluation.", In Rural Development monograph. 2 The Rural Development Committee for International Studies, (Cornell University, January, 1997,) pp. 17-19.

๕. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม

๖. ปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์

นอกจากนี้ **โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์** ยังได้เสนอว่ามีบุคคล ๔ ฝ่ายที่มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชนบท ประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลภายนอก สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ยังมีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

๑. อายุและเพศ

๒. สถานภาพในครอบครัว

๓. ระดับการศึกษา

๔. สถานภาพทางสังคม เช่น ชั้นทางสังคม ศาสนา

๕. อาชีพ

๖. รายได้และทรัพย์สิน

๗. ระยะเวลาในท้องถิ่นและระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ

๘. พื้นที่ดินถือครองและสถานภาพการทำงาน

วิลเลียม ดับบลิว รีคเตอร์ (William W. Reader) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังต่อไปนี้ □□

๑. การปฏิบัติให้คล้ายตามความเชื่อพื้นฐาน หมายถึง การเลือกแบบวิธีการปฏิบัติที่สอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง

๒. มาตรฐานคัมค่า การปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง

๓. เป้าหมาย การที่บุคคลและกลุ่มบุคคลจะส่งเสริม ปกป้อง และรักษาเป้าหมายของตนเอง

๔. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลในบางครั้ง มีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา

๕. ความคาดหวัง การประพุดติดตามแบบที่ตนคาดหวังว่า จะต้องประพุดในสถานการณ์เช่นนั้น และชอบที่จะปฏิบัติต่อผู้อื่น ในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วย เช่นกัน

๖. การมองแต่ตนเอง การกระทำสิ่งต่างๆ ที่คิดว่าตัวเองต้องกระทำเช่นนั้น

๗. การบีบบังคับ การกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบีบบังคับให้กระทำ

๘. นิสัยและประเพณี การกระทำสิ่งต่างๆ ตามอุปนิสัยที่ชอบกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้นๆ

๙. โอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวน และชนิดของโอกาส ซึ่งโครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำเช่นนั้น เท่าที่พวกเขาได้รับรู้มา

□□ อ้างใน ฉอาน วุฒิธรรมรักษา, “ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลทุ่งพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต , (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๒๖.

๑๐. ความสามารถ การมีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนมองเห็นว่าสามารถให้สิ่งที่ต้องการ ให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น

๑๑. การสนับสนุน การเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่า เขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำเช่นนั้น

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) เสนอว่าปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ □□

๑. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากรอื่น ๆ นั้น มีเหตุผลอยู่ ๒ ประการ คือ

๑.๑ การมองเห็นว่าตนจะได้รับประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำลงไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

๑.๒ การได้รับการบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

๒. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาแต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับดังที่คาดคิดเอาไว้ เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะ

๒.๑ เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้

๒.๒ ควรกำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

๒.๓ กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

๓. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมา ในกิจกรรมหนึ่งๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการ หรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมนั้น เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างส่งผลต่อการมีส่วนร่วม เช่น ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าไปมีส่วนร่วม กลไกการมีส่วนร่วม เป็นต้น ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้จะเชื่อมโยงทุกฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องกัน โดยเหตุผลและความจำเป็นของการมีส่วนร่วม ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้ว บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมได้นั้น จะต้องประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม ๔ ประการ คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

□□ อังโน ยูพิน ระพีพันธุ์, “ความรู้ ทักษะคิดและการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้งในเขตเทศบาลเมืองพนสนธิคม อำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี”, **วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต**, (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๑-๒๒.

๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

องค์ประกอบที่ ๔ ข้อข้างต้นนี้ สามารถตอบโจทย์ของการมีส่วนร่วมว่า จะดำเนินไปทิศทางไหน และสร้างประโยชน์ หรือได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างไร แต่จะอย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วม นั้น ไม่ว่าเราจะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วม แต่ท้ายที่สุดการมีส่วนร่วมอาจจะส่งผลให้เราเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไม่รู้ตัวก็เป็นได้ เพราะมนุษย์เราอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่ เป็นสังคม ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่เราจะปฏิเสธไม่ได้กับการที่เราจะกล่าวว่า ไม่ได้มีส่วนร่วมใดๆในกิจกรรมนั้นๆ เพราะสุดท้ายแล้ว เราอาจกลายเป็นผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมไม่ทางตรงก็ทางอ้อมทางใดทางหนึ่งนั่นเอง

คุณแมน ^{□□} ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนใน ชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประยูร ศรีประสาธน์ ^{□□} ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วม ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน ๓ ปัจจัย คือ

๑. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ
 ๒. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม
 ๓. ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล
- จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมได้ ดังนี้
๑. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ต่างๆ
 ๒. ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้
 ๓. การได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร และแหล่งที่มาของข่าวสาร

๒.๑.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการจัดการศึกษา

๑) ความหมายของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการ อย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ โดยคาดหวังว่า คนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์การจัด

^{□□} Koufman , H.F. Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities. Agricultural Experiment Station Bulletins. March , 1949.

^{□□} ประยูร ศรีประสาธน์.รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา.(ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , ๒๕๔๒). หน้า ๔๐.

การศึกษา มีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ตามอัธยาศัย ย่อมขึ้นกับความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป □□

เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่พัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข และเจริญก้าวหน้า ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่างๆ เข้ามาสนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ด้วย

๒) วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ในขณะที่การจัดการศึกษามุ่งเป้าหมายระยะยาวสำหรับการพัฒนาของแต่ละบุคคล และการพัฒนาสังคม แต่การจัดการศึกษาโดยทั่วไปย่อมมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งบรรลุผล หลายประการ ได้แก่

๑.) ให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยถ่ายทอดหรือปลูกฝังเนื้อหาความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ได้รับการศึกษาวางตัวได้เหมาะสมในสังคม และมีความสามารถประกอบอาชีพตาม ความถนัด ความสนใจ หรือตามโอกาสของแต่ละคนได้ สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียกว่า โรงเรียน มหาวิทยาลัย ศูนย์การเรียนรู้ สถานศึกษาปฐมวัย ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการทางการศึกษา

๒.) เด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ และจัดให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง โดยส่งเสริมเกื้อหนุนให้เด็กก่อนวัยเรียนขั้นพื้นฐาน ได้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย เชาวน์ปัญญา ความสนใจ ที่เหมาะสม มีความพร้อมในการศึกษาระดับสูงขึ้นไป การจัดการส่วนนี้ โดยทั่วไปเป็นความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ส่วนเด็กในวัยเรียนทุกระดับจะได้รับการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเตรียมตัวระดับพื้นฐาน และเพื่อมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพการทำงานต่อไป

๓.) ให้โอกาสทางการศึกษา โดยเข้าถึงผู้รับบริการที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษามากตามปกติที่มีอยู่หลากหลาย การจัดการศึกษาลักษณะนี้มุ่งไปที่ผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีความยากจน ผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษาในบางช่วงของชีวิต ผู้ที่มีปัญหาทางร่างกาย จิตใจ หรือสติปัญญา การจัดการศึกษาเช่นนี้มักดำเนินการโดยสถานศึกษาเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียน สอนคนตาบอด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ หรือโดยวิธีการอื่นนอกกระบวนการ และ ตามอัธยาศัย เช่น ศูนย์การเรียนรู้ การศึกษาในระบบทางไกล เป็นต้น

๔.) ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงในเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์นี้มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์วิจัยระดับสูง มุ่งคิดค้นเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่จากเดิม นอกจากนี้ยังรวมถึงการฝึกอบรมเฉพาะทาง เช่น ด้านการเกษตร การ

อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น มักดำเนินการในรูปแบบ การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การดูงาน การฝึกปฏิบัติเฉพาะ ฯลฯ

๕.) พัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มตามความสามารถ และตอบสนองวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาประเทศ วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาข้อนี้เน้นการพัฒนามนุษย์ในลักษณะบูรณาการ คือให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม ความคิด ความสำนึก ความรับผิดชอบ ฯลฯ ซึ่งตามปกติควรเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา แต่หากสถานศึกษาไม่สามารถดูแลให้ครบถ้วนได้ ก็ต้องจัดส่วนเสริมเติมในลักษณะการฝึกอบรมเฉพาะ การแทรกในกิจกรรมการเรียน การสอนปกติ หรือการใช้สื่อต่างๆ ช่วยเสริม วัตถุประสงค์ส่วนนี้ยังรวมไปถึงการพัฒนาทักษะและคุณภาพของผู้ที่ทำงานแล้วหรือผู้ที่ผ่านการศึกษามาก่อนการปกติ ให้สามารถติดตามความรู้ใหม่ๆ และวิทยาการที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นตัววัดความสามารถในการจัดการของผู้บริหารจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ผู้บริหารต้องกำหนดเกณฑ์จากวัตถุประสงค์ที่ระบุและผู้บริหารก็จะต้องได้รับการประเมินจากเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วย

๓) เป้าหมายในการจัดการศึกษา

อาจแบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้

๑. เด็กก่อนวัยเรียน เมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติ หรือคนเลี้ยงดู เป็นกลุ่มบุคคลเริ่มแรกที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดู และขณะเดียวกัน ก็ให้การศึกษาอบรมด้วย การให้การศึกษาลักษณะนี้โดยทั่วไปยังไม่เป็นระบบ แต่เป็นธรรมชาติ จึงยังไม่ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาเมื่อทารกเติบโตขึ้นพอช่วยตนเองได้แล้ว พ่อแม่ซึ่งต้องมีภาระประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงลูก ไม่อาจดูแลบุตรได้ ก็ปล่อยให้อยู่ในการดูแลของบุคคลอื่น เช่น บุคคลในกลุ่มเครือญาติ หรือมิฉะนั้นก็ต้องจ้างคนดูแล ทางเลือกอีกประการหนึ่งคือการส่งบุตรหลานเข้ารับการอบรมศึกษาในศูนย์การเรียนปฐมวัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งถือเป็นสถานศึกษาเบื้องต้นที่มีการจัดการศึกษา โดยมีผู้ดูแลที่ได้รับการศึกษาอบรมมาพอสมควรเป็นผู้ดูแลเมื่ออายุถึงวัยประมาณสามขวบ สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมีรูปแบบมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นต้น

๒. บุคคลในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนโดยทั่วไปหมายถึง ผู้ซึ่งรัฐกำหนดให้ผู้ปกครอง ต้องนำไปเข้าเรียน คืออยู่ในข่ายการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้แตกต่างกันไป ตามที่เห็นว่าเหมาะสม สำหรับประเทศไทยกำหนดให้การศึกษาในระดับประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามเป็นการศึกษาภาคบังคับ และหากผู้ปกครองมีความพร้อมก็ส่งเสียให้บุตรหลานของตนได้เรียนต่อสูงขึ้นไปอีกตามกำลังความสามารถ ระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ อาจแบ่งได้หลายระดับ ได้แก่

□□ ปรัชญา เวสารัชช์. (๒๕๔๕). เปลี่ยนโฉมราชการ ความจำเป็นที่เลือกไม่ได้. (วารสารข้าราชการ , ๒๕๔๕). หน้า ๔.

๒.๑ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในวัยเรียนในระบบการเรียนในโรงเรียน ในครอบครัว หรือในสถานศึกษารูปแบบอื่นในประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานไล่เรียงกันไปตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมปีที่หก) ไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก) การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมักใช้เวลาประมาณสิบสองปีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายของการศึกษาระดับนี้ เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพ แทนที่จะศึกษาสายสามัญ ก็อาจเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนอาชีวศึกษาระดับต้นต่างๆ ได้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๒ การศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อก็อาจเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งรวมสถาบันอุดมศึกษาสายอาชีพ ต่ำกว่าปริญญาด้วย) ในกรณีที่ศึกษาระดับปริญญา ก็อาจศึกษาต่อเนื่องไปตั้งแต่ระดับปริญญาตรี โท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้าน หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก

๓. ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษ กลุ่มเป้าหมายนี้เป็นคน กลุ่มพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลปกติทั่วไป สิ่งที่ทำให้แตกต่างนั้นอาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจ คือคนจนที่ด้อยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียน เด็กไร้ผู้อุปการะ หรือความแตกต่างอาจเกิดจากลักษณะทางร่างกายจิตใจและสมอง เช่น เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจและอารมณ์ เด็กอัจฉริยะ เป็นต้น ผู้ด้อยโอกาสหรือบุคคลลักษณะพิเศษเฉพาะเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษเพื่อให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เช่นเดียวกับเด็กอื่น แต่การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้จำเป็นต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะและความจำเป็นสำหรับกลุ่มด้วย โดยอาจต้องมีครูที่ได้รับการอบรมมาเป็นการเฉพาะ ในกรณีที่ผู้ด้อยโอกาสร่วมเรียนในชั้นเรียนปกติ ครูจำเป็นต้องให้ความสนใจผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ความอดทน ความเมตตา ความเข้าใจ และความละเอียดละไมในการปฏิบัติต่อพวกเขา สำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสต้องมีความเข้าใจ มีทักษะ และได้รับการอบรมมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

๔. ผู้มีงานทำ ผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้วเป็นกลุ่มเป้าหมายอีก กลุ่มหนึ่ง บุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษามาแตกต่างกันไป และมุ่งศึกษาเพิ่มเติมโดยมีเหตุผลต่างกันไป ส่วนหนึ่งเข้าศึกษาระดับสูงขึ้นในสถาบันการศึกษาปกติหรือเข้ารับการศึกษาดูตามโครงการพิเศษ (เช่น โครงการศึกษาเฉพาะที่มีผู้จัดบริการให้ในสถานที่ทำงาน โครงการศึกษาอบรมเฉพาะด้าน เป็นต้น) นอกจากนี้หน่วยงานทางการศึกษาอาจจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น การศึกษาสัญญาที่ผู้สอนตระเวนให้ความรู้ การศึกษาผ่านสื่อโทรคมนาคม การศึกษาโดยเอกสารหรือสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้ อาจมีการรับรองวุฒิให้หรืออาจไม่เทียบวุฒิต่างเป็นทางการก็ได้ การจัดการอบรมสำหรับผู้มีงานทำนั้น รวมถึงครูซึ่งต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วย ครูจึงควรสนใจติดตามรับการอบรมตาม หลักสูตรต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตน กลุ่มเป้าหมายนี้ นับวันจะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ เกิดขึ้นรวดเร็ว จึงจำเป็นที่ผู้ทำงานแล้วควรได้รับสาระเนื้อหาใหม่ๆ เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตนตลอดเวลา

๕. ประชาชนทั่วไป ประชาชนโดยทั่วไปถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการเป็นพลเมืองที่ดีและการเพิ่มพูนความคิดความอ่านของตนอย่างต่อเนื่องการจัดการศึกษาลักษณะนี้ถือเป็นส่วนเสริมจากการที่ประชาชนได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน จากกลุ่มคนใกล้ชิด การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอาจทำได้ผ่านสื่อต่างๆ ได้หลากหลาย แต่ย่อมเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรให้รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป และปรับตัวเองกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้นักเป็นการจัดการศึกษาเสริมในรูปการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลัก เนื่องจากเป้าหมายของการศึกษามีหลากหลาย ผู้นำชุมชนและท้องถิ่น พึงมีบทบาทในการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมาย และร่วมสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดบริการการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายให้ครบถ้วนและเกิดประโยชน์ได้จริง

๔) บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

๑. บทบาทของรัฐในการจัดการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๐ ได้ระบุไว้เช่นกัน รัฐจะต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ □□

นอกจากนี้ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ □□ การดำเนินการเช่นนี้ ครุอาจถือเป็นโอกาสในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เยี่ยมชมหรือใช้ศึกษาเนื้อหาวิชาที่ครูสอน แทนที่จะตรึงผู้เรียนไว้แต่ในชั้นเรียนเท่านั้น

๒. บทบาทของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา

บทบาทสำคัญโดยทั่วไปของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา คือ การวางแผน จัดทำหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน จัด

□□ หมายเหตุหลัก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สาระสำคัญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง (มาตรา ๘๑). ๒๕๕๐.

□□ ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ . (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒).

และบริหารชั้นเรียน จัดและดูแลรักษาอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ บริหารงานวิชาการ การเงิน บริหารงานบุคคล ดูแลสุขภาพอนามัยของผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ได้กำหนดบทบาทสำคัญไว้ดังนี้

๑. จัดการเรียนการสอน โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน หมายความว่า ผู้สอนต้องถือว่าผู้เรียนเป็นคนที่สำคัญที่สุด เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนก็ต้องคำนึงถึงความแตกต่าง ดังกล่าว เช่น จัดให้คนเรียนซ้ำทำกิจกรรมที่ช่วยเน้นให้เข้าใจอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่วนคนเรียนเร็วที่ เข้าใจแล้วได้รับกิจกรรมเสริมอย่างอื่น แต่อย่างน้อย ผู้เรียนที่แตกต่างกันก็ควรได้รับความรู้ความ เข้าใจเนื้อหาวิชาใกล้เคียงกัน

๒. ฝึกทักษะและวิธีคิด สถานศึกษามีหน้าที่ฝึกฝนผู้เรียนให้รู้จักคิด เพิ่มพูนทักษะในการ จัดการ ฝึกฝนการเผชิญสถานการณ์และปัญหาต่างๆ และสามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหา หมายความว่า การเรียนการสอนที่ดีไม่เน้นที่การท่องจำสาระในหนังสือ อย่างเดียว แต่ต้องเตรียมตัวผู้เรียนให้รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา เช่น อาจสมมติสถานการณ์ให้คิดแก้ปัญหา และถาม เหตุผล ข้อดีข้อเสียเพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเผชิญชีวิตได้

๓. จัดให้เรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ดีต้องมาจากการฝึกฝนปฏิบัติจริงของ ผู้เรียนโดยครูและสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เยี่ยมชมสถานที่ และเรียนรู้จากประสบการณ์ ในชีวิตจริง เช่น พาชมโรงงาน เยี่ยมหมู่บ้านหัตถกรรม และจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติให้สามารถทำได้จริง (ฝึกทอผ้า ฝึกเขียนภาพ ฝึกปั้นดินเหนียว ฯลฯ) ฝึกให้รู้จักคิดเป็น และส่งเสริมบรรยากาศให้ผู้เรียนรัก การอ่านเพื่อจะได้สนใจใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เนื้อหาสาระที่สถานศึกษาจัดให้นั้น ไม่ควรทุ่มเน้นด้านใด ด้านหนึ่งโดยเฉพาะ แต่สถานศึกษาต้องจัดให้มีสัดส่วนผสมผสานอย่างเหมาะสมทั้งในเรื่องเนื้อหา สาระและวิธีการเรียนรู้ ทั้งในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ การประพฤติปฏิบัติ การมีคุณธรรม ค่านิยมที่ดี การมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น โดยอาจแทรกสาระ กิจกรรม การฝึกฝนปฏิบัติ การคิด การปลูกฝังค่านิยมไว้ ในทุกวิชา นอกจากนี้สถานศึกษายังมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ และขณะเดียวกัน สถานศึกษาก็ ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในทุกเวลาทุกสถานที่ โดยร่วมมือกับทุกฝ่าย คือบิดามารดา ผู้ปกครอง และคนในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ในทุกโอกาส

๓ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความสำคัญกับ การกระจายอำนาจในการจัดกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งรวมทั้งด้านการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษาอยู่แล้ว และมีแนวโน้มที่ จะได้รับบทบาทนี้มากขึ้น ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาหนึ่งเพื่อส่งเสริมให้เกิดความพร้อมกว่าที่เป็นอยู่ ในการ จัดการศึกษาของท้องถิ่น กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมยังมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนหลาย ประการ ดังนี้

๑. กำหนดหลักเกณฑ์ โดยรัฐมีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม ในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการดูแลเชิงมาตรฐาน ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ที่ยังไม่ได้จัดการศึกษาต้องการจัดการศึกษาขึ้น เช่น ต้องการตั้งโรงเรียนในเขตพื้นที่ที่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ รัฐก็ต้องดูแลว่าการจัดการศึกษานี้สอดคล้องกับ ความต้องการของคนในท้องถิ่นหรือไม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมเพียงใด ทั้งนี้เพื่อประกันว่าเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาแล้ว ประชาชนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๒. การสนับสนุน รัฐมีหน้าที่ประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐาน เป็นบทบาทช่วยเหลือส่งเสริม แต่รัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงและบังคับบัญชา ในแง่รัฐมีหน้าที่ให้ข้อมูล ให้แนวทาง และให้คำแนะนำเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยกระดับการจัดการศึกษาของตน

๓. เสนอแนะงบประมาณ กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน้าที่เสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวผู้เรียน และเสนอแนะให้หน่วยจัดสรรงบประมาณพิจารณา แต่กระทรวงไม่ได้มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น □

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ถึงแม้เป็นสิทธิหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีงบประมาณของท้องถิ่นสนับสนุน แต่ก็ต้องเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานที่รัฐกำหนด ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษา ต้องมีระบบประกันคุณภาพ ครูและผู้บริหารการศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และต้องได้รับการประเมินคุณภาพจากภายนอกด้วย ซึ่งก็หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ดูแลสถานศึกษาก็ต้องรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานด้วย

๔ บทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษา

เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษามานานแล้ว และรัฐส่งเสริมให้เอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท โดยรัฐต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาของเอกชนเพื่อมิให้การจัดการศึกษาของรัฐส่งผลกระทบต่อการดำเนินการของเอกชน เช่น ไม่จัดสถานศึกษาแข่งขันในพื้นที่เดียวกันจนทำให้เอกชนไม่สามารถประกอบกิจการต่อไปได้ ในกรณีเช่นนี้ รัฐควรเข้าไปส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนยกระดับคุณภาพมากกว่า ในกรณีที่เอกชนจัดการศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนต้องเป็นนิติบุคคล กฎหมายศึกษายอมรับบทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษา และใช้หลักการเดียวกันกับสถานศึกษาอื่น คือ หลักการกระจายอำนาจ กล่าวคือรัฐจะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวควบคุมการจัดการศึกษาของเอกชนจนเกินความจำเป็น โดยการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ แต่เอกชนก็ต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน รัฐจะเข้ามากำกับ ติดตาม และประเมินคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาเอกชนเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเอกชน รัฐมีหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น เงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และจัดสิทธิประโยชน์อื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันกับ การสนับสนุนครอบครัว กลุ่มบุคคล องค์กรประชาชน และ

□ วิจิตร ศรีสะอ้าน. แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๓), หน้า ๙.

องค์กรสังคมอื่นๆ นอกจากนี้ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการเพื่อให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

๕ บทบาทของบุคคล ครอบครัวและสถาบันสังคมในการจัดการศึกษา

ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน และสถาบันสังคมมีบทบาทเข้าร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายประการ ทั้งในการจัดการศึกษาซึ่งต้องได้รับสิทธิประโยชน์ดังได้กล่าวแล้ว แต่ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ ยังมีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาที่เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐจัดให้แก่บุตรหลานของตนอีกหลายประการ คือ

๑. ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน เช่น เลือกสถานศึกษาให้บุตรหลาน ร่วมตัดสินใจทิศทางการศึกษาของบุตรหลาน

๒. ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร พัฒนาการของบุตรหลานและการเรียนการสอนประจำวัน

๓. ร่วมจัดทำหลักสูตรและติดตามผลการศึกษา เช่น ร่วมแสดง ความคิดเห็นหรือเสนอแนะการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ติดตามการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและครูให้สอดคล้องเกี่ยวกับปัญหาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๔. ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้ปกครองอาจร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือร่วมกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาจัด ซึ่งหากสถานศึกษามีแนวทางสนับสนุนที่ดีก็จะส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นเอง ตัวอย่างเช่น บริษัทแห่งหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาอมให้ผู้ปกครองไปเยี่ยมและรับประทานอาหารร่วมกับลูกหลานของตนซึ่งเรียนในโรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ในอาณาบริเวณโรงงาน ปรากฏว่ามีผลดีหลายอย่าง เช่น อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนสูง คะแนนการอ่านสูงกว่านักเรียนโรงเรียนอื่น และอัตราการออกจากงานในโรงงานก็น้อยกว่าที่อื่นด้วย ☐ นอกจากนี้ ครูยังมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครอง มากขึ้น ซึ่งส่งผลในการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

๕. ร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษาโดยสนับสนุนด้านความคิดการเป็นผู้นำการเป็นกรรมการ การร่วมประชุม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูลความคิดเห็น การปกป้องดูแล การสนับสนุนทรัพยากร การเงินวัสดุอุปกรณ์ การร่วมดำเนินโครงการการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น นอกจากนี้ ครอบครัว ชุมชนและสถาบันสังคมอาจเป็นผู้จัดการศึกษาเองได้ด้วย ☐ โดยจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถมี การเทียบโอนผลการศึกษาได้ การจัดการศึกษาโดยครอบครัวอาจเป็นไปในรูปศูนย์การเรียนครอบครัวเดี่ยวหรือกลุ่มครอบครัวก็ได้ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความแปลกแยกออกจากระบบการเรียนในสถานศึกษาปกติก็จำเป็นต้องมีการจดทะเบียนหรือประสานกับสถานศึกษาในระบบเพื่อประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษา และเพื่อการสนับสนุนจากรัฐ โดยมีระบบการเยี่ยมบ้าน นิเทศและการประกันคุณภาพประกอบด้วย ในส่วนนี้ต้องถือว่าครอบครัวและโรงเรียนมีส่วนเอื้อต่อกัน

☐ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๐. (กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว. ๒๕๔๓), หน้า ๒๑

☐ ยุทธชัย เฉลิมชัย และอุทัยวรรณ เฉลิมชัย และกลุ่มบ้านเรียน ปัญญาการ. รายงานการวิจัย รูปแบบและพัฒนากิจการการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๙ – ๑๐ เอกสารอัดสำเนา.

โดยครูเข้าร่วมประเมินผู้เรียนของครอบครัว ให้คำปรึกษาผู้ปกครองในการสอน หรือให้การสนับสนุน สื่อและอุปกรณ์การสอนแก่ครอบครัวเพื่อเป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาหลายมาตรา และเป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาขึ้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีทั้งหมด ๙ หมวด และบทเฉพาะกาล รวม ๗๘ มาตรา ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้□□

หมวดที่ ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มีเจตนารมณ์ที่มุ่งเน้นว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จัก รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การ กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความ ริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ๓ ประการ คือ เป็นการศึกษา ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการ เรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สำหรับการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึด หลักดังนี้

๑. มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
๒. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
๓. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา
๔. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และ การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
๕. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
๖. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม อื่น

หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและ โอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้ อย่างทั่วถึง และมี คุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย บุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือ มีความต้องการพิเศษ หรือผู้ที่ด้อยโอกาสมีสิทธิ

□□ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. (กรุงเทพมหานคร : โรง พิมพ์การศาสนา,๒๕๔๒). หน้า ๓ - ๑๘

และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัวและ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอยู่ภายใต้การสนับสนุนของรัฐ ซึ่งจะมีสิทธิประโยชน์จากรัฐตามความเหมาะสม เช่น ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษากับบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล รวมทั้งเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลและได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา

หมวด ๓ แนวการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการ จัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการ ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งการกำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐการกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐ ของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชนโดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วยให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้ โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเองมีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสภาสถาบันอุดมศึกษาให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัด และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น การบริหารงานท้องถิ่นจะแบ่งเป็นท้องถิ่นในรูปแบบที่เป็นเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ศาสนาและ

วัฒนธรรมจะเป็นผู้ประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าวข้างต้น และการจัดการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลเมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษา ได้ทุกระดับและทุกประเภท ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อเป็นการรับรองสิทธิการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ (มาตรา ๒๘๙) โดยกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมรวมทั้งประสานและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาอยู่แล้วในปัจจุบัน เช่น เทศบาล และกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถจัดการศึกษาจนถึงระดับปริญญาได้เองแล้ว

มาตรา ๕๐ ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานที่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้เน้นในเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา นั่นคือ ทุกโรงเรียนจะต้องสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ว่าโรงเรียนมีแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนทุกคนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การประกันคุณภาพจะได้ผล ต้องได้รับการประเมินทั้งจากภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบ ซึ่งสภาพความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีการประกันคุณภาพมี ดังนี้

๑. ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม
๒. สถานศึกษามีการบริหารจัดการที่เป็นระบบคุณภาพ มีมาตรฐาน การดำเนินงาน มีการติดตาม กำกับงาน และทำงานร่วมกัน
๓. ชุมชน มีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเข้าร่วมจัดการศึกษาและส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา
๔. สถานศึกษาอื่น / หน่วยงานสถานประกอบการที่รับผู้จบการศึกษาไปศึกษาต่อหรือทำงาน มีความพึงพอใจและมั่นใจในคุณภาพของผู้จบการศึกษา

๒.๑.๓ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการจัดการศึกษา

๑) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้น เพียงใดขึ้นอยู่กับค่านิยมของชุมชน เช่น ค่านิยมความสันโดษ เป็นต้น อาจทำให้ต่างคนต่างอยู่ไม่ สนใจใคร่สนใจสิ่งแวดลอม คุณภาพประชากรก็มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน ถ้าประชากรมีคุณภาพ ดี เช่น ฐานะ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : บทบาทองค์กรในท้องถิ่น. (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์), ๒๕๓๕. หน้า ๑๒๒.

รายได้ดี ระดับการศึกษาและทัศนคติที่เห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความตื่นตัวในการพึ่งตนเอง เป็นต้น จะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสร้างให้มีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม

โอวาท สุทธนารักษ์ ได้วิเคราะห์ปัจจัยดึงดูดที่เป็นแรงผลักดันให้ คณะกรรมการ ศึกษา ร่วมงานกับโรงเรียนว่าน่าจะประกอบไปด้วยเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. ความรู้สึกพื้นฐานร่วมกันที่อยากให้ท้องถิ่นของตนเจริญ
๒. ความสัมพันธ์ทางเครือญาติของคนในชุมชนกับโรงเรียน
๓. ความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน
๔. กรรมการศึกษาได้รับประโยชน์ร่วมกันจากการจัดกิจกรรม
๕. ความเชื่อถือศรัทธาและเป็นคนท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียน
๖. คณะกรรมการการศึกษามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกิจกรรม

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุเมธ ทรายแก้ว ได้เสนอปัจจัยพื้นฐานใน การระดม การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๓ ประการ คือ

๑. ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริงของชาวชนบทจะเข้าร่วมในกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง ทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่นๆ นั้น มีเหตุผลอยู่ ๒ ประการ คือ ประการ แรก การที่มองเห็นว่าตนจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องของ การกระตุ้น ให้เกิดมีสิ่งจูงใจ ประการที่สอง การได้รับการบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจ เป็นตัวนำซึ่งถือเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

๒. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมาก จะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจจะเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการเข้าร่วมหรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับผลที่คาดหวังเอาไว้ เนื่องจาก การ เข้ามามีส่วนร่วมกันนั้นมิได้มีการจัดรูปแบบการสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ กฎระเบียบแบบ แผน และลักษณะการทำงาน เป็นต้น ดังนั้น ปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทาง ในการเข้า ร่วม จึงควรมีลักษณะ ดังนี้

๒.๑ เปิดโอกาสให้ทุกๆ คนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดย การเข้าร่วมอาจในรูปของการมีตัวแทนหรือเข้าร่วมโดยตรงก็ได้

๒.๒ ควรมีเวลากำหนดที่ชัดเจน เพื่อผู้เข้าร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเอง ได้ ตามสภาพเป็นจริงของตน

๒.๓ กำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอย่างไร

๓. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรม หนึ่งๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วย ได้มีโอกาสเข้าร่วม แต่ก็ไม่อาจกำหนดเป้าหมายวิธีการหรือ

โอวาท สุทธนารักษ์ .การจัดการศึกษาเพื่อพึ่งตนเอง แนวคิดและประสบการณ์ . (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์), ๒๕๓๐. หน้า ๘๑ - ๘๓.

สุเมธ ทรายแก้ว.ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : กรณีศึกษาโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัด อุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์) (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๓๖. หน้า ๒๐.

ผลประโยชน์ของกิจกรรม แต่จะขึ้นอยู่กับกำหนัดและการจัดสรรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งไม่ อาจก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่แท้จริง

ฟิลิก งามุลตรี ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาและด้านสภาพแวดล้อมจึงเป็นข้อค้นพบที่ยืนยันว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้แทนจากชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาจะต้องอาศัยปัจจัยดังกล่าวเป็นสำคัญ ดังนั้น ถ้าต้องการให้คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมมากขึ้น ควรพัฒนาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารเป็นอันดับแรก

สรุปจากแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการที่ครอบครัว หรือประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาใด ๆ มากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ

๒) ขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

วรวรรณ ตันทเสน ได้ให้ขอบข่ายของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้เป็นด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านการวางแผน (Planning)

นักวิชาการและหน่วยงานทางการบริหารศึกษาต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า เป็นการพิจารณาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการกำหนดสิ่งที่จะปฏิบัติในอนาคต เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ดังที่ อุทัย บุญประเสริฐ (๒๕๓๘ : ๘) ได้ให้ความหมายของการวางแผนว่า หมายถึง การจัดทำแผน การจัดทำเอกสารแผน และผลผลิตที่สำคัญของการวางแผน ได้แก่ แผนงาน หรือโครงการ แต่สิ่งที่สำคัญคือ กระบวนการในการจัดทำแผน และการค้นหากลยุทธ์ หรือวิธีการ ทำงานที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นในโครงการและกิจกรรมตามลำดับขั้นต่างๆ โดยในระบบการศึกษาจะมีรูปแบบของการวางแผนวิธีเชิงระบบ ๘ ขั้น ดังนี้

๑. การกำหนดปัญหาและความต้องการของชุมชน โรงเรียน นักเรียน ตลอดจนแผนการแก้ปัญหาและการพัฒนา

๒. กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาและการบรรลุความต้องการ

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในรูปของพฤติกรรมหรือสิ่งที่สามารถวัดได้

๔. กำหนดโครงการและวิธีดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

ฟิลิก งามุลตรี ปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๖. หน้า ๖๙.

วรวรรณ ตันทเสน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (อาชีวศึกษา) (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๖. หน้า ๑๘ - ๒๒.

อุทัย บุญประเสริฐ การวางแผนการศึกษา. (กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๓๘. หน้า ๘.

๕. กำหนดทางเลือกในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
๖. วิเคราะห์ทางเลือกจากความเป็นไปได้และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามทางเลือก
๗. เลือกทางเลือกที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดหรือดีที่สุด
๘. กำหนดงบประมาณและวงเงินสำหรับดำเนินการตามโครงการ

จากความหมายของการวางแผนพอสรุปได้ว่า การวางแผน คือ กระบวนการของการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ และวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นอย่างไร

ด้านการแสวงหาทรัพยากร (Allocation)

การแสวงหาทรัพยากรความหมายรวมทั้งการจัดหา และการจัดสรรทรัพยากรที่กำหนด ไว้ในแผนงาน และทรัพยากร (Recourse) ในที่นี้หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์และเงินหรืองบประมาณ สำหรับการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ได้ตามแผนงาน โครงการที่กำหนดจากความหมายขอบข่าย ดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากร หมายถึง การเข้าไปร่วมดำเนินการ ช่วยเหลือ จัดหา หรือสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์หรือเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการกิจกรรมของโรงเรียนในท้องถิ่น ในที่นี้ต้องมีการระดมทรัพยากรส่วนใหญ่เป็นทรัพยากร ที่จัดหา จัดซื้อ หรือจัดจ้างจากเงินงบประมาณของแผ่นดิน ทรัพยากรจากแหล่งอื่นมีน้อยมาก ทำให้ เกิดปัญหาในการระดมทรัพยากรที่ต้องพึ่งพางบประมาณของรัฐ โดยไม่ได้นำทรัพยากรจากแหล่ง อื่นมาใช้เท่าที่ควร ทั้งนี้ เพราะรัฐมีบทบาทในการเป็นผู้จัดการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้รัฐจึง ควรเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ส่งเสริมและให้การสนับสนุนให้ฝ่ายอื่นๆ เช่น เอกชน ชุมชน สถานประกอบการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อระดมเงินทุนและทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ให้มากขึ้น การแสวงหาทรัพยากรของโรงเรียนส่วนใหญ่จะพบปัญหาเรื่องการนำทรัพยากรไปใช้ และความไม่เข้าใจของชุมชน ในนโยบายของโรงเรียน ดังที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ^๑ กล่าวไว้ดังนี้

๑. ปัญหาการใช้ทรัพยากรและความไม่เข้าใจของชุมชนในแนวนโยบายหรือระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
 ๒. ปัญหาเรื่องขีดความสามารถของทรัพยากร กล่าวคือวิทยากรมีพื้นฐานความรู้ไม่สูงนัก ทำให้จำกัดในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่นักเรียนได้ผลไม่ตรงตามที่โรงเรียนต้องการ
 ๓. ปัญหาเรื่องความไม่เข้าใจในความต้องการของโรงเรียน เป็นความไม่แน่ใจของเจ้าของสถานประกอบการที่มีต่อนักเรียนที่ออกฝึกงาน ทำให้ความร่วมมือต่างๆ ลดน้อยลง
 ๔. ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจของชุมชน การขอความร่วมมือที่เป็นวัสดุหรือเงินทำให้เกิดความเดือดร้อน โรงเรียนมักขาดการสนับสนุนในส่วนนี้
 ๕. ปัญหาคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียน ชุมชนมีความไว้วางใจในตัวผู้บริหารมาน้อยเพียงใดในการนำทรัพยากรที่ตนมอบให้ไปใช้อย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์
- ดังนั้น ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน จึงต้องระลึกเสมอว่าเป็นการรบกวนหรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชุมชนมากน้อยหรือไม่ อย่างไร ซึ่งโดยหลักการแล้วโรงเรียนประถมศึกษา

^๑ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช . เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา หน่วยที่ ๑๒. (กรุงเทพมหานคร : ยูไนเต็โปรดักชั่น, ๒๕๒๘. หน้า ๗๓๐.

ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานของทางราชการและจัดตั้งขึ้น เพื่อให้บริหารทางการศึกษาแก่ชุมชนน่าจะ
ดำเนินงาน โดยงบประมาณของทางราชการทั้งหมด แต่ในทางปฏิบัติจริงๆ แล้วโรงเรียนไม่สามารถ
ทำอย่างนั้นได้ ทั้งนี้จากเหตุผลและความจำเป็นหลายประการ คือ

๑. ความจำกัดของงบประมาณ เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนมากการจัดตั้ง
และจัดสรรงบประมาณให้ตามความต้องการของโรงเรียนทุกอย่างจึงทำได้ยาก งบประมาณ ส่วนใหญ่
จัดให้ตามความจำเป็นเท่านั้น ทางโรงเรียนจึงจำเป็นต้องหาทรัพยากรบางส่วนจากชุมชน มาช่วยใน
การดำเนินการพัฒนาโรงเรียน

๒. ความสมบูรณ์ของทรัพยากรในชุมชนชุมชนส่วนใหญ่จะมีทรัพยากรอยู่หลายประเภท
และทรัพยากรบางอย่างไม่สามารถหาได้จากภายในโรงเรียนหรือจัดหาได้ด้วยเงินงบประมาณ ของ
ทางราชการ เช่น สถานประกอบอาชีพภายในชุมชนหรือทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ เช่น แม่น้ำ น้ำตก
ซึ่งสิ่งเหล่านี้ โรงเรียนสามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

๓. เพื่อผลในแง่ของจิตวิทยา การที่โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาช่วยเหลือ
โรงเรียนในรูปแบบต่างๆ นั้น เท่ากับเป็นแนวทางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ แน่น
แฟ้นยิ่งขึ้น ชุมชนจะรู้สึกว่าเป็นโรงเรียนเป็นของตนเองและพร้อมที่จะช่วยเหลือ ป้องกัน สนับสนุน โรงเรียน
เมื่อถึงเวลาจำเป็น

ในการใช้ทรัพยากรชุมชนเพื่อการพัฒนาโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แต่
ละแห่งจะมีขั้นตอนและวิธีที่แตกต่างกันในการดำเนินงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ และ
สภาพแวดล้อมซึ่งข้อเสนอแนะบางอย่างที่พอเป็นแนวทางมีดังนี้

๒.๑.๔ แนวคิดเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม ๗

อปริหานิยธรรม ๗ ประการนี้ จักตั้งอยู่ในหลักทั้งหลาย ที่บุคคลทั้งหลายจักปรากฏใน
อปริหานิยธรรม ๗ ประการนี้เพียงใด บุคคลทั้งหลายพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความ
เสื่อมเลยเพียงนั้น”^๑

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้อธิบายเสริมความว่า อปริหานิยธรรม คือ ธรรมไม่เป็น
ที่ตั้งแห่งความเสื่อม, ธรรมที่ทำให้ไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว มี ๗ อย่าง ที่ตรัสสำหรับ
ภิกษุ (ภิกขุอปริหานิยธรรม) ยกมาแสดงหมวดหนึ่ง ดังนี้

- ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
- ๒) เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก และ
พร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ
- ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่บัญญัติขึ้น ไม่ถอนสิ่งที่พระองค์บัญญัติไว้แล้ว
สมณานศึกษาอยู่ในสิกขาบทตามที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้
- ๔) ภิกษุเหล่าใด เป็นผู้ใหญ่เป็นประธานในสงฆ์ เคารพนับถือภิกษุเหล่านั้น เชื่อฟัง
ถ้อยคำของท่าน
- ๕) ไม่ลู่อ่านจกแก่ความอยากที่เกิดขึ้น
- ๖) ยินดีในเสนาสนะป่า

^๑ ติ.ม. (ไทย) ๑๐/๑๓๖/๘๒-๘๓.

๓) ตั้งใจอยู่ว่า เพื่อนภิกขุสามเณรซึ่งเป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาส ขอให้มาที่มาแล้วขอให้อยู่เป็นสุข □□

พระเทพติก (ระบบ จิตญาณ) ได้อธิบายถึงหลักภิกขุพรหานิยธรรมไว้ว่าข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ พูดถึงการประชุมของคนที่อยู่เป็นหมวดหมู่กัน จำเป็นจะต้องมีการประชุมปรึกษาในกิจการงานและกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามหน้าที่ การประชุมจึงต้องมีบ่อยๆ เพื่อให้สามารถติดตามศึกษาและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ทันที่ ในการเข้าร่วมประชุมนั้น ต้องพร้อมเพรียงกันประชุม เพราะกรรมในพระพุทธศาสนาที่ถือว่าถูกต้อง จะต้องพร้อมเพรียงกันกระทำ ไม่ใช่ต่างคนต่างทำหรือว่าคนหนึ่งทำ คนหนึ่งไม่เห็นด้วย และเมื่อประชุมไปแล้วก็ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ไม่ใช่จะลุกไปกลางคันก็ลุกไป แต่จะต้องประชุมกันจนตลอดไป นอกจากเกิดเหตุสุดวิสัยขึ้นมาจริงๆ จึงออกไปตามมติของสงฆ์ได้ แต่จะต้องยอมรับมติต่างๆ ซึ่งสงฆ์ได้ลงไปในขณะที่เราไม่อยู่ในที่ประชุม กิจการอันใดที่เป็นภาระของหมู่คณะ ไม่ว่าภายในบ้านหรือว่าภายในวัด หรือว่าภายในสังคม ตลอดถึงประเทศชาติก็ตาม จะต้องพร้อมเพรียงกันปฏิบัติภารกิจเหล่านั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และพร้อมเพรียงกันทำงานอันเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหมู่ของคณะนั้นๆ ไม่ให้มีความบกพร่อง

หลักภิกขุพรหานิยธรรมในข้อ ๓ นี้ พระพุทธองค์ทรงตรัสถึงหลักการประพฤติปฏิบัติพระพุทธศาสนาก็คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งและคำสั่งสอนของพระองค์ ดังนั้น เรื่องอะไรที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ ก็ถือประพฤติปฏิบัติไปตามนั้น ไม่มีการบัญญัติเพิ่มเติม ไม่มีการแก้ไขสิ่งที่ทรงบัญญัติไว้ ทรงบัญญัติไว้ว่าอย่างไร ก็ต้องยึดถือประพฤติปฏิบัติไปอย่างนั้น ถ้าหากว่าไม่พอใจหรือไม่อาจปฏิบัติได้ ก็สึกออกไปเป็นฆราวาส ไม่ใช่จะมาแก้ไขดัดแปลงพระธรรมวินัย เพื่อให้ตนปฏิบัติได้โดยไม่ยอมรับนับถือหลักที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ สิกขาบทบางอย่างถึงแม้ว่าในยุคในสมัยนี้ได้มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปมากก็ตาม แต่ก็ต้องยึดถือประพฤติปฏิบัติไปตามนั้น

หลักภิกขุพรหานิยธรรมในข้อที่ ๔ อีกว่า ในหมู่คณะที่อยู่ร่วมกัน มีผู้หลักผู้ใหญ่ที่ลดหลั่นกันลงมาจำเป็นจะต้องให้ความเคารพนับถือต่อท่านที่เป็นใหญ่ในที่นั้น เช่น ภายในวัดก็ให้ความเคารพนับถือต่อเจ้าอาวาสและพระเถระผู้ใหญ่ที่เหนือตนขึ้นไป ข้อความที่ท่านแนะนำสั่งสอน แม้จะมีการดุด่าตักเตือนไปบ้างแต่ถือว่าเป็นคำสั่งสอนที่เกิดขึ้นโดยเจตนาดี ผู้ที่อยู่ในสำนักของท่านจะต้องเชื่อถือและปฏิบัติตาม

หลักภิกขุพรหานิยธรรมข้อ ๕ นี้ เกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ คนเรานั้นเหมือนกับนกที่ตายเพราะเหยื่อ หรือปลาที่ตายเพราะเหยื่อ คนก็มีลักษณะอย่างเดียวกัน คือถ้าปล่อยให้ความอยากได้อย่างนั้น อย่างนี้ อย่างโน้น ครอบงำใจแล้วโอกาสหนึ่งก็เป็นอันตราย เพราะความอยากเหล่านั้น การพยายามควบคุมจิตใจไม่ให้ทำอะไรไปตามาอำนาจของความอยากทุกอย่างจึงเป็นทางเจริญของบุคคลเหล่านั้น

หลักภิกขุพรหานิยธรรมข้อ ๖ เรื่องของเสนาสนะที่อยู่อาศัย ทรงสอนให้หาเสนาสนะที่เป็นปัจจัยโน้มน้อมไปเพื่อหาความสงบ โดยเน้นไปที่เสนาสนะป่า ซึ่งห่างจากเสียงรบกวน ไม่มีเสียง

□□ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , ๒๕๔๖), หน้า ๒๙๐ - ๒๙๑.

อีกทีก็ครึกโครม ซึ่งเป็นอันตรายต่อการกระทำความสงบ แต่ว่าในชั้นของการปฏิบัติ นั้น เราจะอยู่ที่ไหนก็ตาม ถ้าหากว่ามีเสียงรบกวนมาก ก็อย่าไปใส่ใจ สนใจต่อเสียงรบกวนเหล่านั้นให้มากกว่า ก็จะทำให้จิตใจให้เกิดความสงบได้

หลักสิกขุปริหานิยธรรมข้อ ๗ สุดท้ายถือว่าเป็นหลักสำคัญของคนที่อยู่ร่วมกันวัดหรือศาสนสถานในทางศาสนานั้นถือว่าเป็นคุณสมบัติกลางของพระศาสนา พระภิกษุสามเณรทุกรูปที่บวชมาถูกต้องตามพระธรรมวินัย มีศีล มีความคิดเห็นตรงต่อหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาจึงมีสิทธิที่จะเข้าอยู่ในอารามนั้นในวัดนั้น ดังนั้น ใครจะอยู่ในวัดใดก็ตามก็ต้องสร้างความรู้สึกร่วมที่จะพบเห็นเพื่อนภิกษุสามเณร ที่ยังไม่ได้อยู่ในวัดของเรา ก็ขอให้มา ที่มาแล้ว ก็ขอให้อยู่เป็นซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของ การสร้างความรู้สึกร่วมทั้งนั้น แม้จะไม่ลงมือประพฤติปฏิบัติ คือไม่ลงมือช่วยเหลือเกื้อกูลอะไรก็ตาม แต่เป็นการแสดงออกถึงความไม่เห็นแก่ตัว ความไม่หวังที่อยู่ ความไม่โอ้อวดริษยาคนอื่น ซึ่งแต่ละอย่างนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายนัก

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ได้กล่าวไว้ในหนังสือพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ซึ่งมีความว่า

หลักสิกขุปริหานิยธรรม คือ ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม, ธรรมที่ทำให้ไม่เสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว มีอยู่ ๗ อย่าง ที่ตรัสสำหรับภิกษุ (สิกขุปริหานิยธรรม) คือ

- ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
- ๒) เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก และพร้อมเพรียงกันทำกิจที่สงฆ์จะพึงทำ
- ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่บัญญัติขึ้น ไม่ถอนสิ่งที่พระองค์บัญญัติไว้แล้ว สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทตามที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้
- ๔) ภิกษุเหล่าใด เป็นผู้ใหญ่เป็นประธานในสงฆ์ เคารพนับถือภิกษุเหล่านั้น เชื่อฟังถ้อยคำของท่าน

- ๕) ไม่ลุอำนาจแก่ความอยากที่เกิดขึ้น
- ๖) ยินดีในเสนาสนะป่า (อันเป็นที่สงบ)
- ๗) ตั้งใจอยู่ว่า เพื่อนภิกษุสามเณรผู้มีศีล ที่ยังไม่มาสู่อาวาส ขอให้มา ที่มาแล้วขอให้อยู่เป็นสุขเถิด

โดยสรุป ผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับหลักสิกขุปริหานิยธรรม ๗ ประการว่า เป็นหลักธรรมอันจะนำมาซึ่งความสงบสุขของหมู่คณะหรือสังคม กล่าวคือเป็นหลักธรรมอันเป็นอุปการะมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารงานคณะสงฆ์ เพราะเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของพระภิกษุอย่างแท้จริง ทั้งเอื้อประโยชน์แก่บุคคลรอบข้างด้วย ซึ่งหลักธรรมอันนี้จะ

พระเทพดิลก (ระแบบ จตฺตยาโณ) , **ธรรมปริทรรศน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาเมฆกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐๖ - ๑๐๗.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม** , พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทอาร์ เอส พรินต์ติ้งแมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๒๙๐ - ๒๙๑.

สามารถนำไปสู่วิถีทางแห่งการแก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการบริหารงานคณะสงฆ์ และเพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนาสืบไป

หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

๑) อปริหานิยธรรม ๗ ของกษัตริย์วชิ หรือ วชิขอปริหานิยธรรม ๗ ☐ คือธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมืองประกอบด้วย

๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

๒. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ
ข้อนี้แปลอีกอย่างหนึ่งว่า : พร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย

๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้
(ตามหลักการเดิม) ถือปฏิบัติมั่นตามวชิธรรม (หลักการ) ตามที่วางไว้เดิม

๔. ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววชิ เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นด้วยคำของท่าน
ว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง

๕. บรรดากุลสตรีกุลมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือดูแคลาขึ้นใจ

๖. เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่าง ๆ)
ของวชิ (ประจำชาติ) ทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำจัดให้
ความอารักขา คุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรม แก่พระอรหันต์ทั้งหลาย (ในที่นี้กินความกว้าง หมายถึง
บรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักใจของประชาชนทั่วไป) ตั้งใจว่าขอพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังมิได้มา
พึงมาสู่แว่นแคว้น ที่มาแล้วพึงอยู่ในแว่นแคว้นโดยผาสุก

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักกษัตริย์วชิขอปริหานิยธรรม ๗ ว่า เป็นหลักธรรมอันนำมาซึ่ง
ความสงบสุขของสังคม กล่าวคือ เป็นหลักธรรมแห่งการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการ
บริหารงาน เพราะเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการดำรงชีวิตของพระภิกษุอย่างแท้จริง ทั้งยังเอื้อ
ประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้าง ด้วยหลักธรรมนี้จะสามารถนำไปสู่วิถีทางแห่งการแก้ปัญหาอุปสรรคที่
เกิดขึ้นในวงการคณะสงฆ์ซึ่งเป็นไปเพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนาและยัง เป็นหลักธรรมใน
พระพุทธศาสนา ที่มีการกล่าวถึงการเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชน เป็นพุทธวิธีการ
บริหาร ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ควรนำมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลที่ดีแก่หน่วยงาน

☐ ท.ม. (ไทย) ๑๐/๖๘/๘๖.

๒.๑.๕ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มโรงเรียนวังทอง

รหัส โรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	ครู ชาย	ครู หญิง	ครูช่วย ราชการ	ครู อัตรา จ้าง	บุคลากร ทั้งหมด	ผู้บริหาร	จำนวน นักเรียน	นักการ	หมู่บ้าน/ ตำบลวังทอง
๖๒๐๑๐๐ ๖๗	คลองใหญ่ วิทยา	๒	๓	๐	๐	๕	๑	๙๒	-	๗
๖๒๐๑๐๐ ๖๘	บ้านหนองรี	๓	๔	๐	๐	๗	๑	๖๙	๑	๓
๖๒๐๑๐๐ ๖๙	นิยมราษฎร์ วิทยา	๑	๔	๐	๐	๕	๑	๘๑	-	๘
๖๒๐๑๐๐ ๗๐	จำรูญ ชัยพฤกษ์ ราษฎร์วิทยา	๐	๗	๐	๐	๗	๑	๖๘	๑	๑๑
๖๒๐๑๐๐ ๗๑	บ้านมอ สมบัติ	๒	๘	๐	๑	๑๑	๑	๒๐๓	๑	๔
๖๒๐๑๐๐ ๗๒	บ้านวังทอง	๖	๙	๐	๑	๑๖	๑	๒๑๕	๑	๒
๖๒๐๑๐๐ ๗๓	บ้านหนอง หญ้าม่วง	๑	๒	๐	๐	๓	๑	๕๐	๑	๕
๖๒๐๑๐๐ ๗๔	บ้านคลอง ใหญ่ใต้	๐	๔	๐	๑	๕	๑	๖๕	๑	๙

ข้อมูลกลุ่มโรงเรียนวังทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของกลุ่มโรงเรียนวังทองเดิมกลุ่มโรงเรียนวังทองรวมอยู่กับกลุ่มโรงเรียนท่าขุนรามในปัจจุบัน มีโรงเรียนอยู่ในสังกัดทั้งหมด ๑๐ โรงเรียน มีชื่อว่ากลุ่มโรงเรียนสหพัฒนา แต่เนื่องจากตำบลอ่างทอง มีพื้นที่กว้างขวาง มีประชากรมาก ยากแก่การปกครอง ต่อมาปี พ.ศ.๒๕๒๘ ได้แบ่งแยกตำบลอ่างทองเป็นตำบลวังทอง มี ๒๑ หมู่บ้าน มาจัดเรียงลำดับหมู่บ้านใหม่ และได้มีการแยกโรงเรียนที่อยู่ในเขตตำบลวังทองออกจากกลุ่มสหพัฒนามาเป็นกลุ่มโรงเรียนวังทอง มีโรงเรียนในสังกัดกลุ่มวังทอง ๘ โรงเรียน

๑. โรงเรียนจรัญชัยพฤกษ์ราษฎร์วิทยา
๒. โรงเรียนบ้านมอสมบัติ
๓. โรงเรียนบ้านวังทอง
๔. โรงเรียนบ้านหนองหญ้าม่วง
๕. โรงเรียนบ้านหนองรี
๖. โรงเรียนนิยมราษฎร์วิทยา
๗. โรงเรียนคลองใหญ่วิทยา
๘. โรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้

เขตบริการของโรงเรียน

ที่	โรงเรียน	เขตบริการ
๑	โรงเรียนจรัญชัยพฤกษ์ราษฎร์วิทยา	หมู่ ๗,๘,๑๙
๒	โรงเรียนบ้านมอสมบัติ	หมู่ ๔, ๖, ๒๐
๓	โรงเรียนบ้านวังทอง	หมู่ ๑,๒,๑๗
๔	โรงเรียนบ้านหนองหญ้าม่วง	หมู่ ๕, ๑๘
๕	โรงเรียนบ้านหนองรี	หมู่ ๓,๑๑,๑๓,๑๕
๖	โรงเรียนนิยมราษฎร์วิทยา	หมู่ ๒๑, ๑๖
๗	โรงเรียนคลองใหญ่วิทยา	หมู่ ๑๐,๑๒
๘	โรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้	หมู่ ๙,๑๔

ตารางข้อมูลเขตบริการกลุ่มโรงเรียนวังทอง

สภาพทั่วไปของตำบล :

ตำบลวังทองมีพื้นที่ประมาณ ๗๑,๖๐๐ ไร่ หรือประมาณ ๑๑๔.๕๖ ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัยประมาณ ๑๑,๘๕๙ ไร่ และพื้นที่สาธารณประโยชน์อื่นๆ ประมาณ ๙,๘๒๕ ไร่ พื้นที่การเกษตร ๕๗,๗๕๙ ไร่ แหล่งน้ำประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับเนินเขา

ซึ่งตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเมืองกำแพงเพชร โดยระยะใกล้ที่สุดจากอำเภอเมืองกำแพงเพชร ประมาณ ๓๖ กิโลเมตร และระยะห่างที่สุดจากอำเภอเมืองกำแพงเพชร ประมาณ ๕๐ กิโลเมตร

อาณาเขตตำบล :

ทิศเหนือ ติดกับ ต.คลองแม่ลาย อ.เมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ทิศใต้ ติดกับ ต.คลองน้ำไหล อ.คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.อ่างทอง อ.เมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.สั๊กงาม อ.คลองลาน และ ต.คลองแม่ลาย อ.เมือง จ.กำแพงเพชร

๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

กิตติมา คันธา ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีแขวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น” พบว่า อายุ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม แต่การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม กับการได้รับการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท □□

ขวัญชัย วงศ์นิติกร ได้ศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตหมู่บ้านจัดสรรชานเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านจัดสรรเทพประทาน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตหมู่บ้านจัดสรรชานเมืองมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนของตนเองในด้านร่วมบำรุงรักษาและติดตามผลการพัฒนาชุมชนมากที่สุด รองลงมามีส่วนร่วมปฏิบัติการเสนอความคิดเห็นและวางแผนพัฒนาชุมชน ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่าปัจจัยทางฐานะเศรษฐกิจ การเป็นผู้นำทั้งนอกและในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมการติดต่อผู้นำ การได้รับข่าวสารกิจกรรมชุมชน เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนคือ ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในแบบการพัฒนาชุมชน □□

เขมราษฎร์ ชัมภรัตน์ ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสมาชิกภาพองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี กิ่งอำเภอสว่างวีรวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางและในเรื่องการมีส่วนร่วม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับการมีส่วนร่วมในด้านการประชุม ด้านการวางแผน ด้านการสนับสนุนส่งเสริม ด้านการดำเนินกิจการ และด้านการติดตามประเมินผลในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

□□ กิตติมา คันธา, “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีแขวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตร, (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๓๖.

□□ ขวัญชัย วงศ์นิติกร, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตหมู่บ้านจัดสรรชานเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านจัดสรรเทพประทาน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะสังคมศาสตร์), (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๓๒.

ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ของสมาชิกสภา อบต. การรับรู้ข่าวสาร และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านเพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสิ่งแวดล้อม □□

จิระพัฒน์ หอมสุวรรณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล : กรณีศึกษาสภาตำบลในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบลในระดับที่ต่ำ ได้แก่ ระดับการศึกษา การมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ระดับรายได้และระดับความรู้เกี่ยวกับองค์กรประชาชนที่ทำหน้าที่ในการพัฒนา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับสูงขึ้น ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านและปัจจัยด้านที่ตั้งตำบล ส่วนประเภทของการมีส่วนร่วมที่มากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน แก้ไขปัญหาชุมชน ในด้านอุปสรรคต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบล คือ ระบบอุปถัมภ์ที่คณะกรรมการสภาตำบลมีต่อพ่อค้า ข้าราชการ และราษฎรบางกลุ่ม เพราะทำให้ราษฎรมีทัศนคติในทางที่ไม่ดีต่อสภาตำบล มีผลให้สภาตำบลไม่สามารถพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น □□

จิราพร ทัดตะจร ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาหมู่บ้านปราสาทใต้ อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทางการศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งในแง่ของการสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อันได้แก่ ความสำเร็จที่ได้รับการพัฒนาในอดีต ลักษณะทางความสัมพันธ์ทางสังคม วัฒนธรรมของหมู่บ้านและลักษณะของผู้นำชุมชน ทำให้ชาวบ้านให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชนเป็นอย่างดี ส่วนลักษณะการมีส่วนร่วมของชาวบ้านปราสาทใต้นั้น ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในระดับขั้นตอนการรับรู้กิจกรรมและจินตนาการการรับผลประโยชน์ ส่วนจินตนาการตัดสินใจและเลือกกิจกรรมได้ถูกกำหนดมาก่อนล่วงหน้าแล้วโดยหน่วยงานของรัฐ สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างเป็นทางการ ภายใต้อาณัติความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ □

ชัยนารถ อุ่นแก้ว ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตกอยู่ในระดับน้อย ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วน

□□ เขมราษฎร์ ชัมภรัตน์, “การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี กิ่งอำเภอสว่างวีรวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๖), หน้า ๖๐-๗๒.

□□ จิระพัฒน์ หอมสุวรรณ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล : กรณีศึกษาสภาตำบลในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๓๙.

□ จิราพร ทัดตะจร, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาหมู่บ้านปราสาทใต้ อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา”, **ภาคินพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**, (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๒.

ตำบลทุ่งสะโตกได้แก่ การจัดการศึกษาให้เด็กนักเรียนใกล้บ้าน มีนโยบายด้านการจัดการศึกษาที่ชัดเจน จัดสวัสดิการและให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ยากจน การไม่เก็บค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนและมีความพร้อมด้านงบประมาณในการจัดการศึกษา □

ชัยฤทธิ์ เบญญาภาจ ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการพัฒนาตำบลบางตาอา อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี” พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชนในการพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านตามลำดับดังนี้ ๑) ด้านความสนใจรับรู้ข่าวสาร ๒) ด้านการประมวลปัญหาและความต้องการของสังคม ๓) ด้านการเสนอความคิดเห็นด้านการพัฒนาตำบลต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ๔) ด้านการติดตามกำกับผลการดำเนินงานและ ๕) ด้านการให้และรับประโยชน์ในโครงการ / กิจกรรม ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาคมในการพัฒนาตำบล ได้แก่ การเป็นประชาคมตามแนวของทางราชการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา □□

ชูเกียรติ เปี่ยมศรี ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง” ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนย่อยในระดับปานกลาง และอายุ ระดับการศึกษา รายได้ เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ส่วนความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนย่อย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนย่อยในการพัฒนา □

ทวีป คงเทียน ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต” ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ลำดับที่ ๑ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหา ตามลำดับ □

เอียรชัย บุรพชนก ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง” โดยศึกษาจากคณะกรรมการหมู่บ้านและหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้าน ๓๔ หมู่ ๔๐๖ คนพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมสูงสุดในด้านการวางแผน

□ ชัยนาถ อุ่นแก้ว, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”, **การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐), หน้า ๕๙.

□□ **ชัยฤทธิ์ เบญญาภาจ**, “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการพัฒนาตำบลบางตาอา อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี”, **ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต** , (คณะพัฒนาสังคม), (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) , ๒๕๕๖.

□ **ชูเกียรติ เปี่ยมศรี** , “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง” , **ปัญหาพิเศษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๓.

□ **ทวีป คงเทียน**, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต), ๒๕๔๘.

โครงการ การริเริ่มกำหนดโครงการ การปฏิบัติงานและการประเมินโครงการรองลงมาตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การมีตำแหน่งในองค์การหมู่บ้าน การได้รับข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้และเจตคติต่อการสุขภาพ¹⁰

พระอนุกุล ศรีปัจฉิม ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านสาธารณสุข และด้านส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือด้านสาธารณสุข ภูมิทัศน์ ด้านสังคม ด้านการเมือง การบริหาร และด้านเศรษฐกิจ¹¹

รวีกานต์ แสนไชย ศึกษา “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน กรณีศึกษาศาสนาการชยะชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” ผลจากการศึกษาพบว่า¹²

๑. รูปแบบการจัดการศาสนาการชยะชุมชนวัดกลางเป็นการใช้การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาชยะที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นการจัดการแบบยั่งยืน เพราะมีความสัมพันธ์กันระหว่างสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

๒. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนจะต้องเกิดจากความสมัครใจ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนคิดริเริ่มค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของชุมชน วางแผนดำเนินกิจกรรมลงทุนและปฏิบัติงาน และติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

๓. ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกในชุมชนวัดกลาง เข้ามีส่วนร่วมในโครงการศาสนาการชยะ มี ๑๑ ประการ คือ รูปแบบของโครงการ การประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน ความพร้อมของประชาชนในชุมชน การสนับสนุนจากภายนอก ผู้บริหารโครงการ ความเข้มแข็งของชุมชน ความต้องการแก้ไขปัญหาของชุมชน ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ความต้องการการยอมรับจากสังคมและความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้ชนรุ่นหน้า

วารุณี พิมพา ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม โครงการเมืองน่าอยู่ เทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดอ่างทอง” ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้¹³

ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ตามโครงการเมืองน่าอยู่ในโครงการ

¹⁰ เสียรชัย บุรพชนก , “การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง”, **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**, (คณะวิทยาศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๓๒.

¹¹ พระอนุกุล ศรีปัจฉิม, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), ๒๕๕๐.

¹² รวีกานต์ แสนไชย , “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน กรณีศึกษาศาสนาการชยะชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร”, **การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๘๙-๙๐.

¹³ วารุณี พิมพา, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม : โครงการเมืองน่าอยู่ เทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดอ่างทอง”, **การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทมหาบัณฑิต** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๔๕.

ความสะอาดในชุมชนอยู่ในระดับต่ำ และพบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการเมืองน่าอยู่และความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๑ เพศ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร เรื่องโครงการเมืองน่าอยู่ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการคัดแยกขยะในชุมชนอยู่ที่ระดับต่ำ และพบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโครงการเมืองน่าอยู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการเมืองน่าอยู่ และความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๑ รายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ผลต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และเพศ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่ายังมีปัญหาในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับต่ำ ประชาชนขาดความเข้าใจในการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบ ขาดการประสานงานระหว่างรัฐบาลกับประชาชน การรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานยังไม่ต่อเนื่อง

วิเชียร อุฐบุญ ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกลุ่มประชาชน คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมสูงสุดคือ ด้านการดำเนินกิจกรรม รองลงมาคือด้านการสนับสนุน ส่งเสริม ด้านการวางแผน และด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการโรงเรียนของประธาน อบต. และขนาดชั้นของ อบต. ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของประธาน อบต.

นพพร ต่อนรับ ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูงเฉาะพะพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่” จากสภาพข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นจะเห็นได้ว่าการดำเนินกิจกรรมของโครงการย่อมมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตโครงการทั้งสิ้น แต่เนื่องจากโครงการกำหนดให้ข้าราชการมีบทบาทสำคัญมากกว่าประชาชน จึงทำให้ประชาชนผู้เป็นเป้าหมายของความสำเร็จของโครงการไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของโครงการเท่าที่ควร ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาถึงโอกาสของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการของประชาชน ภายใต้สมมุติฐานที่ว่า การไม่ประสบความสำเร็จในโครงการเท่าที่ควรนั้น สืบเนื่องจากประชาชนในเขตพื้นที่โครงการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมหรือโครงการย่อย ที่บรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีน้อย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าในการดำเนินงานโครงการ

ⁱ วารุณี พิมพ์า, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม : โครงการเมืองน่าอยู่ เทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดอ่างทอง”, **การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๔๕.

ⁱⁱ วิเชียร อุฐบุญ, “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุบลราชธานี”, **ภาคินพนธ์ปริญญาโท** (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๓.

พัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่อำเภอแม่แจ่มนั้น บทบาทสำคัญอยู่ที่ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มากกว่าประชาชนที่เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินงานโครงการโดยตรง และยังเป็นเป้าหมายของผลการสำเร็จโครงการในส่วนของจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดกิจกรรมและงบประมาณในแต่ละปีนั้น การสนองตอบของโครงการต่อกิจกรรมหรือโครงการย่อย ที่ประชาชนเป็นผู้เสนอให้พิจารณานั้น มักไม่ได้รับความสนใจจากโครงการเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังไม่มีกิจกรรมที่จะมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการมากยิ่งขึ้นแต่ประการใด ดังนั้น รูปแบบการดำเนินงานของโครงการจึงมุ่งให้ประชาชนในฐานะผู้รับปฏิบัติเพียงอย่างเดียวⁱⁱ

นริศ ขำนุรักษ์ ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู” ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่อ้อยละ ๗๔.๗ มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล อยู่ในระดับต่ำโดยที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการวางแผน รองลงมาคือเรื่องการติดตามและประเมินผล และในเรื่องการรับรู้ปัญหาตามลำดับ ขณะที่เรื่องการมีส่วนร่วมในการลงทุนปฏิบัติประชาชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ ๗๖.๐๘ มีความต้องการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับสูง โดยที่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมากที่สุด รองลงมาคือ การวางแผนลงทุนปฏิบัติและการรับรู้ปัญหาตามลำดับ ในส่วนของการทดสอบหาความสัมพันธ์ของตัวแปรภูมิหลังกับการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วม พบว่า เพศ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม การฝึกอบรม ความคิดเห็นต่อการพัฒนาชนบทในรูปแบบประชาชนมีส่วนร่วม และตอบบทบาทของสภาตำบลและการได้รับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนชายมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนหญิง ประชาชนที่มีกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนกลุ่มอายุ ๑๘ - ๓๐ ปี และกลุ่มอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม ประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชนบทในรูปแบบประชาชนมีส่วนร่วม และตอบบทบาทของสภาตำบลในระดับสูง มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีความคิดเห็นดังกล่าว ในระดับต่ำกว่า นอกจากนี้ประชาชนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท และบทบาทของสภาตำบลมาก มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ได้รับข่าวสารดังกล่าวน้อย[□]

บุญเทียน จันสุข ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ” ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานเทศบาลตำบลกมลาไสย และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลที่มีเพศ กลุ่มอายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่ที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๘๔ คน โดยได้นำหลักการมีส่วนร่วมตามภารกิจของเทศบาลที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน

ⁱⁱ นพพร ต่อนริศ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการพัฒนาที่ราบสูง เฉพาะพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , ๒๕๓๖), หน้า ๑๑๖-๑๑๗.

[□] นริศ ขำนุรักษ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล” , ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๓๘.

ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นตัวแบบสร้างกรอบแนวคิด และสร้างเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลมุกดาหาร ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา, ปวส, หรือเทียบเท่ารองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปวช. หรือเทียบเท่า มีอายุตั้งแต่ ๕๕ ปีขึ้นไป ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นด้านรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน ๒ ด้าน คือ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อยมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๔ ด้าน คือ ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการวางแผนการส่งเสริม การลงทุนพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนที่มีความแตกต่างกันเรื่องเพศและระดับการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ปิ่นไพร ขาววัง ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” และสรุปผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเรียงลำดับองค์ประกอบการมีส่วนร่วมตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยปรากฏดังนี้ ด้านการดำเนินงาน การตัดสินใจ และการประเมินผล โดยมีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับต่ำทุกองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัดรายชื่อ พบว่าด้านการตัดสินใจชี้วัดมีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การได้ร่วมพิจารณาดีที่ประชุม เมื่อมีการประชุมทั่วไปในชุมชน และการได้ร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ ด้านการดำเนินงานพบว่า ตัวชี้วัดของข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนที่จัดขึ้นในวันสำคัญ เทศกาล และประเพณีต่างๆ รองลงมาได้แก่การชักชวนให้คนในครอบครัว และเพื่อนบ้านออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกระดับ และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งทุกระดับ โดยมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาชุมชนในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมทราบการสรุปผลการดำเนินงาน และการประเมินผล การพัฒนาชุมชนย่อย ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า เพศ อายุ การติดต่อกับเทศบาล การเป็นสมาชิกกลุ่ม และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

พระครูกลยาณสิทธิวัฒน์ ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น” ผลการศึกษา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของพระสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับปาน

บุญเทียน จันสุข, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดกาฬสินธุ์”, การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๘.

ปิ่นไพร ขาววัง, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”, ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการปกครอง, (คณะพัฒนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๕.

กลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมปฏิบัติการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมติดตามประเมินผลอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยตัวแปร ด้านอายุ พรรษา วุฒิการศึกษา วุฒิการศึกษาระหว่างบวช สถานภาพก่อนบวช อาชีพก่อนบวช ระดับการศึกษาทางธรรม สมณศักดิ์ ตำแหน่งทางการบริหารคณะสงฆ์ ประสบการณ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับการรับรู้ข่าวสารสื่อจากบุคคล สื่อสารจาก สื่อทัศน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ [□]

ไพโรพ ถนัดคำ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมานจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลจตุรพักตรพิมาน จากมากไปน้อยคือ ด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสะอาดด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต และด้านโครงสร้าง ๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมานที่จำแนกตามเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยเพศหญิงมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล มากกว่าเพศชาย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือเทียบเท่าระดับอนุปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลมากกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป [□]

ภิรมย์ ขุนมธุรส ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า

๑. สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ ๔๑ – ๕๐ ปี มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ๕ – ๗ คน จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น มีรายได้ / ปี ระหว่าง ๐ – ๑๕,๐๐๐ บาท มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นสมาชิกลูกค้า ธ.ก.ส. ได้รับการฝึกอบรม ความรู้เรื่องเอดส์ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์และสมาชิกสภาตำบลส่วนใหญ่เห็นว่าสมาชิกตำบลมีส่วนช่วยให้การพัฒนาทุกด้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. สมาชิกส่วนใหญ่ในอำเภอตาลสุม มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน

[□] พระครูกลยาณสิทธิวัฒน์, “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น”, รายงานการวิจัย, (ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์), (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘.

[□] ไพโรพ ถนัดคำ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), ๒๕๕๐.

๓. รายได้ ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสมาชิกสภาตำบลและการได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

๔. อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ การได้รับการฝึกอบรมของสมาชิกสภาตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

๕. การที่จะทำให้สมาชิกสภาตำบลมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ ส่งเสริมให้มีอาชีพเสริมในครอบครัวเพื่อเพิ่มรายได้

๕.๒ ส่งเสริมให้สมาชิกสภาตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น

๕.๓ จัดอบรมให้สมาชิกสภาตำบลได้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง [□]

รัชนิดา ไสยรส ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า ๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ๓ ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการจัดการให้มีการบำรุงทางบกและทางน้ำ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลด้านการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ๕ ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านการจัดให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรมด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและด้านการจัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ๒. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารีไม่แตกต่างกันแต่ประชาชนที่มีอายุและระดับการศึกษาแตกต่างกันการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ๐.๐๕ [□]

เริงศักดิ์ ส่งสุข ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่า

๑) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นโดยภาพรวมมีส่วนมาก ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด ร่วมพิจารณาโครงการและร่วมตัดสินใจ รองลงมาคือ ร่วมประเมินและร่วมดำเนินงาน

[□] ภิรมย์ ขุนมธุรส, “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี” , *ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตร* , (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) , ๒๕๔๐.

[□] รัชนิดา ไสยรส, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” , *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต* , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม) , ๒๕๕๐.

๒) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาท้องถิ่น คือประเภทของสมาชิก การติดต่อเจ้าหน้าที่การงาน เจ้าหน้าที่และความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน

๓) ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และการเป็นสมาชิกกลุ่มⁱ

วรวรรณ สิทธิธรรม ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม” พบว่า

๑.ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุต่ำกว่า ๓๑ ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพสมรส อาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ รายได้ ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ๓๑ ปีขึ้นไป ติดต่อกับราชการ ๑ – ๓ ครั้ง เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โดยเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์มากที่สุด

๒.ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยที่สุด

๓.ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ เพศ อาชีพ รายได้ การติดต่อกับราชการหรืองานที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

๔.ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

สมชัย ศิริสมบัติ ศึกษา “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่ กรณีศึกษาเทศบาลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ๓๕ ตัวชี้วัด ความน่าอยู่ทั้งสี่ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านการบริหารสาธารณสุข ด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจสังคม ปรากฏว่ากรรมการชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการมาก ในกิจกรรมการร่วมประชุมวางแผน ร่วมเป็นกรรมการจัดกิจกรรม ร่วมออกแรงวัสดุหรือเงิน และร่วมรับทราบเมื่อกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ส่วนในกิจกรรมร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะกรรมการชุมชนมีระดับของการมีส่วนร่วมปานกลางⁱⁱ

สมหมาย หนูศรีแก้ว ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองปราบอำเภอบ้านนาสาร จังหวัด

ⁱ เรืองศักดิ์ สงสุข , “การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอมะนัง จังหวัดอุบลราชธานี” , ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการปกครอง , (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๒๙.

ⁱⁱ วรวรรณ สิทธิธรรม , “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม” , ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการปกครอง , (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) , ๒๕๔๓.

ⁱⁱⁱ สมชัย ศิริสมบัติ , “การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่ กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี” , ปริญญาพิเศษปริญญาโทบริหารการปกครอง , (มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๕.

สุราษฎร์ธานี” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับมาก จึงมีผลให้การบริหารงานของ อบต. ช่วยพัฒนาตำบลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเมื่อมีงบประมาณในการพัฒนาตำบลมากขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่กังวลเรื่องความโปร่งใส และยุติธรรมในการบริหารของ อบต. ในขณะที่ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงานยังเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพหลัก รายได้ ระยะเวลาอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และการเป็นสมาชิกทางสังคม พบว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

สนิท สุหนต์ ได้ทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนสำหรับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมและบทบาทการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมและบทบาทการบริหารอยู่ในระดับน้อย ตำแหน่งทางสังคมในชุมชนของผู้นำชุมชนและตำแหน่งในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานในกระบวนการจัดตั้งและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

อนันต์ ดือระ ศึกษา “การมีส่วนร่วมขององค์กรในการให้บริการด้านการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลตะลุมพีน อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี” โดยภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผลมีส่วนร่วมมากที่สุดและพบว่า การมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรสาธารณสุขมีส่วนร่วมน้อยที่สุด กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมทุกด้านมากที่สุดและกลุ่มพนักงานเทศบาล มีส่วนร่วมรวมกันทุกด้านน้อยที่สุด

กรรณิกา ชมดี ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งออกเป็น ๑๐ รูปแบบ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมประชุม (Attendance at Meetings)
๒. การมีส่วนร่วมในการออกเงิน (Financial Contribution)
๓. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on Committee)

สมหมาย หนูศรีแก้ว, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลครองปราบ อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, การศึกษาอิสระ ปริญญาโทบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐.

สนิท สุหนต์, “การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนสำหรับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต , (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๕๔.

อนันต์ ดือระ, “การมีส่วนร่วมขององค์กรในการให้บริการด้านการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลตะลุมพีน อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี”, การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบัณฑิต , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐.

กรรณิกา ชมดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ สด.ม. (สังคมสงเคราะห์) (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๒๔. หน้า ๑๓.

๔. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of Leadership)
๕. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interviewer)
๖. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)
๗. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)
๘. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้เริ่มกิจการ (Entrepreneurs)
๙. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน (Employee)
๑๐. การมีส่วนร่วมออกวัสดุ อุปกรณ์ (Material Contribution)

วิรัตน์ หมื่นจินะ ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนจังหวัดขอนแก่น ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาไว้เป็น ๒ ด้าน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในด้านนโยบาย เช่น การให้ข้อมูล การให้คำแนะนำ และการร่วม ตัดสินใจ เป็นต้น

๒. การมีส่วนร่วมในด้านปฏิบัติการ เช่น แรงงาน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ประชาสัมพันธ์ และประสานงาน เป็นต้น

สิริณัฐ ปิยะมิ่ง ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนสหศึกษา อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมดูแลอบรมสั่งสอนด้านความประพฤติ การเรียนและผลสัมฤทธิ์การดูแลสุขภาพ ให้ความรักความอบอุ่น และการสอนคุณธรรมให้แก่ นักเรียน ในส่วนของการพัฒนาโรงเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการแก้ปัญหาที่สำคัญของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครู แต่ก็ยังมีหลายประการที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมคือ การกำหนดนโยบาย หลักสูตร การวางแผน ติดตามผลและประเมินผล หลายกิจกรรมที่ผู้ปกครองไม่ต้องการมีส่วนร่วม เนื่องจากผู้ปกครองไม่มีเวลาให้กับนักเรียน ดังนั้นการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองคือสร้างความแข็งแกร่งโดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับชุมชน

กล่าวโดยสรุป ลักษณะการมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมของประชาชนในลักษณะ ต่างๆ ที่เป็นการร่วมในการกำหนดปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลการดำเนินการ และร่วมรับ ผลประโยชน์จากกิจกรรมของงาน

□□ วิรัตน์ หมื่นจินะ. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของผู้แทนประชาชนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงราย . วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) (เชียงราย : สถาบันราชภัฏเชียงราย), ๒๕๔๔. หน้า ๑๑.

□□ สิริณัฐ ปิยะมิ่ง. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนสหศึกษา อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์ ศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๔๗) หน้า ๒๐๗ - ๒๑๘.

เกษม ใจเถิง ^{□□} ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียน กลุ่มโรงเรียนอุดรสัมพันธ์ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมพัฒนานักเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน คือ ส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมที่เน้นให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ ที่ไม่มีการวางแผนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจะต้องนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอย่างมากและอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยดี ส่วนด้านประเพณีวัฒนธรรม ต้องการให้มีการสืบสานประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เด็กได้สัมผัสและเกิดความรู้ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

ทับทิม กวีวัฒน์ ^{□□} ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารทั้ง ๓ ประการตั้งแต่การวางแผน การสั่งการ และการควบคุม แต่อย่างไรก็ตามยังมีการที่ครูผู้สอนมีส่วนร่วมน้อยกว่าที่ควรจะเป็นโดยเฉพาะการพิจารณาความคิดเห็นความชอบ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงในเรื่องของขวัญและกำลังใจของครูผู้สอนนับเป็นตัวแปรที่สำคัญส่งผลถึงประสิทธิภาพในการทำงานของครูผู้สอนหากผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพิจารณาความคิดเห็นความชอบ เปิดโอกาสให้ครูผู้สอน ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาความดีความชอบและมีคณะกรรมการพิจารณาจากคณะครูร่วมพิจารณาด้วยทำให้มีความโปร่งใสเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นการพัฒนาคุณภาพของครูให้มีประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของกลุ่มสมาชิกหรือกลุ่มงานใดๆ จะส่งผลต่อองค์กรคือความสมารถของงานหรือเป้าหมายได้เร็ว มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเห็นได้เป็นรูปธรรม และยังสามารถทำให้มองเห็นปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างชัดเจนอีกด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ไม่ว่าการมีส่วนร่วมของบุคคล กลุ่มบุคคล จะมีระดับการมีส่วนร่วมมากหรือน้อยก็ตามในกิจกรรมหนึ่งๆ หรือกล่าวได้ว่าตนมิได้มีส่วนร่วมใดๆ แต่ท้ายที่สุดก็อาจปฏิเสธมิได้ว่า เราไม่ได้มีส่วนร่วม เพราะเราอาจเข้าไปมีส่วนร่วมโดยไม่รู้ตัว ไม่ทางตรง ก็ทางอ้อม ทางใดทางหนึ่ง ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ เราอยู่กันเป็นกลุ่มบุคคล การปฏิสัมพันธ์ย่อมต้องเกิดขึ้นในชุมชนสังคมนั้นๆ เช่น การจับกลุ่มพูดคุยกัน จนเกิดความคิดสร้างสรรค์อารยธรรม เป็นวิถีชีวิต เป็นศิลปวัฒนธรรม บ้าง ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในด้านความคิด เป็นต้น ดังนั้นเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กัน จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการริเริ่มหรือการเริ่มต้นของการเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ โดยไม่รู้ตัวก็เป็นได้

๒.๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

^{□□} **เกษม ใจเถิง**. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนกลุ่มโรงเรียนอุดรสัมพันธ์ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๔๖) หน้า ๕๕ - ๖๑.

^{□□} **ทับทิม กวีวัฒน์**. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๔๕). หน้า ๕๖ - ๖๔.

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ฐานิยา บุญเกียรติ ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์ โดยส่วนรวมมีสภาพการปฏิบัติงานปานกลางและปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา โดยส่วนรวมมีสภาพปัญหาน้อย

ดาวเรือง รัตนิน ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในภาคกลาง พบว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับปรัชญาของการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมจึงควรจะได้มีการยืดหยุ่นผ่อนปรนเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ โรงเรียนควรจะได้จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ครูควรออกไปเยี่ยมเยียนนักเรียนและผู้ปกครองและเข้าร่วมงานเทศกาลต่าง ๆ ของชุมชนตามโอกาส

สุวิช แก้วเกษ ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยคล้ายคลึงกับผลวิจัยของคนอื่น ๆ คือ โรงเรียน ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนน้อยมากจนกล่าวได้ว่า ไม่มีการปฏิบัติงานด้านนี้เลยและพบว่า ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนจัดให้มีการประชุมระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเพื่อให้เด็กได้รับความรู้และความปลอดภัยในการไปโรงเรียนให้มากที่สุด ในด้านอาคารสถานที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เหมาะประชุม ห้องสมุด ห้องพยาบาลบางแห่งมีแต่จัดไว้ไม่น่าดูน่าใช้ ยกเว้นโรงเรียนใหญ่ ๆ ใกล้แหล่งชุมชนจัดห้องดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามทัศนะของนิสิตแพทย์ ใน ๖ ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการบริการนิสิต ด้านอาคาร

ฐานิยา บุญเกียรติ. (๒๕๓๘) . การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ๒๕๓๘). หน้า ๒๖๑.

ดาวเรือง รัตนิน. งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ๒๕๑๘) .หน้า ๘๐ – ๘๔.

สุวิช แก้วเกษ. งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร .ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ๒๕๑๘ หน้า ๖๙ - ๗๐.

จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ .ปรินูญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต . (การอุดมศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ๒๕๔๕ หน้า ๙๕.

สถานที่ และด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตแพทย์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมโดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและ นิสิตแพทย์ที่ศึกษาชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนต่างกัน

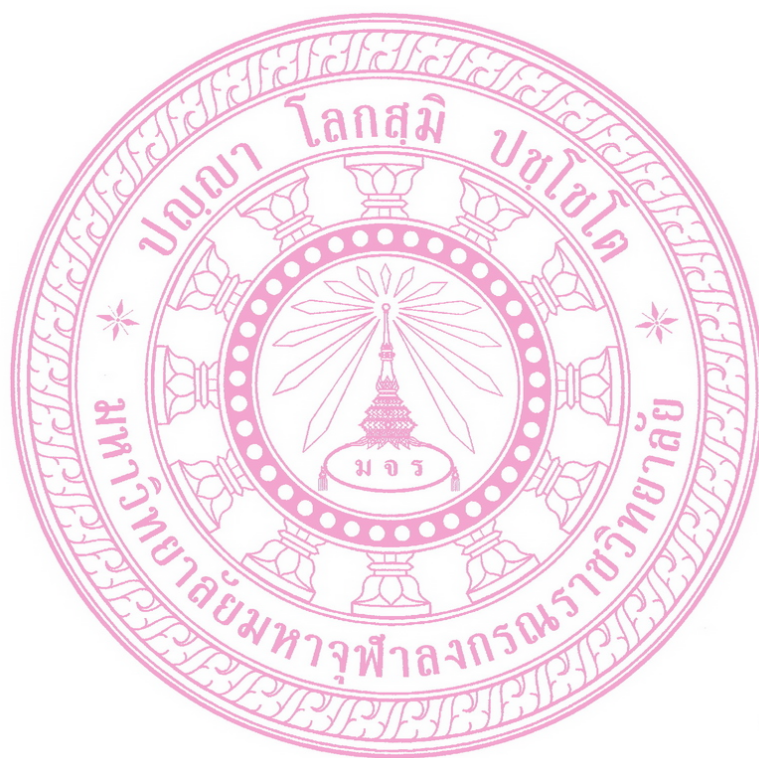
สรุปศักดิ์ มะโนเพ็ญ ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วม และที่ไม่ได้ร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษากลับมาปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียนจะไม่ค่อยแตกต่างกันกับโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษาเพราะทั้งสองได้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษากลับมาปฏิบัติงานได้มากกว่าโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ เพราะโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับเงื่อนไขเข้ามาอีกคือ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้มีความแตกต่างกันในด้านการปฏิบัติงาน สำหรับด้านการวัดผล และประเมินผลถึงแม้ว่าโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจะปฏิบัติงานได้มากกว่า แต่รูปแบบยังไม่แตกต่างกันเพราะยึดหลักการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นแนวปฏิบัติ

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ โดยคาดหวังว่า คนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์

การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ตามอัธยาศัย ย่อมขึ้นกับความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่างๆสนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ด้วย

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา มีปัจจัยหลายอย่างที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ มาเป็นตัวแปร ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาบุคลากรทางการศึกษาควรมีความต้องการใฝ่ใจรักที่จะปฏิบัติงานอยู่เสมอ มีความขยัน หมั่นประกอบการทำงานด้วยความพยายาม อุตุน ไม่ท้อถอย ต้องตั้งใจรับรู้ในภารกิจที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงาน

สรุปศักดิ์ มะโนเพ็ญ. การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมและที่ไม่ได้ร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๔๓ หน้า ๑๐๙ - ๑๒๑.

๒.๓ กรอบแนวคิดงานวิจัย

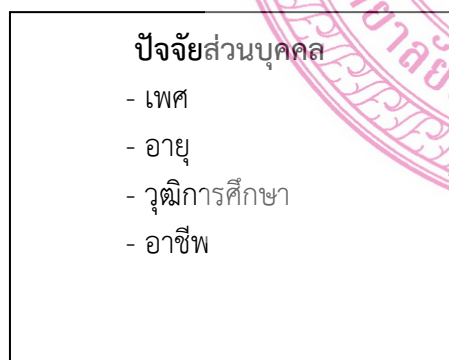
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการ มุ่งศึกษา เรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

- หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
- พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม
- ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน
- มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา
- ให้ความเคารพต่อเพศสตรี
- มีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน
- ให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือน

แผนภาพที่ ๑ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้เป็นการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานการบริหารงานที่ผ่านมาและได้นำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอเมืองฯ จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งสิ้น ๑๐๐ คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (System atic Random Sampling) มาจากบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีจำนวน ๑๐๐ คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มศึกษา

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) และสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเองโดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์
ที่มหาวิทยาลัยนิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือ

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่มหาวิทยาลัยนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง
เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗. ปรับปรุงแก้ไข

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับ
กลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เก็บข้อมูล
จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต ๑ ทั้ง ๗ ด้าน ได้แก่ ด้านร่วมคิดวางแผน ด้านร่วมจัดกิจกรรม ด้านการส่งเสริม ด้าน
ร่วมกำกับ ติดตามประเมินผลและประชาสัมพันธ์

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตาม
หลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต ๑ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์
การให้คะแนนดังนี้

๕	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับ	มากที่สุด
๔	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับ	มาก
๓	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับ	ปานกลาง
๒	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับ	น้อย

□ ชูติระ ระบอบ และคณะ, ระเบียบวิธีวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒),

๑ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด การตรวจสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้แก่บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษารวม ๓๐ คน เพื่อทดสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจคำถามในแบบสอบถามอย่างชัดเจนหรือไม่ เมื่อมีข้อบกพร่องก็จะได้ทำการแก้ไขให้ถูกต้องแล้วจึงนำแบบสอบถามมาแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา ดังที่ได้กำหนดไว้แล้วในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอุปถัมภ์ธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือ ที่สร้างไว้
๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑. ผศ.ดร.สุพรต บุญอ่อน

ผู้อำนวยการ หน่วยวิทยบริการ วัดหนองขุนชาติ
จังหวัดอุทัยธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. รศ.ดร.พรเพ็ญ โชชัย

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏ
กำแพงเพชร

๓. รศ.ดร.ระมัต โชชัย

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

๔. นายมีชัย พลทองมาก

ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมราษฎรวิทยา

๕. นายชาญวิทย์ สินธุบุญ

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองรี / ประธานกลุ่ม
วังทอง

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index : IOC) ด้วยได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) แก่บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน กลุ่มโรงเรียน

จตุรมิตรลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient)ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) [□] ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๒๖

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจาก บุคลากรทางการศึกษา ในเขตพื้นที่กลุ่มโรงเรียนวังทอง

๒) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล บุคลากรทางการศึกษาและผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน ในเขตพื้นที่กลุ่มโรงเรียนวังทองเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๐ ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๑๐๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

[□] สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท จูนพับลิชชิง จำกัด, ๒๕๕๗), หน้า ๑๙๑.

- ๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์
- ๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลัก อปปรานิชธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐	- ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐	- ๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐	- ๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐	- ๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐	- ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมุติฐานการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลัก อปปรานิชธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

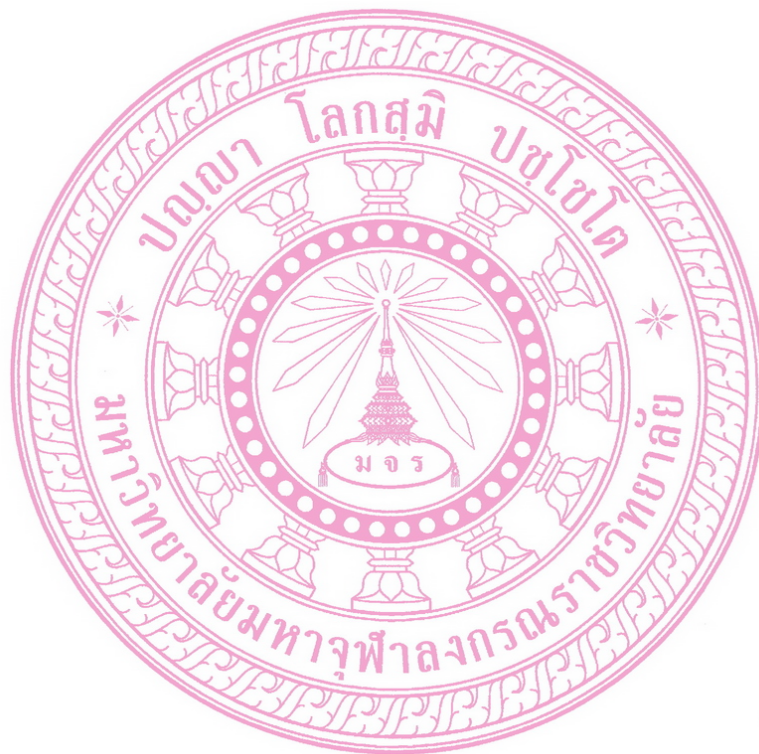
๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

๔) สั้งเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๔.๓ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๔.๔ สรุปบทสัมภาษณ์บุคคลากรทางการศึกษา

๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาอาชีพ จากการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอุปทานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(N=๑๐๐)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	๒๘	๒๘
	หญิง	๗๒	๗๒
	รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐
อายุ	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๕	๕.๐
	๓๐ - ๔๐ ปี	๔	๔.๐
	๔๑ - ๕๐ ปี	๖๔	๖๔.๐
	๕๑ - ๖๐ ปี	๒๑	๒๑.๐
	๖๑ ปีขึ้นไป	๑	๑.๐
	รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐
ระดับการศึกษา			
	ประถมศึกษา	๑	๑.๐
	มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	๑๙	๑๙.๐
	ปริญญาตรี	๖๘	๖๘.๐
	ปริญญาโทขึ้นไป	๑๒	๑๒.๐
	รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐

อาชีพ

ค้าขาย/ธุรกิจเอกชน	๔	๔.๐
เกษตรกร/รับจ้าง	๔	๔.๐
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๗๑	๗๑.๐

อื่น ๆ	๒๑	๒๑.๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๐ รองลงมาเพศชายจำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุตั้งแต่๔๑-๕๐ ปีมีจำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ๖๔.๐๐ รองลงมาอายุตั้งแต่๕๑ -๖๐ ปี จำนวน ๒๑ คนคิดเป็นร้อยละ๒๑.๐๐ รองลงมาอายุตั้งแต่๓๐-๔๐ ปีมีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๐รองลงมาอายุต่ำกว่า ๓๐ ปีจำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๐ น้อยสุดอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรีจำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.จำนวน ๑๙คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๐และรองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับปริญญาโทขึ้นไปจำนวน ๑๒คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๐ น้อยที่สุดคือผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาประถมศึกษาจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐ ประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพ รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๐๐รองลงมาคืออื่นๆ จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๐ น้อยสุดคือค้าขาย/ธุรกิจเอกชน จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐ และเกษตรกร/รับจ้างจำนวน ๔คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐

๔.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ได้แก่ ๑. หมั่นประชุมกัน เนื่องนิย ๒. พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเล็กประชุม ๓. ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบ บของโรงเรียน ๔. มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา๕. ให้ความเคารพต่อเพศสตรี๖. มีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน๗. ให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือนโดยรวม และรายด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ - ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๒ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ โดยภาพรวม

(N=๑๐๐)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑	ระดับทักษะ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิย	๔.๓๕	๐.๔๖๓	มาก

๒. พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	๔.๓๕	๐.๔๒๗	มาก
๓. ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อ ระเบียบของโรงเรียน	๔.๓๒	๐.๔๗๖	มาก
๔. มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา	๔.๔๓	๐.๔๗๐	มาก
๕. ให้ความเคารพต่อเพศสตรี	๔.๓๒	๐.๓๘๑	มาก
๖. มีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน	๔.๔๑	๐.๔๑๒	มาก
๗. ให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือนโดยรวม	๔.๕๒	๐.๔๔๗	มากที่สุด
ภาพรวม	๔.๓๗	๐.๓๒๓	มาก

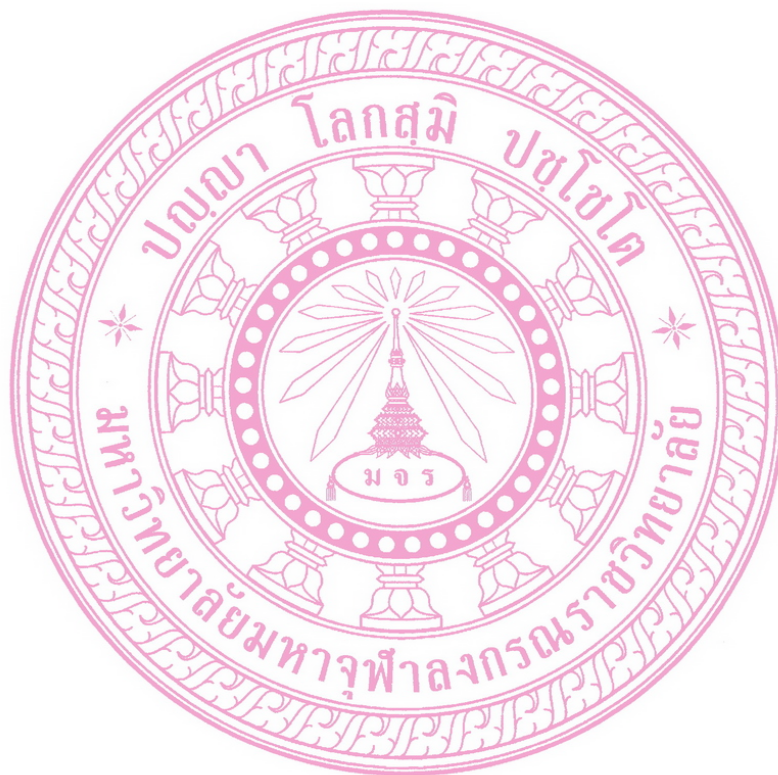
จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิย
 ธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ค่าเฉลี่ยโดย
 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = ๔.๓๗$ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและ
 มากที่สุด

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด
 การศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 กำแพงเพชร เขต ๑ ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

(N=๑๐๐)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิย ธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์	ระดับทักษะ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. ร่วมในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา	๔.๓๕	๐.๔๗๙	มาก
๒. ร่วมในการวางแผนหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน	๔.๓๕	๐.๔๗๙	มาก
๓. ร่วมในการวางแผนเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	๔.๓๖	๐.๔๘๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอภิธานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านหนึ่งประชุมกันเนื่องนิตยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{x} = ๔.๓๕$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม

(N=๑๐๐)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	ระดับทัศนะ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑.มีความพร้อมเพรียงเมื่อถึงเวลาประชุม	๔.๓๖	๐.๔๘๒	มาก
๒.มีบัญชีเซ็นชื่อลงเวลาทุกครั้งในการประชุม	๔.๒๘	๐.๔๕๑	มาก
๓.การประชุมทุกครั้งเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น	๔.๕๑	๐.๔๙๔	มาก
ภาพรวม	๔.๓๕	๐.๔๒๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๕พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=๔.๓๕$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต ๑ ด้านไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน

(N=๑๐๐)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน	ระดับทักษะ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แผนรองรับ ซึ่งทุกคนต้องทำตาม	๔.๓๖	๐.๔๘๒	มาก
๒.ไม่ตั้งกฎระเบียบในสิ่งที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน	๔.๓๒	๐.๔๖๙	มาก
๓.บัญญัติกฎระเบียบไว้เพื่อพัฒนาโรงเรียน	๔.๓๐	๐.๕๕๑	มาก
ภาพรวม	๔.๓๒	๐.๔๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๓๒$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ ด้านมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา

(N=๑๐๐)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียน วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ ด้านมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา	ระดับทัศนะ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.ให้เกียรติกัน ให้ความยอมรับในการพัฒนาโรงเรียนเพื่อนำคุณธรรม และความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกัน	๔.๓๗	๐.๕๘๕	มาก
๒.รับเอาความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชามาทำเป็นแผนในการบริหาร	๔.๕๕	๐.๕๐๐	มาก
๓.ให้เกียรติหรือให้การยอมรับผู้นำชุมชน และผู้ร่วมงานที่ให้ช่วยเหลือโรงเรียน	๔.๕๙	๐.๕๐๒	มาก
ภาพรวม	๔.๕๓	๐.๕๗๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๕พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ ด้านมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๕๓$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๕ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านให้ความเคารพต่อเพศสตรี

(N= ๑๐๐)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านให้ความเคารพต่อเพศสตรี	ระดับทักษะ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑.ให้เกียรติสตรีในการร่วมงานกัน	๔.๔๓	๐.๕๙๘	มาก
๒.ให้ความเคารพไม่ว่าเพศไหนจะเป็นผู้นำของโรงเรียน	๔.๔๑	๐.๕๙๔	มาก
๓.สร้างคุณค่าและประโยชน์ให้กับโรงเรียนร่วมกัน	๔.๑๒	๐.๕๓๓	มาก
ภาพรวม	๔.๓๒	๐.๓๘๑	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านให้ความเคารพต่อเพศสตรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =๔.๓๒) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านมีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน

(N= ๑๐๐)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านมีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน	ระดับทักษะ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑.โรงเรียนมีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เป็นศูนย์รวมจิตใจ	๔.๓๙	๐.๕๖๗	มาก
๒.เคารพผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และยกให้เป็นปูชนียบุคคลของโรงเรียน	๔.๒๕	๐.๕๒๐	มาก
๓.สร้างความศรัทธาด้วยจิตสำนึกแก่นักเรียนในการให้ความเคารพครู อาจารย์	๔.๕๙	๐.๕๙๔	มาก
ภาพรวม	๔.๔๑	๐.๕๑๒	มาก

จากตารางที่ ๔ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านมีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔๘ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือน

(N= ๑๐๐)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือน	ระดับทักษะ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑.การดำรงรักษาบุคลากรที่มีความสามารถไว้ในโรงเรียน	๔.๔๖	๐.๕๐๑	มาก
๒.การเชิญวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน มาให้แนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน	๔.๕๗	๐.๔๙๘	มากที่สุด
๓.มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีในด้านการรวมธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียน	๔.๕๕	๐.๕๐๐	มากที่สุด
ภาพรวม	๔.๕๒	๐.๔๔๗	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔๘ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = ๔.๕๒) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อ

๔.๓ ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

ตารางที่ ๔.๙ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑๑.หมั่นประชุมกัน

เนืองนิตย์

ข้อเสนอแนะ	แนวทางแก้ไข
๑.การทำงานเป็นกลุ่มล่าช้าไม่ได้ผล ข้าราชการครูบางคนทำงานหนักกว่าผู้อื่นแต่ไม่สำเร็จเพราะปริมาณงานมากเกินไป ขาดการบริหารเวลา	๑.สร้างความเป็นผู้นำในตนเองสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มแสดงน้ำใจต่อกันและให้ทุกคนมีส่วนร่วมวางแผนช่วยกันกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานวางแผนให้สอดคล้องกับเวลาและบริหารเวลาให้เป็น
๒.ขาดทักษะการทำงานเป็นทีม	๒.ข้าราชการครู ควรใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และพัฒนาการทำงานเป็นทีม ได้แก่ การสร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบร่วมกันการสร้างความร่วมมือร่วมใจ การสร้างความรู้สึที่ดีต่อกัน การสร้างกิจกรรมและการทำงานร่วมกัน การระดมสมอง
๔.ข้าราชการครู ท้อแท้ขาดแรงจูงใจขาดความกระตือรือร้น	๔.สร้างแรงจูงใจให้ ข้าราชการครู เช่นการเพิ่มสวัสดิการต่างๆให้ ข้าราชการครู การเลื่อนขั้นเงินเดือน หรืออาจใช้การให้คำยกย่องชมเชยซึ่งเป็นการจูงใจที่ง่ายและประหยัดใช้ได้ตลอดเวลา
๕.ข้าราชการครูไม่มีใจรักต่อหน้าที่การงาน	๕.เลือกข้าราชการครูให้ตรงตามความสามารถและความชอบ (Put The Right Man on The Right Job) เพื่อให้รักในหน้าที่การงานและให้ ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร

ตารางที่ ๔.๑๐ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ๒.พร้อมเพรียงกัน ประชุมพร้อมเพรียงกันเล็กประชุม

ข้อเสนอแนะ	แนวทางแก้ไข
๑.ขาดความรู้ความสามารถในเทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยีไม่ได้	๑.พัฒนาตนเองด้วยการเพิ่มพูนความรู้และความสามารถด้วยการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ
๓.บุคลากรทางการศึกษา เกิดการย่อท้อต่อการทำงานไม่พยายามที่จะเอาชนะปัญหาอุปสรรคต่างๆในเรื่องของการทำงาน	๓. จัดให้มีผู้รับข้อ เสนอแนะ จาก บุคลากรทางการศึกษา ที่สามารถเขียนร้องเรียนถึงร้องเรียนถึงผู้บริหารของบริษัทเพื่อที่จะจัดการแก้ปัญหาของบุคลากรทางการศึกษาได้
๔.คนส่วนมากเข้าใจในความหมายของคำว่าวิริยะไม่ถูกต้อง โดยเข้าใจว่าความวิริยะเป็นการทำงานแบบเอาเป็นเอาตาย ยิ่งทำงานมาก ยิ่งมีความวิริยะมาก	๔. ปรับทัศนคติในการนำหลักธรรมด้านวิริยะในการทำงาน คือ การ หมั่นฝึกฝนตนเองในด้งานงานที่ทำ กระตือรือร้นอยู่เสมอ มีวินัยในการทำงาน ทดมแก้ไขข้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เข้ามา
๕.บุคลากรทางการศึกษา ทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๕. ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ทำงานด้วยความเพียรพยายามที่จะแก้ไขต่อไปเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๔.๑๑ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ๓.ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อ ระเบียบของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ	แนวทางแก้ไข
๑.งานที่ทำน่าเบื่อหน่ายจึงอยากหลบเลี่ยงงานและลาหยุดบ่อย	๑.สำรวจความถนัดความสนใจความต้องการของตนและนำมาใช้ในการเลือกงานที่ตนถนัดและสนใจ
๒.มีความท้อแท้หมดกำลังใจรู้สึกเป็นผู้แพ้ตลอดกาลสิ้นหวังในชีวิต	๒. พบจุดเด่นของตนเองเห็นคุณค่าของตนเอง ตั้งเป้าหมายไม่สูงเกินไปเริ่มจากมุ่งปฏิบัติในสิ่งที่ตนทำได้ภูมิใจในความสำเร็จของตนแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่สนใจที่จะเปรียบเทียบกับผู้อื่น
๓.บุคลกรทางการศึกษา ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	๓. มีความสามารถในการคิดที่ยืดหยุ่นไม่ยึดติด เชื้อมั่นกล้าที่จะคิดทำสิ่งใหม่ๆ
๔. สังคมการทำงานปัจจุบันนี้ มุ่งเน้นแย่งชิงตำแหน่งกัน และขัดขวางลื้มคิดไปว่า งานที่ตนเองต้องรับผิดชอบนั้นคือสิ่งใดกันแน่ ชอบคิดเจ้ากี้เจ้าการแต่เรื่องงานของคนอื่น คอยติ คอยสอดแทรก คอยวิพากษ์วิจารณ์ในขณะที่ฐานะของตัวเองกลับไม่คิดไม่ดู ซึ่งไม่ส่งผลให้งานของเราดีขึ้น	๔. ควรมีสติ รอบคอบและมีความรับผิดชอบ หมั่นตรวจตรางานของตัวเอง ทั้งที่ทำแล้วและยังไม่ได้ทำ อยู่เสมอ
๕.บุคลกรทางการศึกษา บางคนเล่นอินเทอร์เน็ตในเวลางาน เช่น เกมออนไลน์และแชทออนไลน์ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ สิ้นเปลืองเวลางานทำงานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ หรือทำงานไม่สำเร็จทันตามเวลาที่กำหนด	๕. มีความเอาใจใส่ต่องาน เอาจริงเอาจังในการทำงาน มีใจจดจ่ออยู่กับงานที่ทำ พุ่มเทร่างกาย แรงใจให้กับงาน

ตารางที่ ๔.๑๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอภิธานิธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ๔.มีความเคารพ นับถือต่อผู้บังคับบัญชา

ข้อเสนอแนะ	แนวทางแก้ไข
๑. การเลื่อนตำแหน่ง ข้าราชการครู เป็นไปโดยไม่เหมาะสมต่อหน้าที่การงาน	๑. ควรจะพิจารณาตำแหน่งงานให้เป็นไปตามความสามารถของพนักงานแต่ละคน
๓. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีทักษะในการทำงานที่ดี ต่อหน้าที่ไม่มีการพัฒนาด้านฝีมือของพนักงาน	๓. จัดหลักสูตรอบรมพัฒนาฝีมือเฉพาะทางในการทำงานของพนักงานให้ชำนาญต่อหน้าที่ให้ บุคลากรทางการศึกษาทำงานด้วยความไม่ประมาท
๔. บุคลากรทางการศึกษา ขาดความคิดริเริ่ม (Initiatives) ด้วยความคิดสร้างสรรค์ (Creative) ในการพัฒนาองค์กร	๔. ส่งเสริมให้ บุคลากรทางการศึกษา จัดทำโครงการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร และวิธีการทำงานใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
๕. บุคลากรทางการศึกษา ขาดความคิดพัฒนา (Development) ได้แก่ การพัฒนาปรับปรุง แก้ไขสิ่งที่ล้าหลังหรือข้อบกพร่องในการทำงานให้ดีขึ้น	๕. เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานทุกครั้ง บุคลากรทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องร่วมกันซักถามถึงสาเหตุ และวิเคราะห์ข้อบกพร่อง เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหานั้น

ตารางที่ ๔.๑๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอภิธานิธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ๕.ให้ความเคารพ ต่อเพศสตรี

ข้อเสนอแนะ	แนวทางแก้ไข
๑. ควรรับฟังความคิดเห็นของสตรีในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	๑. ควรจะพิจารณาตำแหน่งงานให้เป็นไปตามความสามารถของบุคลากรที่เป็นสตรีแต่ละคน

๒.ยอมรับการทำงานของสุภาพสตรีในการทำงานเพื่อสถานศึกษาในฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา	๒.ให้โอกาสสุภาพสตรีที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการทางการศึกษาในทุกด้าน
๓.นำเอาแนวความรู้ของสุภาพสตรีในชุมชนมาฝึกอาชีพให้กับนักเรียน	๓.มีการจัดชั่วโมงเสริม สอนเกี่ยวกับอาชีพในชุมชนของสุภาพสตรี

ตารางที่๔.๑๔ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ **๖.มีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน**

ข้อเสนอแนะ	แนวทางแก้ไข
๑.จัดให้มีผู้คุมพระประจำโรงเรียน	๑.จัดสร้างศาลาผู้คุมพระประจำโรงเรียนขึ้น ในกรณีที่โรงเรียนนั้นๆไม่มี แต่ถ้าโรงเรียนใดที่มีแล้ว ก็ขอให้ทำการดูแลเป็นอย่างดี
๒.มีการทำบุญประจำปี ทุกๆวันครบรอบการก่อตั้งโรงเรียน	๒.จัดพิธีทำบุญในงานประเพณีสำคัญต่างๆในท้องถิ่นหรือวันสำคัญระดับชาติ

ตารางที่๔.๑๕ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ **๗.ให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือนโดยรวม**

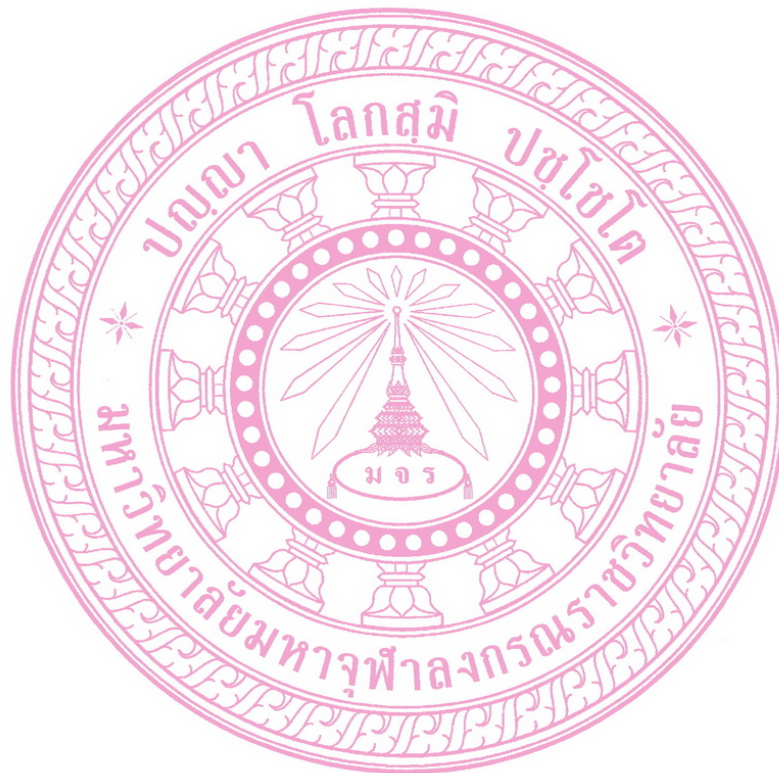
ข้อเสนอแนะ	แนวทางแก้ไข
๑.จัดทำแผ่นป้ายต้อนรับอย่างสมเกียรติของแขกผู้มาเยือน	๑.จัดทำแผ่นป้ายโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น
๒.ชักชวนกรรมการและผู้ปกครองนักเรียนให้มาร่วมต้อนรับแขกผู้ใหญ่ที่มีความสำคัญทางด้านการศึกษา	๒.ให้โอกาสแก่กรรมการและผู้ปกครองเข้าร่วมต้อนรับแขกผู้ใหญ่ที่มาเยี่ยมเยียน

๔.๔ สรุปบทสัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษา

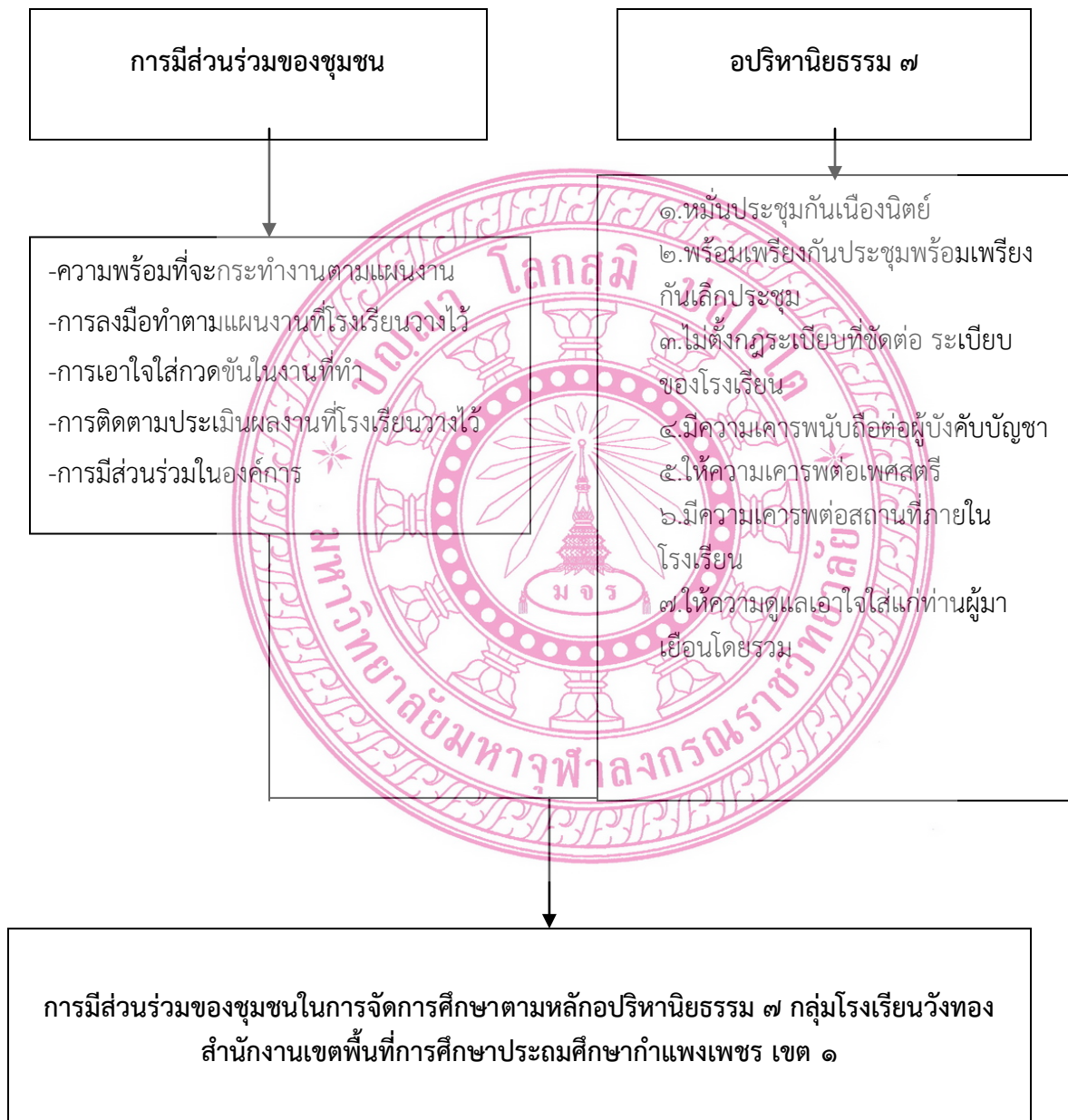
หลักธรรมที่เรียกว่า "อปปริหานิยธรรม ๗" คือธรรมะเพื่อป้องกันความเสื่อม และนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง โดย ๒ ข้อใน ๗ ข้อก็คือ การหมั่นประชุมกันเป็นเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุมเล็กประชุม และทำกิจกรรมที่พึงกระทำแน่นอนว่าถ้าไม่รวมตัวกันก็จะไม่มีพลัง แต่ต้องรวมตัวกันเป็นสังคมด้วย คือร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ตีตราหาทางปัญญา และใช้สันติวิธี"จากการผลักดันของรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๔๒ซึ่งตามพระราชบัญญัติ นั้นได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมสามารถจัดการศึกษาได้ (All for Education) ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมี การจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

การให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และในกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้และการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่นและการที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการศึกษาได้นั้นจำเป็นจะต้องมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการศึกษาก่อน กล่าวคือต้องให้ประชาชนมีความพร้อมในการเข้ามามี ส่วนร่วมก่อน ผู้บริหารสถานศึกษา พระภิกษุบุคลากรในองค์กรบริหารส่วนตำบล รวมถึงประชาชนทั่วไปในชุมชนต้องเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเนื้อหาสาระและเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้มีการประชุมชี้แจงให้ทราบถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งศักยภาพและความรู้จากผู้คนที่อยู่นอกรั้วโรงเรียน แต่ที่สำคัญคือการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ความเข้าใจของโรงเรียนเสียใหม่ในสิทธิการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนเพื่อโรงเรียนจะเปิดใจกว้างต่อแนวทางที่สร้างสรรค์ยิ่งขึ้นซึ่งกำลังเป็นแนวโน้มใหญ่ที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา บทบาทการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองนั้นมิได้ตั้งแต่ในระดับปฏิบัติและระดับนโยบายในระดับปฏิบัติได้แก่การเป็นครูร่วมสอนที่มีสาระสำคัญมากกว่าการเป็นอาสาสมัครคือการที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการกำหนดบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครูในชั้นเรียนของลูกเนื่องจากผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยมีประสบการณ์ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพที่อาจให้ข้อมูลความรู้ความชำนาญเฉพาะที่มากกว่าตำราเรียนทั้งนี้ครูร่วมสอนควรจะต้องวางแผนหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนการสร้างกิจกรรมหนุนเสริม ไปจนถึงการติดตามประเมินผลร่วมกับครูควรสร้างความสัมพันธ์เพื่อเกื้อหนุนร่วมมือกันต่อไปได้ในอนาคตและนอกจากหลักสูตรการบริหารการเรียนการสอนการจัดกระบวนการเรียนการสอน แล้วการจัดการศึกษาที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยพลังของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีบทบาทในการจัดการศึกษาเพราะปัจจุบันการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนมีอยู่อย่างจำกัดซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งส่งผลถึงการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมาย ที่ผู้จัดการศึกษารวมทั้งชุมชนได้ตั้งเป้าและกำหนดเกณฑ์

เอาไว้ซึ่งจะเห็นได้ว่าการที่ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษานั้นเป็นตัวกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามสภาพที่เป็นจริง เพื่อที่จะได้ วางแผนการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารงานด้านการศึกษาได้อย่างเหมาะสมและนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาในท้องถิ่น และโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้อย่างเต็มที่และ มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนในการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ต่อไป

สรุปองค์ความรู้

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ การศึกษาวิจัย ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเป็นแบบประมวลผลดังนี้

ผลที่ได้รับ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ๑.หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ๒.พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ๓.ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน ๔.มีความเคารพนับถือต่อบุคคลทั้งปวง ๕.ให้ความเคารพต่อเพศสตรี ๖.มีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน ๗.ให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือนโดยรวมสิ่งเหล่านี้เป็นผลสำเร็จของการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยนำเข้าเป็นองค์ประกอบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลัก อปทานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลัก อปทานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ และการประยุกต์ใช้หลักอปทานิยธรรม ๗ มามีส่วนร่วมในการจัดการและการ บริหารการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ จำแนกตามสถานภาพบุคคลเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขการมี ส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปทานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรจำนวน ๑๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ตลอดจนแบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยจำแนก ตามปัจจัยส่วนบุคคล

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ในการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ในการจัดการศึกษาตามหลักอปทานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๑ โดยผู้วิจัยจะสรุปตามลำดับ ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๐ รองลงมาเพศชาย จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุตั้งแต่ ๔๑ – ๕๐ ปี มีจำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐๐ รองลงมาอายุตั้งแต่ ๕๑ – ๖๐ ปี จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๐ รองลงมาอายุตั้งแต่ ๓๐ – ๔๐ ปี มีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๐ รองลงมาอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๕ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕.๐๐ น้อยสุดอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๐ และรองลงมาคือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๐ น้อยที่สุดคือผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๐๐ รองลงมาคืออื่นๆ จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๐ น้อยสุดคือค้าขาย/

ธุรกิจเอกชน จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐ และเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐

๕.๑.๒ ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปปรานิชธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ สามารถสรุปผลและอภิปรายได้ดังนี้ คือ

ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาต่อการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปปรานิชธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปปรานิชธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านหมั่นประชุมกัน **เนืองนิตย์** อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๕$) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๒) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปปรานิชธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้าน**พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเล็กประชุม** โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๕$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปปรานิชธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้าน**ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน** โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๒$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปปรานิชธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียน วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้าน**มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา** โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๕๓$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปปรานิชธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้าน**ให้ความเคารพต่อเพศสตรี** โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๒$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๖) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปปรานิชธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้าน**มีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน** โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๕๑$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๗) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปปรานิชธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้าน**ให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือน** โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๕๒$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๓ แนวทางการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม ๗ มามีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหารการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

แนวทาง การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม ๗ มามีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหารการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ บุคลากรทางการศึกษาต้องยึดหลักการบริหารนิยธรรม ๗ บุคลากรทางการศึกษาควรมีความต้องการใฝ่ใจรักที่จะปฏิบัติงานอยู่เสมอ บรรลุหน้าที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป มีความขยัน หมั่นประกอบการทำงานด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ท้อถอย ต้องตั้งใจรับรู้ในภารกิจที่ได้รับมอบหมายโดยปฏิบัติงานด้วยความคิด เอาใจใส่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่งานที่ปฏิบัติอย่างแท้จริง และหมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล ตรวจสอบข้อบกพร่องในงาณนั้นๆ ที่สำคัญต้องรู้จักการวางแผนงาน วัดผลและคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร และตัวบุคลากร รวมถึงชุมชน เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้ในอนาคต

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและการบริหารการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ โดยจะอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านหมั่นประชุมกัน เนื่องด้วย จากผลการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องด้วย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิคม สุวรรณหา สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งทางสังคมไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม โดยรับโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำและร่วมแก้ไข ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๒) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ด้านพร้อมเพรียงกัน

ประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **กรรณิกา ชมดี** สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้ามาร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการโดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

๓) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ **ด้านไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน** ซึ่งสอดคล้องกับ **บุญส่ง แก้วอินทร์** ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างพลังจิตให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลสนับสนุนเป้าหมายตลอดจนวัตถุประสงค์ร่วมขององค์กรด้วย นอกจากนี้ความหมายดังกล่าวจะเห็นว่าการมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน

๔) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียน วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ **ด้านมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา** ซึ่งสอดคล้องกับ **วเรวธรรม เกื่อนนาดี** ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานที่บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง การดำเนินงานขององค์กรทุกขั้นตอน ความเข้าใจ เต็มใจ และสบายใจ เพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กลุ่มต้องการ และทำให้บุคลากร เหล่านั้นเกิดความรู้สึก ร่วมรู้ ร่วมรับผิดชอบ

๕) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ **ด้านให้ความเคารพต่อเพศสตรี ทวีทอง หงส์วิวัฒน์** ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของงานในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน โดยภาครัฐจะต้องคืนอำนาจในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มสตรีคนจนหรือคนด้อยโอกาสในสังคมได้มีโอกาสในการแสดงความต้องการ แสวงหาทางเลือก หรือเสนอข้อเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม และเป็นผู้มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน คือ เป็นผู้กำหนดความจำเป็นพื้นฐานของชุมชนและเป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนองตอบความจำเป็นพื้นฐาน และบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

๖) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ **ด้านมีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน ปรัชญา เวสารัชช** ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรในส่วนของตนต่อกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องมีองค์ประกอบดังนี้

๑.ประชาชนเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา

๒.ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินและวัสดุในกิจกรรมการพัฒนา

๗) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอธิปไตย ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ **ด้านให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือน ไพรัตน์ เตชะรินทร์** ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง ร่วมมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ คือ

- ๑) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
 - ๒) ร่วมศึกษา และสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาของชุมชน
 - ๓) ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของชุมชน
 - ๔) ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
 - ๕) ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 - ๖) ร่วมลงทุนในกิจกรรมของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง
 - ๗) ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
 - ๘) ร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำได้
- จากบุคคลากรภายนอก หรือจากองค์กรต่างๆ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

๕.๓ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอธิปไตย ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ผู้วิจัยได้ข้อสรุปและการเสนอแนะไว้ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรนำหลักอธิปไตย ๗ ประการ มาใช้เป็นระเบียบที่พึงปฏิบัติ และมีการตรวจสอบ ประเมินผล วัดมาตรฐานในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา โดยยึดหลักอธิปไตย ๗ ประการมาใช้ ในการจัดการศึกษา และมีการกำหนดรูปแบบในการยกระดับการบริหารการศึกษาให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง อันจะทำให้ บุคลากรทางการศึกษา มีความเจริญก้าวหน้า และเกิดผลประโยชน์เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอธิปไตย ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จากเอกสารและแจกแบบสอบถาม บุคลากรทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ พบว่าการตอบแบบสอบถามของบุคลากรทางการศึกษา นั้น ให้ความสำคัญกับการ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมากอยู่แล้ว ส่วนการนำหลักธรรมไปใช้ ใน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนนั้น ก็มีหลายหลักธรรมซึ่งมีการปฏิบัติอยู่แล้ว เช่น หลักสังคหวัตถุ, หลักพรหมวิหาร เป็นต้น สำหรับหลักอธิปไตย ๗ ประการนั้น คณะ บุคลากรทางการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ก็ให้ความสำคัญและถือปฏิบัติ ด้วยดีมาโดยตลอด มีเพียงบางข้อและเป็นบาง ท่านเท่านั้นที่ให้ความสำคัญน้อย ซึ่งเป็นธรรมดาในทุก องค์กรอยู่แล้ว แต่จะอย่างไรก็ตาม คณะ บุคลากรทางการศึกษา ควรให้ความสำคัญและกล่าวถึง พร้อมทั้งกำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติในหมู่ บุคลากรทางการศึกษา ให้ครอบคลุมทุกส่วนงาน เพราะ หลักการบริหารนิยธรรม ๗ นี้ สามารถเป็นรูปแบบให้แก่องค์กรและบุคคลในองค์กรที่จะนำไปใช้ให้เกิด คุลยภาพ เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และเป็นผลดีต่อกระทรวงการศึกษาอีกด้วย

๑) ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ควรรักษารูปแบบการประชุมที่ดำเนินการอยู่เป็น ประจำให้คงเป็นรูปแบบที่ดีตลอดไป เพราะเป็นแนวทางแห่งความสำเร็จของหมู่คณะ และเมื่อมี ปัญหาเกิดขึ้น การประชุมเพื่อหาข้อแก้ไขก็ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้สิ้นสุด ซึ่งทำให้ได้รู้แนว ทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด อีก หนึ่งก่อให้เกิดการและเปลี่ยนเรียนรู้ทัศนคติของแต่ละรูปที่แสดงออก ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นแก่ คณะบุคลากรทางการศึกษา

๒) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ควรส่งเสริมให้มีความ ร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ ของคณะ บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดมีความ สามัคคีในหมู่คณะ อันจะทำให้คณะ บุคลากรทางการศึกษา มีความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่นเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน

๓) ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อ ระเบียบ ของโรงเรียน ควรให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะ เป็นข้อที่แสดงถึงสามัคคีของบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะเป็นผู้บริหารงาน ด้านการศึกษา อันเป็นหน้าที่โดยตรงที่ต้องให้ความสำคัญ แต่ข้อบัญญัติต่างๆจะเป็นในทิศทางเดียวกันได้นั้น ก็ควร จะต้องมีการตรวจสอบและทำความเข้าใจร่วมกันกับคณะ บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากร ทางการศึกษาที่อยู่ภายในเขตปกครอง อันจะเป็นผลดีกับการจัดการศึกษาโดยภาพรวมเป็นอย่างยิ่ง

๔) มีความเคารพนับถือต่อบุคคลผู้บังคับบัญชา ความเคารพนับถืออันนี้ เห็นด้วยคำของท่านว่า เป็นสิ่งอันควรรับฟัง ด้านนี้เป็นจารีตประเพณีของสังคมไทยและในพระพุทธศาสนา คือ ยึดถือปฏิบัติ มาเป็นเวลาช้านาน และมีอยู่ใน สังคมไทย อยู่แล้ว ฉะนั้นควรส่งเสริมและประพฤติปฏิบัติอย่าง สม่าเสมอ ควรทำให้ดียิ่งกว่าเดิม เพราะการแสดงความเคารพตาม ตำแหน่ง หรืออาวุโส ถือเป็น คุณสมบัติของคนไทยอันก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่คณะ และก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองเป็น ลำดับ

๕) ให้ความเคารพต่อเพศสตรี ด้านนี้ถือว่าเป็นข้อสำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะว่า สุภาพสตรีนั้นก็มีความสามารถในหน้าที่การงานเช่นเดียวกับสุภาพบุรุษ ยิ่งเป็นแม่พิมพ์ของชาติแล้วนั้น ต้องให้เกียรติเป็นอย่าไรมากในการทำงาน

๖) มีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน เป็นอีกข้อที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากว่า ตามหลักความเชื่อของคนไทยหากไม่เคารพสถานที่ ที่ทำงาน บ้าน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จะทำให้ไม่เจริญ เรา ควรทำดีกับสถานที่นั้นๆมีการกราบไหว้บูชา ตามโอกาสสำคัญๆ

๗) ให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือนโดยร วม เนื่องจากผู้มาเยือนนั้นต้องม ีความสำคัญต่อโรงเรียนไม่มากนักน้อย ดังนั้นเพื่อเป็นการให้เกียรติ เราควร ชักชวนกรรมการและ ผู้ปกครองนักเรียนให้มาร่วมต้อนรับแขกผู้ใหญ่ที่มีความสำคัญทางด้านการศึกษาด้วย

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

๑. การวิจัยครั้งต่อไปควรปรับเปลี่ยนสถานที่การดำเนินการวิจัยเป็นจังหวัดอื่นๆ

๒. ควรเปลี่ยนหลักธรรมที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นการส่งเสริมการนำหลักธรรมอื่นๆไป

ประยุกต์ใช้

๓. ควรศึกษาความคิดเห็นของ บุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อบทบาทของ การจัดการเรียนการสอนในการบริหารการศึกษาของเขตการศึกษาในจังหวัดต่างๆ

๔. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ รวมทั้งการสรรหาและบุคลากรทางการศึกษาด้วย

๕. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจะได้ทราบรายละเอียด ด้วยการสัมภาษณ์ (Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) คือ

๑ . ผู้อำนวยการเขตการศึกษา

๒ . รองผู้อำนวยการเขตการศึกษา

๓ . ศึกษาในเทศน์จังหวัด

๔ . ผู้อำนวยการโรงเรียน

๕ . คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา

๖ . ชาวบ้านในชุมชน

๖ . ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักตามหลักธรรมต่างใน ภูมิภาคต่างๆ คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพื่อจะได้ทราบความแตกต่างของวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นว่า ส่งผลต่อบทบาทการ การมีส่วนร่วมของชุมชนหรือไม่ อย่างไร

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย . พระไตรปิฎกภาษาไทย . ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข .ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑.) หนังสือ

กฎหมายหลัก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ . สำคัญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง (มาตรา ๘๑), ๒๕๕๐.

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน . หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๐. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๙.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว. ๒๕๕๐.

ชุดิระ ระบอบ และคณะ , ระเบียบวิธีวิจัย , (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒).

ธรรมรส โชติกุญชร. ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษาหน่วยที่ ๑๒ การบริหารแบบมีส่วนร่วม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๖.

นภา ชมไพบูลย์. รายงานผลการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของกลุ่มเกษตรกร . กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ, ๒๕๒๙.

ปรัชญา เวสารัชช. เปลี่ยนโฉมราชการ ความจำเป็นที่เลือกไม่ได้. วารสารข้าราชการ ,๒๕๔๕.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราชการ ๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด ม.ป.ป.

พิลึก ถามุลตรี. ปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๖.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับประเทศไทย . กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๑.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช . เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา หน่วยที่

๑๒. กรุงเทพมหานคร : ยูเน็ดโปรดักชั่น, ๒๕๒๘.

ยุทธชัย เฉลิชัย และอุทัยวรรณ เฉลิชัย และกลุ่มบ้านเรียน ปัญญากร. รายงานการวิจัยรูปแบบ
และพัฒนากิจการการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓ . (เอกสารอัดสำเนา)

วิจิตร ศรีสะอาด. แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม
แนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ . กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ,๒๕๔๓ .(เอกสารอัดสำเนา)

วิรัช วิรัชนิการวรรณ. การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : บทบาทองค์กรในท้องถิ่น .
กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๕.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ . กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์การศาสนา.มาตรา ๒๕ พร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒.

สมคิด บางโม. หลักการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : นำอักษรมาพิมพ์, ๒๕๓๘.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา . กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

สุวัฒน์ เงินฉ่ำ. การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์
วิสุทธิ, ๒๕๔๑.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๐ .
กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. “หน่วยที่ ๗ ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการ
บริหารการศึกษา,” ใน ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทาง การ
บริหารการศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๗.

อภิชัย พันธเสน. โรงเรียนเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพของชุมชน . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสดา,
๒๕๓๓.

อุทัย บุญประเสริฐ. การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๓๘.

โอภาส สุทธนารักษ์. การจัดการศึกษาเพื่อพึ่งตนเอง แนวคิดและประสบการณ์. กรุงเทพมหานคร :
โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐.

(๒.) วิทยานิพนธ์

กรรณิกา ชมดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณี
โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์
สค.ม. (สังคมสงเคราะห์) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔.

เกษม ใจเถิง. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนกลุ่มโรงเรียนอุดรสัมพันธ์ อำเภอ
ดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาสาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖.

- จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ .ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต . (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๕.
- ฐานิยา บุญยเกียรติ. การศึกษาสถานภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘.
- ดาวเรือง รัตนิน. งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๘.
- ทับทิม กวีวัฒน์. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. การพัฒนาระบบการประเมินตนเองในการใช้หลักสูตรสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๘.
- วรวรรณ ตันทเสน. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (อาชีวศึกษา) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖.
- วรวรรณ เกื่อนนาดี. การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔.
- วิรัตน์ หมื่นจินะ. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของผู้แทนประชาชนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงราย . วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงราย : สถาบันราชภัฏเชียงราย, ๒๕๔๔.
- สมชิต ชันขวา. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔.
- สิริณัฐ ปิยะมิ่ง. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนสหศึกษา อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗.
- สุวิษ แก้วเกษ. งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร .ปริญญานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๘.
- สุรศักดิ์ มะโนเพ็ญ. การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ได้ร่วมและที่ไม่ได้ร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓.
- สุเมธ ทรายแก้ว. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : กรณีศึกษาโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

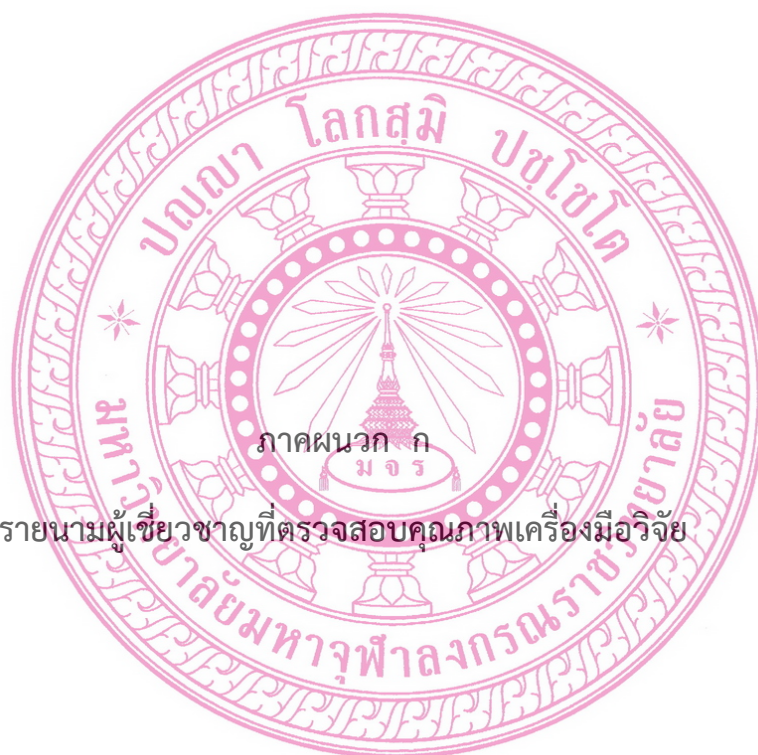
จังหวัด อุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๖.

๒.ภาษาอังกฤษ :

(1) Book

- Cohen, John M., & Uphoff, Norman T. **Participation's in Rural Development : Seeking Clarify through Specificity**, World Development, January, 1989.
- Cohen , J.M. and Uphoff , N.T. *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University , 1981.
- Cohen, John M, and Uphoff, Norman T. "Rural Development participation : Concepts and measures for Project design, Implementation and Evaluation.", In Rural Development monograph. 2 The Rural Development Committee for International Studies, Cornell University, January, 1997.
- Erwin,William **Participation Management : Concept,Theoryand Implementation**, Atlanta : Georgia state University, 1976.
- Fornaroff , A. **Community involment in Health System for Primary Health Care**. Geneva : World Health Organization , 1980.
- Koufman , H.F. **Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities**. Agricultural Experiment Station Bulletins. March , 1949.
- Project Design Implementation and Evaluation**. Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University , 1987.
- Reeder , W.W. **Some Aspects of The Information Social Participation of Farm Families in New York State**. New York : Unpublished Ph.D Dissertation , Cornell University , 1974.
- United Nation, **Popular Participation as a Strategy for Promoting Community LevelAction and National Development**, New York: United Nation, 1981.
- WHO/UNICEF, **Report of the international Conference on Primary Health Care**. NewYork : N.P. Press, 1978.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ข ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม(IOC)

คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗
กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
ข้อ ๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๒	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๘๕๖

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร รศ.ดร. ระมัด ไซยชัย รองอธิการบดี ราชภัฏกำแพงเพชร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางสาวเนาว์ เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๕๘๙ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอภินิหารธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี

ฉะนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออภัยในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

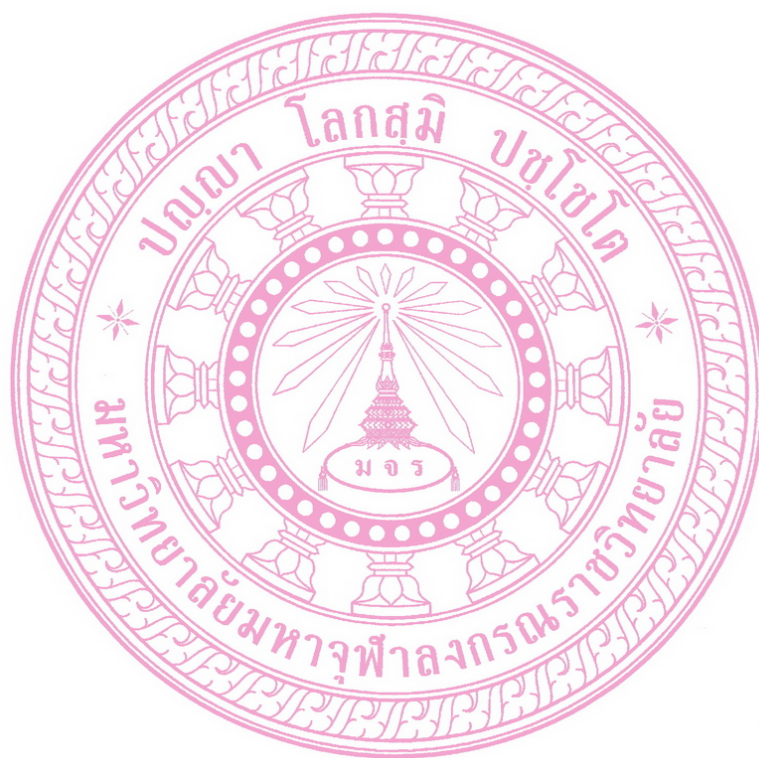
ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๘๕๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร รศ. พรเพ็ญ โชชัย คณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางสาวเนาว์ เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๘๙ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง

ฉะนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๔๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๔๔๘๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์โทร ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๘๕๔

วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญ ผศ.ดร. สุพรต บุญอ่อน ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการฯ จังหวัดอุทัยธานี

ด้วย นางสาวเนาว์ เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๘๘ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง

ฉะนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

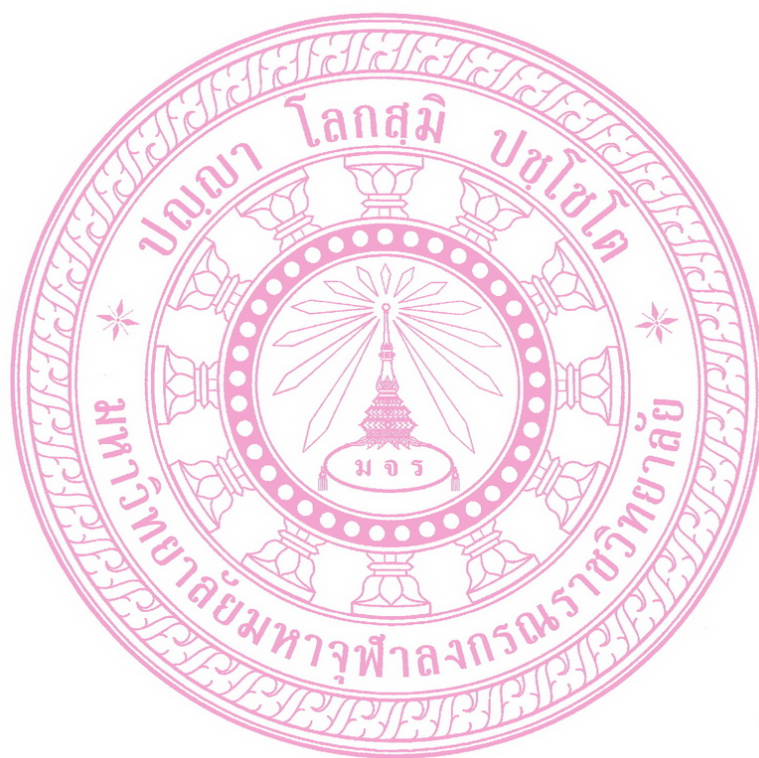
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ร.ม.น.ส.อ.อ.อ.อ.อ.

(มจร)

(ผศ.ดร.สุพรต บุญอ่อน)

๑ พ.ย. ๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๘๕๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายชาญวิทย์ สีนุบุญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางสาวเนา เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๘๘ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอภิปธานิธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวัง
ทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง

ฉะนั้น จึงเจริญพราเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

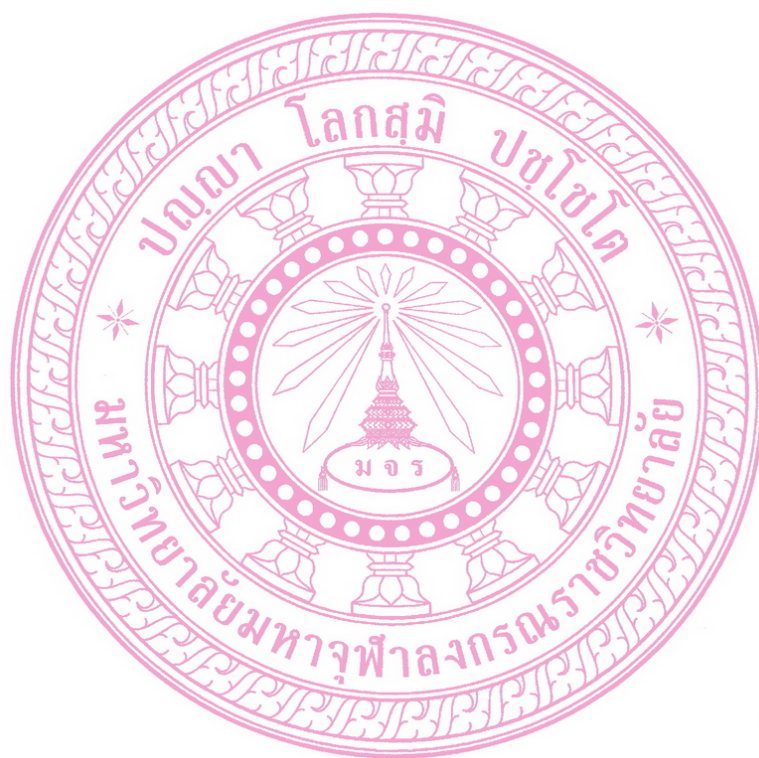
ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๔๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๔๔๘๘

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๘๕๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายมีชัย หอมนาก ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมราษฎร์วิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางสาวเนาว์ เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๕๐๕๔๘๘ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวัง
ทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี

ฉะนั้น จึงเจริญพรมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

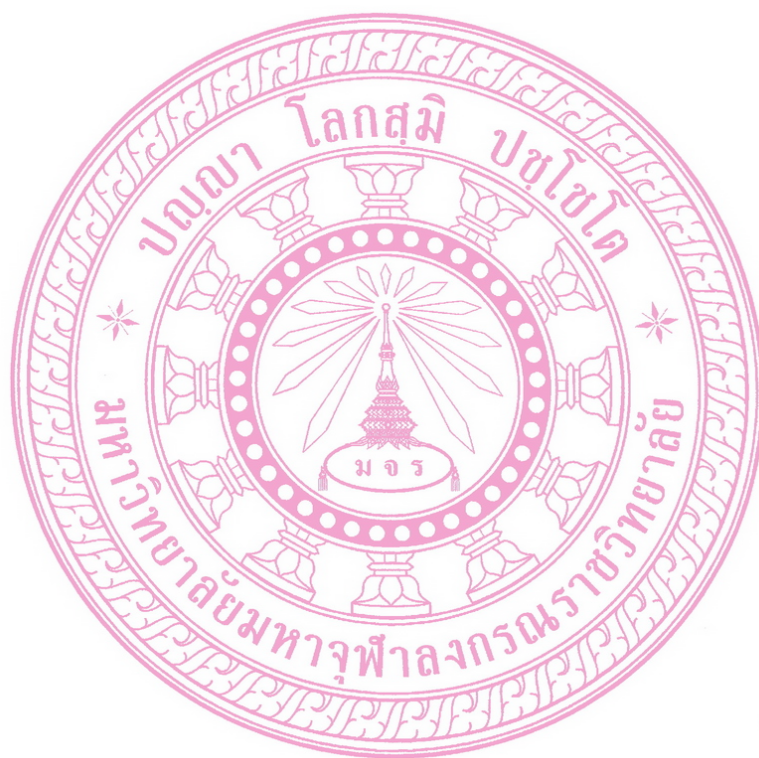
สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๔๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๔๔๘๘

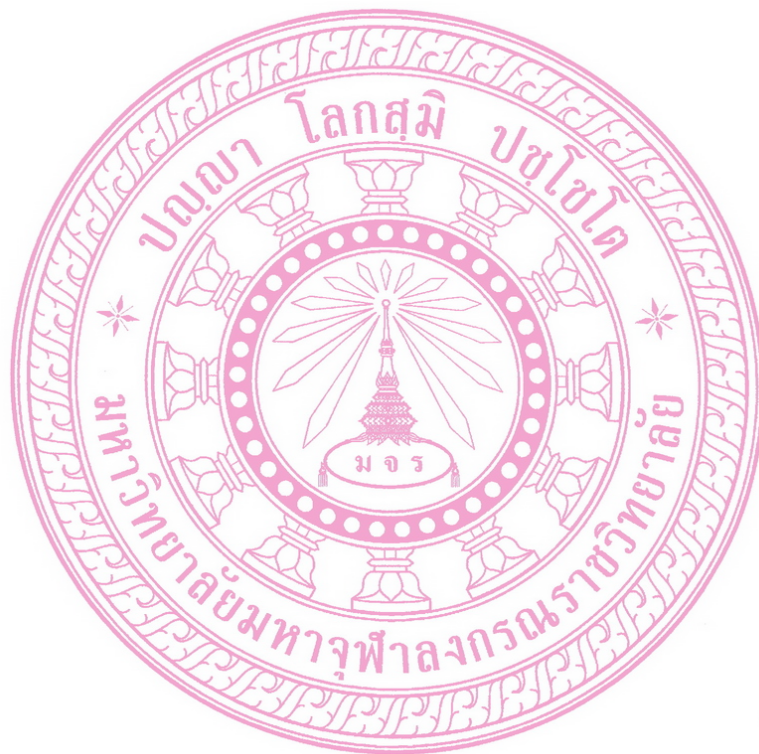
ภาคผนวก ข ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม(IOC)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญที่ ๕		
ข้อ ๑๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๑	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค ตารางสรุปความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

นางสำเนา เกาศรี

รหัส ๕๕๒๓๔๐๕๔๘๘

Reliability Statistics

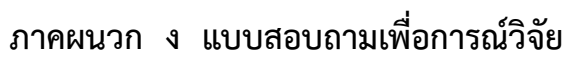
Cronbach's Alpha	N of Items
.926	21

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	87.27	37.720	.718	.920
A2	87.27	37.720	.718	.920
A3	87.27	37.375	.782	.918
B1	87.27	37.375	.782	.918
B2	87.30	37.597	.770	.919
B3	87.30	37.114	.735	.919
C1	87.27	37.375	.782	.918
C2	87.33	37.954	.737	.920
C3	87.20	37.131	.783	.918
D1	87.23	37.357	.761	.919
D2	87.13	37.154	.755	.919
D3	87.10	37.059	.766	.918
E1	87.17	37.799	.653	.921
E2	87.17	37.937	.629	.921
E3	87.47	39.637	.444	.925
F1	87.13	40.947	.107	.933
F2	87.33	39.609	.344	.927
F3	86.97	40.171	.258	.929
G1	87.10	39.472	.363	.927
G2	87.03	39.482	.362	.927
G3	87.03	39.895	.296	.928

ตัวความถี่ มั่นใจ
ด้านกรรณราชวิทยาลัย
จริงใจ

ลงชื่อ..... (ดร.อดิศักดิ์ กอวิณนา)
อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
10/11/56

แบบสำรวจเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗
กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
คำชี้แจง

๑. แบบสำรวจนี้ใช้สำหรับการศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของ

ชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

๒. แบบสำรวจนี้แบ่งเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

๓. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีการส่งข้อมูลต่อผู้ตอบ
แบบสอบถามหรือหน่วยงานของท่าน และจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอเจริญพรขอบคุณทุกท่าน ที่ได้ตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง และตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการทำวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

นางสัณเภา เกาศรี

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

ตอนที่ ๑ ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

คำชี้แจง : โปรดกรอกเครื่องหมาย ☐ ของท่าน

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ต่ำกว่า ๓๐ ปี

☐ ๓๐ - ๔๐ ปี

☐ ๔๑ - ๕๐ ปี

☐ ๕๑ - ๖๐ ปี

☐ ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโทขึ้นไป

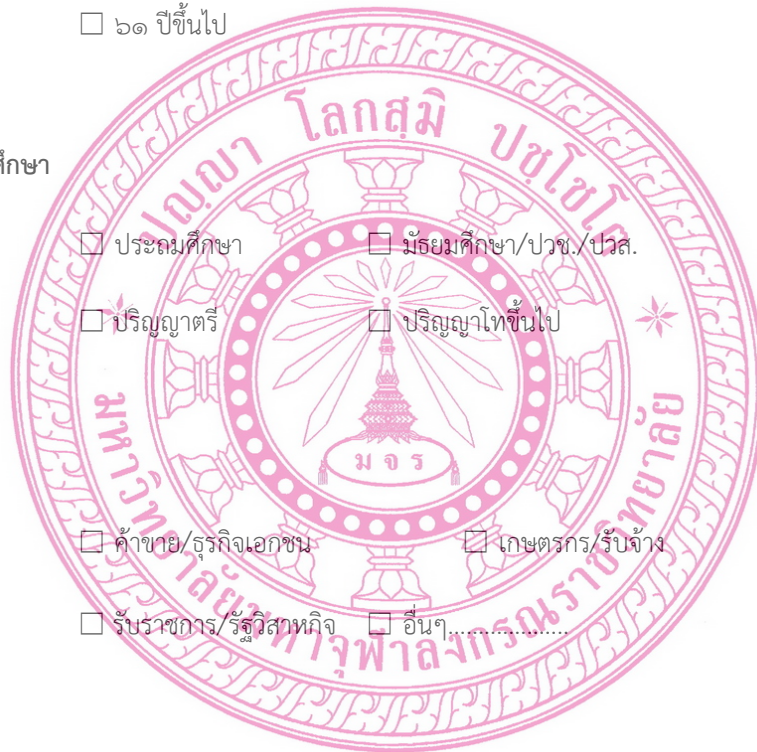
๔. อาชีพ

☐ ค้าขาย/ธุรกิจเอกชน

☐ เกษตรกร/รับจ้าง

☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐ อื่นๆ.....

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อความ	ระดับความเห็น
---------	---------------

		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
การมีส่วนร่วมของชุมชน : ด้านการวางแผน						
๑.	ร่วมในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา					
๒.	ร่วมในการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดโครงสร้างฝ่ายงาน ของสถานศึกษา					
๓.	ร่วมในการวางแผนและเสนอของบประมาณ					
๔.	ร่วมในการวางแผนการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร					
๕.	ร่วมในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาของ สถานศึกษา					
๖.	ร่วมเป็นกรรมการในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมของ สถานศึกษา					
การมีส่วนร่วมของชุมชน : ด้านการจัดกิจกรรม						
๑.	ร่วมดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และแหล่งวิทยาการหรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
๒.	ร่วมดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา					
๓.	ร่วมดำเนินการนิเทศการศึกษา					

ข้อความ		ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๔.	ร่วมดำเนินการแนะแนวการศึกษาให้แก่ชุมชน					
๕.	ร่วมดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หรือองค์กรหน่วยงานอื่นๆในชุมชน					
๖.	ร่วมดำเนินการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา					
การมีส่วนร่วมของชุมชน : ด้านการส่งเสริม						
๑.	ร่วมในการประสานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาแรงงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น					
๒.	ร่วมในการประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา					
๓.	ร่วมในการส่งเสริมและประสานงานการศึกษา กับสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย					
๔.	ร่วมในการประสานงานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น					
๕.	ร่วมประสานงานให้หน่วยงานอื่นเข้ามาใช้สถานที่หรือบริการสาธารณะของสถานศึกษา					
การมีส่วนร่วมของชุมชน : ด้านการติดตามและประเมินผล						
๑.	ร่วมในการกำกับติดตาม และวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

ข้อความ		ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๒.	ร่วมในการกำกับติดตาม การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
๓.	ร่วมกำกับติดตามการมีวินัยและการรักษาวินัยของบุคลากร					
๔.	ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร					
๕.	ร่วมในการตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณ					
๖.	ร่วมในการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษา					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม

๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

คำชี้แจง : โปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ในด้านการวางแผน การจัดกิจกรรม การส่งเสริม และการติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

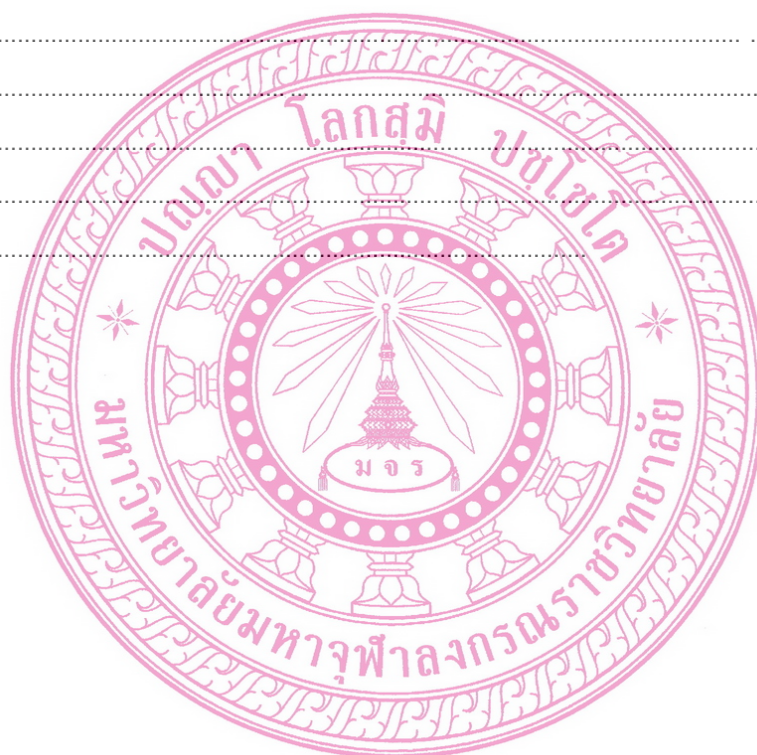
.....

.....

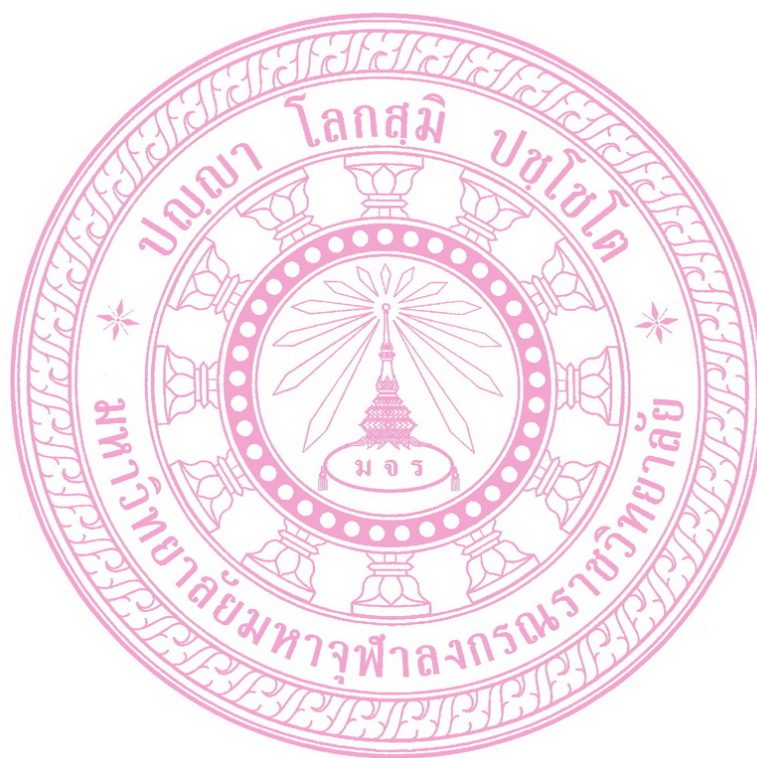
.....

.....

.....

ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ต่างๆ

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๑๓๙๗

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย
เจริญพร นายชาญวิทย์ สิ้นบุญ ประธานกลุ่มโรงเรียนวังทอง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวเนา เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๘๙ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียน
วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” ในการนี้ นิสิตมี
ความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

อนั้น เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้หนังสือสัมภาษณ์เพื่อใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุมทนา
ขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๑๓๙๙

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

เจริญพร นายโสภณ ทานะมัย ประธานกรรมการศึกษาโรงเรียนบ้านมอสมบัต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวเนาว์ เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๘๙ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียน
วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” ในกรณี นิสิตมี
ความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

ฉะนั้น เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้หนังสือสัมภาษณ์เพื่อใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออัญมทนา
ขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๑๔๐๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

เจริญพร นายอานวย อิมอระ ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มโรงเรียนวังทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวเนา เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๘๙ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยม ๗ ของกลุ่มโรงเรียน
วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” ในการนี้ นิสิตมี
ความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

ฉะนั้น เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นิสิตได้สัมภาษณ์เพื่อใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออัญมิตนา
ขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๔๙๙๘

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๑๔๐๙

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้จัดส่งสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย
เจริญพร นายค่อศักดิ์ ครองสิน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลวังทอง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวเนาว์ เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๘๙ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียน
วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” ในกรณี นิสิตมี
ความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

ฉะนั้น เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้จัดส่งสัมภาษณ์เพื่อใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๑๓๙๘

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือสัญญาเพื่อประกอบการวิจัย

เจริญพร นางสาวเพชรรัตน์ นาคพงษ์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านมอสมบัติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัญญาฉบับ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวเนาว์ เกาศรี เลขประจำตัว ๙๕๒๓๔๐๕๔๘๙ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอภิธานิธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียน
วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” ในกรณี นิสิตมี
ความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

ฉะนั้น เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้หนังสือสัญญาเพื่อใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

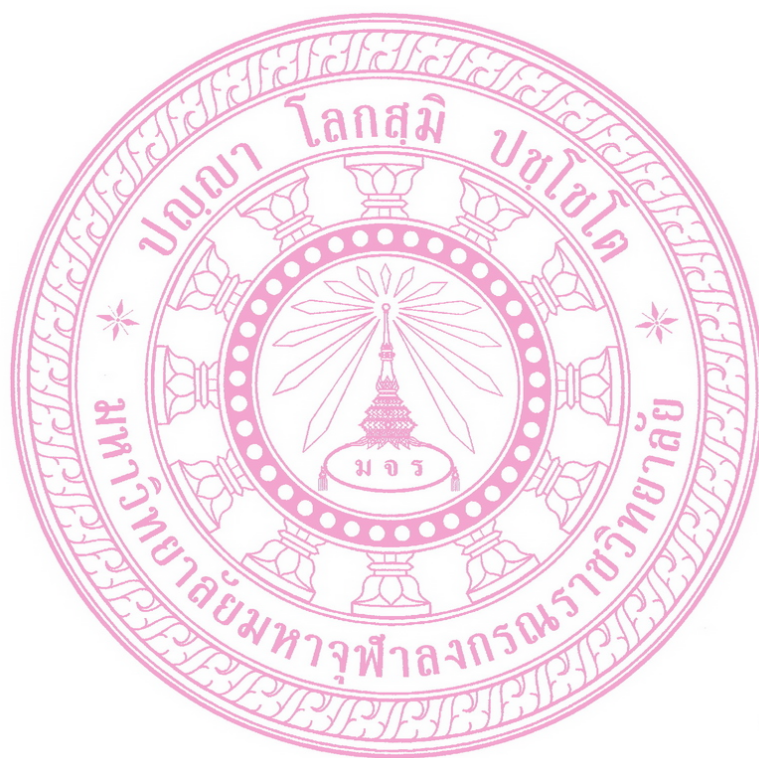
(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๘๕๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายมีชัย ท่องมาก ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมราษฎร์วิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางสาวเนา เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๕๘๙ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอภิธานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี

ฉะนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๘๘

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๘๕๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหฺตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายชาญวิทย์ สิ้นบุญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางสาวเนา เกาศรี เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๕๘๙ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียนวัง
ทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี

ฉะนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

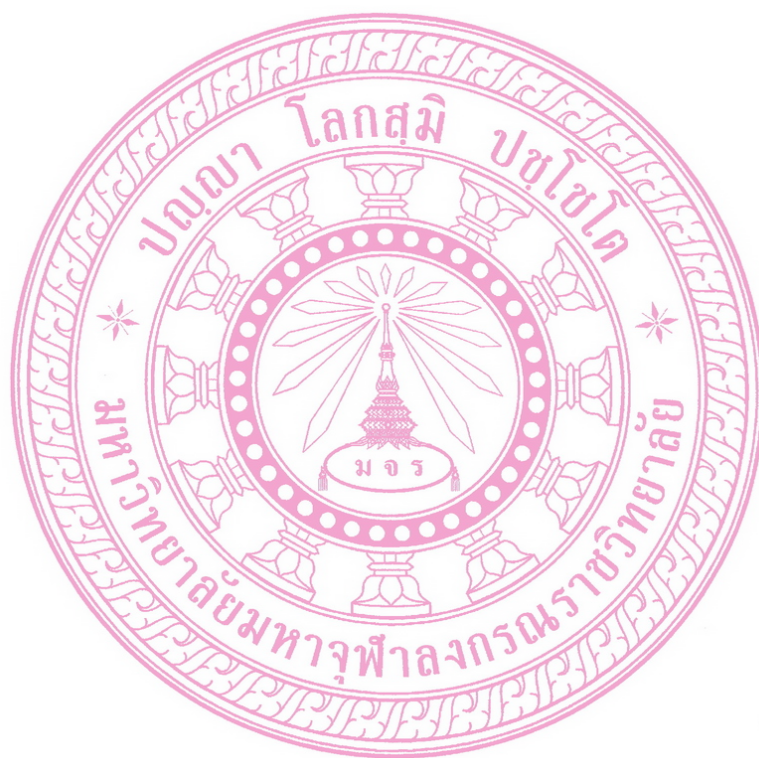
ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

ที่ ศธ ๖๑๐๙(ท)/๑๓๙๖

โรงเรียนวัดสระแก้ว
รับที่ 32 / ๖๑3
วันที่ 1 8.๑.56
ศูนย์บัณฑิตศึกษา 16.๐๔๔
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try out)

เจริญพร ประธานกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตรลาดยาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒
สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างแบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสำเนา เกาศรี เลขประจำตัวบัตร ๕๕๒๓๕๐๕๔๘๘ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของกลุ่มโรงเรียน
วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าวในการศึกษาครั้งนี้ นิสิตมีความประสงค์ขอกับข้อมูลจากครู
กรรมการศึกษา ผู้ปกครอง ในเขตการปกครองของท่าน

ฉะนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้พิจารณาอนุญาตให้นิสิต
ดำเนินการเก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try out) ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออပ်ไมทนาขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
ณ โอกาสนี้

เรียนผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสระแก้ว
พระเทพปริยัติเมธี ๖๐๐๓๓๓
อนุศาสตราจารย์ โสภณ มงคลธรรมา
(Try out)

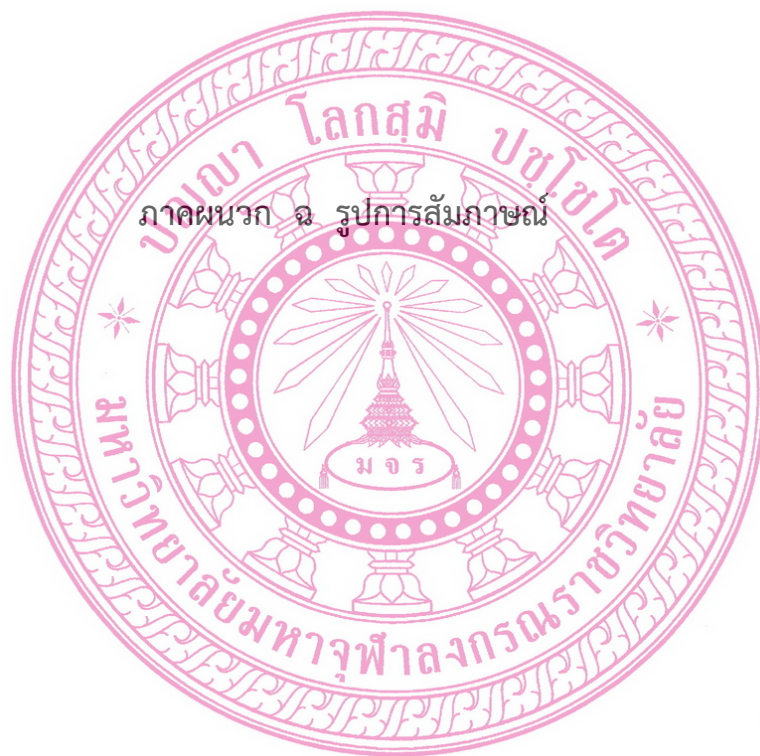
จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(นางปราณี ไชยทอง)

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐
โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๘๘

(พระเทพปริยัติเมธี)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ขอเรียนขอ
ขอเรียนขอ
วิเทศ
1 ๐๓ ๕๖

สัณณภณนายชาณวณทย สณธณณ

ประธานกลุ่มนรเรียนว้ทอง

อาครสำนกงานรเรียนบ้านมอสมบต

วันท ๑๖ ันวาคม ๒๕๕๖

เวลา ๑๔.๐๐ น. - ๑๖.๐๐ น.

สัมภาษณ์นายเทิดศักดิ์ กลิ่นด้วง

ประธานกองทุนหมู่บ้านมอสมบัติ

หน้ากองทุนหมู่บ้านมอสมบัติ

วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

เวลา ๑๔.๐๐ น. – ๑๖.๐๐ น.

สัมภาษณ์นายเจริญ พัฒโนทัย

ผู้ปกครองนักเรียน

อาคารสำนักงานโรงเรียนบ้านมอสมบัติ

วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

เวลา ๑๕.๐๐ น. - ๑๖.๐๐ น.

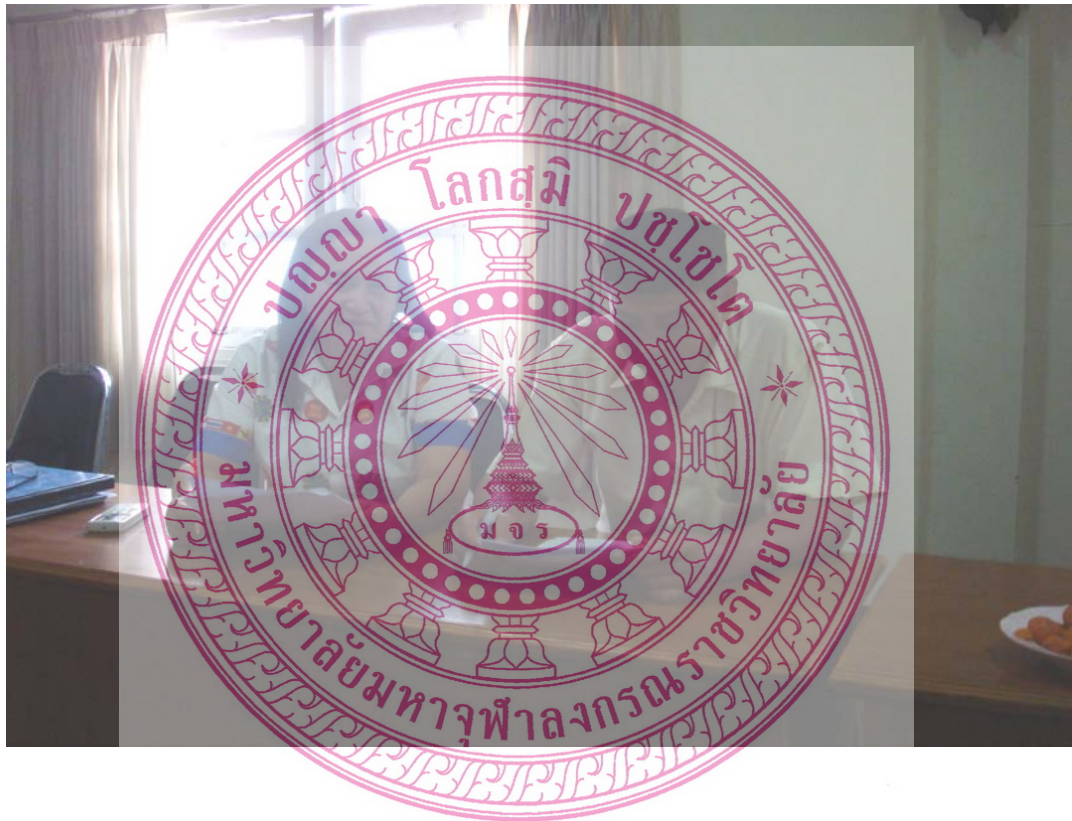
สัมภาษณ์นายอำนวย ขวัญอ่อน

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมอสมบัติ

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านมอสมบัติ

วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

เวลา ๑๖.๐๐ น. – ๑๗.๐๐ น.

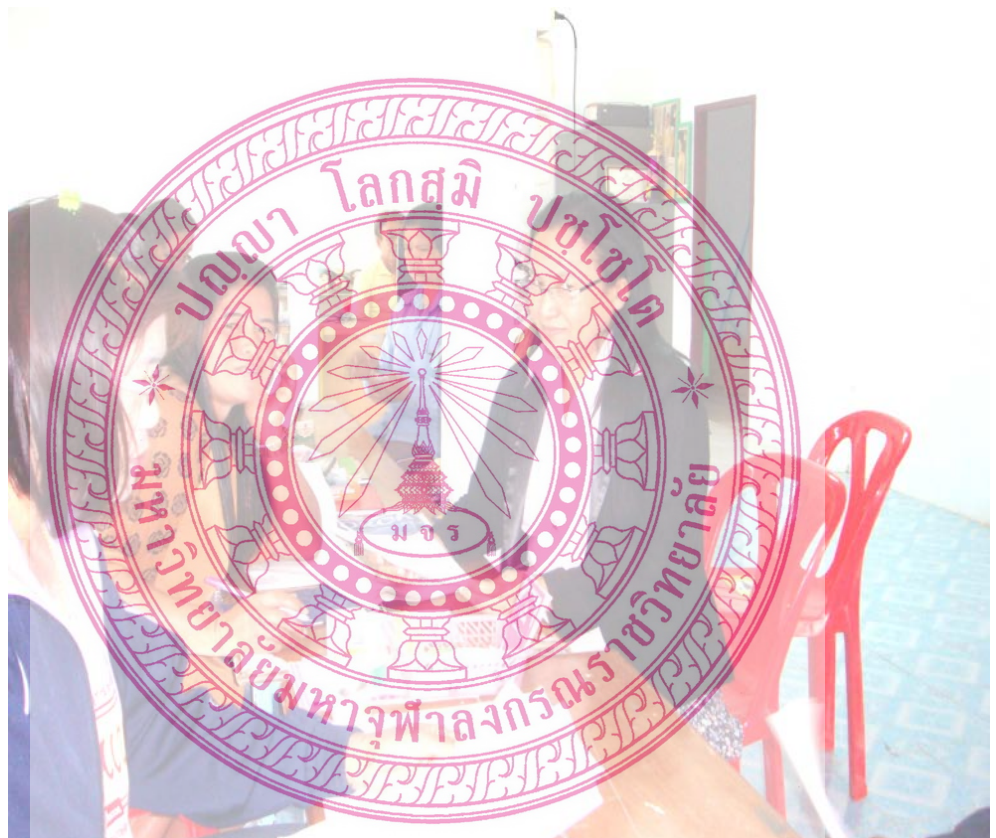
สัมภาษณ์นายสมพงษ์ สุขอุ๊ด

ครูโรงเรียนบ้านมอสมบัติ

อาคารสำนักงานโรงเรียนบ้านมอสมบัติ

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เวลา ๑๖.๐๐ น. – ๑๗.๐๐ น.

สัมภาษณ์นางวันนา โชติโหมด

ผู้ปกครองนักเรียน

อาคารกองทุนหมู่บ้านมอสมบัติ

วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

เวลา ๑๖.๐๐ น. – ๑๗.๐๐ น.

สัมภาษณ์นายจรูญ เจริญสุข

อบต.หมู่ ๔

อาคารกองทุนหมู่บ้านมอสมบัติ

วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

เวลา ๑๗.๐๐ น. – ๑๘.๐๐ น.

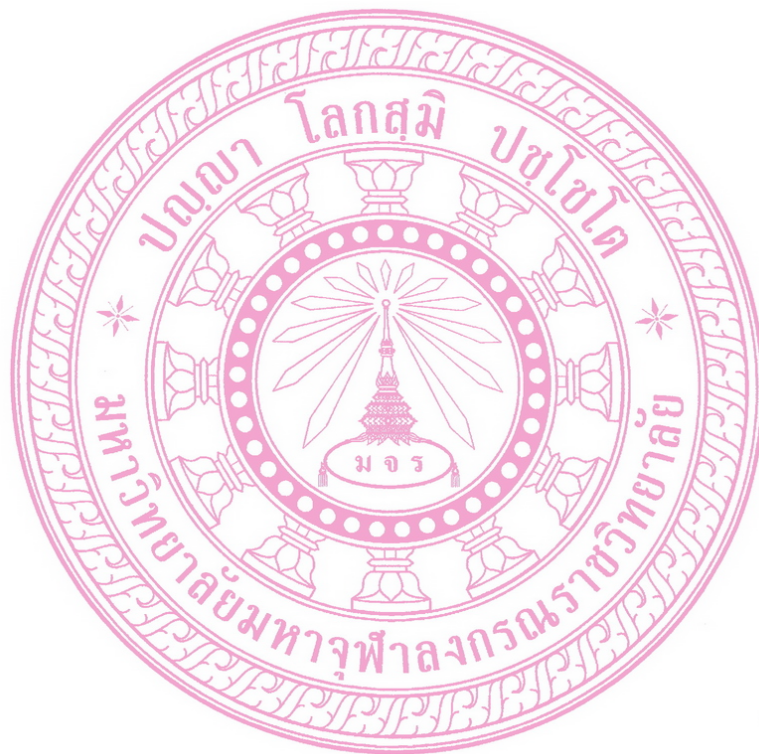
สัมภาษณ์นางสุนิทร เพชรน้อย

แม่ครัวโรงเรียน

อาคารโรงครัวโรงเรียนบ้านมอสมบัติ

วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๖

เวลา ๑๐.๐๐ น. – ๑๑.๐๐ น.

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอภินิหารธรรม ๗
กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอภินิหารธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ” ซึ่งท่านเป็นบุคคลท่านหนึ่งที่ได้รับการพิจารณามีความเหมาะสมให้ข้อมูลขอความกรุณาให้ข้อมูลตามความคิดเห็นของท่านให้ครบถ้วนทุกคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านหรือหน่วยงานท่านแต่อย่างใด เนื่องจากผู้วิจัยมีความประสงค์นำ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลนี้สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอภินิหารธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ประกอบด้วยคำถามการสัมภาษณ์ จำนวน ๗ ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ในการ สัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณทุกท่าน ที่ได้ตอบแบบสัมภาษณ์นี้ตามความเป็นจริง

นางสำเนา เกาศรี

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๗

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอภินิหารธรรม ๗ กลุ่ม
โรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

แบบสัมภาษณ์นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งในหน้าที่และการปฏิบัติงานแต่อย่างใด

คำชี้แจง : ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์แบ่งออกเป็น ๒ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล.....อายุ.....ปี
อาชีพ/ตำแหน่ง.....
วุฒิการศึกษา.....
วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....
สถานที่.....

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๑. ท่านมีส่วนร่วมในการ ประชุมกันเป็นประจำ เพื่อเป็นการระดมเงินสมทบ รวมความสามารถที่ทุกคนมี นำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ส่งเสริมพัฒนาให้มีความเจริญในด้านต่างๆ อย่างไรบ้าง

๒. ท่านมีความพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเล็กประชุม และพร้อมเพรียงกันปฏิบัติกิจของหมู่คณะ มีความรับผิดชอบร่วมกัน ดำเนินไปอย่างพร้อมเพรียง และเมื่อถึงตอนทำงานก็ต้องทำงานของส่วนรวมให้ดียังไงบ้าง

๓. ท่านปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติอย่างเสมอภาคกันและเป็นเหตุส่งเสริมให้การปกครองการบริหารเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ อย่างไรบ้าง

๔. ท่านมีความเคารพยำเกรงผู้ที่อยู่ในฐานะเป็นผู้ใหญ่ ทั้งเชื่อถือกระทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและคำแนะนำสั่งสอน ของผู้ที่เป็นผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสอื่นๆ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

๕. ท่านไม่ประทุษร้ายข่มเหงรังแกบุตรและภรรยาของกันและกัน รวมทั้งเพื่อนร่วมงาน
ที่เป็นเพศตรงข้ามด้วยประการใดๆ รวมทั้งการปกป้องไม่ให้ใครละเมิดสิทธิ อย่างไรบ้าง

.....

.....

๖. ท่านมีส่วนร่วมในการ เคารพและปกป้องรักษาสถานที่ ภายในโรงเรียน เพื่อจะเป็น
เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของกลุ่มคนในชุมชนที่อยู่ร่วมกันและระลึกถึงกัน อย่างไรบ้าง

.....

.....

๗. ท่านมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก ความดูแลเอาใจใส่แก่ผู้ ที่มาเยือนใน
สถานศึกษาเป็นอย่างดีหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่เอื้อเฟื้อเวลาและให้ข้อมูลทางวิชาการ

แบบสำรวจเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗
กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

คำชี้แจง

๑. แบบสำรวจนี้ใช้สำหรับการศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของ

ชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

๒. แบบสำรวจนี้แบ่งเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิย

ธรรม ๗

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

๓. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถาม
ครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอเจริญพรขอบคุณทุกท่าน ที่ได้ตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง และตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการทำวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

นางสำเนา เกาศรี

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

ตอนที่ ๑ ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

คำชี้แจง : โปรดกรอกเครื่องหมาย ☐ ข้อมูลของท่าน

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ต่ำกว่า ๓๐ ปี

☐ ๓๐ - ๔๐ ปี

☐ ๔๑ - ๕๐ ปี

☐ ๕๑ - ๖๐ ปี

☐ ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโทขึ้นไป

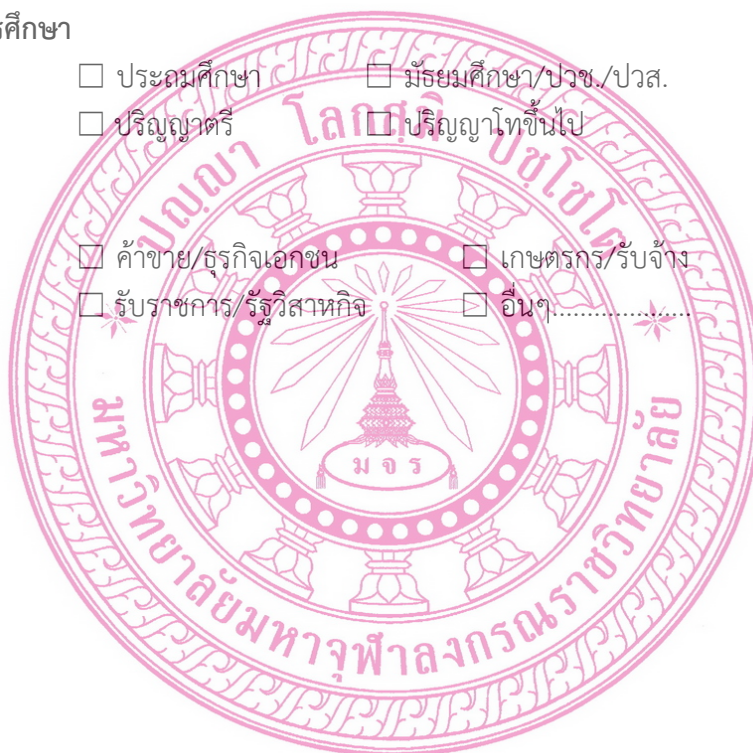
๔. อาชีพ

☐ ค้าขาย/ธุรกิจเอกชน

☐ เกษตรกร/รับจ้าง

☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐ อื่นๆ.....

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียน

วังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อความ	ระดับความเห็น
---------	---------------

		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
การมีส่วนร่วมของชุมชน : หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์						
๑.	ร่วมในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา					
๒.	ร่วมในการวางแผนหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน					
๓.	ร่วมในการวางแผนเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ของโรงเรียน					
การมีส่วนร่วมของชุมชน : พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม						
๑.	มีความพร้อมเพรียงเมื่อถึงเวลาประชุม					
๒.	มีบัญชีเซ็นชื่อลงเวลาทุกครั้งในการประชุม					
๓.	การประชุมทุกครั้งเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น					
การมีส่วนร่วมของชุมชน : ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน						
๑.	การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แผนรองรับ ซึ่งทุกคนต้องทำตาม					
๒.	ไม่ตั้งกฎระเบียบในสิ่งที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน					
๓.	บัญญัติกฎระเบียบไว้เพื่อพัฒนาโรงเรียน					
การมีส่วนร่วมของชุมชน : มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา						
๑.	ให้เกียรติผู้บังคับบัญชา ให้ความยอมรับในการพัฒนาโรงเรียนเพื่อนำคุณธรรม และความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกัน					
๒.	รับเอาความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชามาทำเป็นแผนในการบริหาร					
๓.	ให้เกียรติหรือให้การยอมรับผู้นำชุมชน และผู้ร่วมงานที่ให้ความช่วยเหลือโรงเรียน					
ข้อความ		ระดับความเห็น				

		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
การมีส่วนร่วมของชุมชน : ให้ความเคารพต่อเพศสตรี						
๑.	ให้เกียรติสตรีในการร่วมงานกัน					
๒.	ให้ความเคารพเพศสตรีที่เป็นผู้นำของโรงเรียน					
๓.	ให้ความเคารพต่อสตรีเพศที่เข้ามาช่วยงานในโรงเรียน					
การมีส่วนร่วมของชุมชน : มีความเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน						
๑.	ให้ความเคารพต่อพระพุทธรูปประจำโรงเรียน					
๒.	เคารพผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และยกให้เป็นปูชนียบุคคลของโรงเรียน					
๓.	สร้างความศรัทธาด้วยจิตสำนึกแก่นักเรียน ในการให้ความเคารพครู อาจารย์					
การมีส่วนร่วมของชุมชน : ให้ความสำคัญดูแลเอาใจใส่แก่ท่านผู้มาเยือน						
๑.	ให้ความสำคัญดูแลเอาใจใส่ต่อบุคคลที่มาเยี่ยมเยียนในโรงเรียน					
๒.	ให้ความสำคัญดูแลเอาใจใส่ต่อผู้ที่สนับสนุนโรงเรียน					
๓.	ดูแลเอาใจใส่และให้เกียรติต่อบุคคลที่มีความสามารถในโรงเรียน					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอปรี
หานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
คำชี้แจง : โปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลัก
อปรีหานิยธรรม ๗ กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต ๑ ในด้านการวางแผน การจัดกิจกรรม การส่งเสริม และการติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : นางสาวเนา เกาศรี
เกิด : ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๔
สถานที่เกิด : อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี การบริหารการศึกษา (ศษ.บ.) คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่ : โรงเรียนบ้านมอสมบัติ ตำบลวังทอง อำเภอเมืองฯ
จังหวัดกำแพงเพชร ๖๒๐๐๐
E-mail : 900Tum@gmail.com

